NASLOV

ZAPOSLENI V TOVARNI SLADKORJA V ORMOŽU

ZA ZDRUŽITEV

Zaposleni v ormoški tovarni sladkorja so se prejšnji teden na referendumu odločali o vključitvi njihove delovne organizacije v sestavljeno organizacijo ABC Pomurka. Da so delavci dojeli nujnost povezovanja z večjim agroživilskim sistemom, potrjujejo tudi rezultati referenduma, saj se je za integracijo izreklo dobrih 90 odstotkov vseh zaposlenih, proti pa sta glasovala le dva odstotka delavcev.

Dokončna odločitev o vključitvi Tovarne sladkorja Ormož, ki doslej ni bila povezana v nobenem sistemu, v SOZD ABC Pomurka bo padla 27. junija, ko bodo o tem sklepali na seji centralnega delavskega sveta sozda, do združitve pa bo prišlo 1. julija letos.

L. K.

Leto XXXVI
Št. 23
Murska Sobota
14. junij
CENA 20 DIN

VESTNIK

35 LET

LENDAVA

Pester program za 28. občinski praznik

Letošnji občinski praznik bodo v lendavski občini praznovali v znamenju večjih obletnic: 40-obletnice konference aktiva OF za Prekmurje v Trajbarjevi zidanici v Strehovskih goricah, 50. obletnice izida prve številke Ljudske pravice ter 40. obletnice prvega zasedanja SNOS v Črnomlju ter spomin na 42. obletnico začetka množičnih internacij z območja občine Lendava. Praznovanja in prireditve ob letošnjem prazniku so se začele že v začetku junija, trajale pa bodo vse do 26. junija. Med pomembnejše proslave sodijo proslava v počastitev 80-letnice rojstva predvojnega komunista Lajoša Vlaja, razstava in poskušnja vin, proslava ob 50-letnici delovanja nogometnega kluba Nafta, prva zvezna razstava psov vseh pasem na stadionu NK Nafte. Svečana seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij bo, kot vsako leto, 22. junija, ko bodo podelili tudi letošnja občinska priznanja in plakete. Program je bogat tudi s športnimi in kulturnimi prireditvami.

Jani D.

PREJ VAJENCI, ZDAJ PRIPRAVNIKI

Kadar se na ulicah Murske Sobote, Ljutomera in Lendave oglasi slavnostna pesem maturantov — GAUDEAMUS IGITUR — takrat se začne šolsko leto naglo bližati h koncu. In tedaj se ponavadi začnemo ukvarjati z nekaterimi vprašanji bolj zavzeto kot sicer. Zdaj je predvsem v ospredju dilema, kako bomo učencem 3. in 4. zahtevnostne stopnje usmerjenega izobraževanja (prejšnje poklicne šole) zagotovili pogoje za opravljanje obveznega pripravništva. Pred tremi leti so ti učenci določeno obdobje med šolskim letom bili vajenci v delovni organizaciji ali pri obrtniku. Reforma srednjega šolstva pa je vajeništvo odpravila, uvedla pa pripravništvo, ki bo trajalo (predvidoma) od 6 do 12 mesecev. To naj bi bilo za učence redno delovno razmerje in v tem času naj bi si pridobili praktično znanje za opravljanje tega ali onega poklica. Šele s tem se bo njihovo usposabljanje tudi zares končalo. Morda zveni dokaj enostavno, pa temu še zdaleč ni tako.

To pa je že zadnja generacija [illegible] končujejo šolanje po starih programih, ni obvezno. Naš fotoreporter Albe [illegible] Abraham je tole skupino maturantov posnel prejšnji torek na ulicah Murske Sobote.

Na petkovi seji Medobčinskega sveta zveze sindikatov za Pomurje so bile nekatere razprave zelo zaskrbljujoče, nekateri pa so menili, da vendarle ne kaže stvari dramatizirati, temveč se po treh letih čakanja na izvajanje zakona o pripravništvu nemudoma in dodobra zbuditi ter skupaj z združenim delom, gospodarsko zbornico in drugimi dejavniki najti ustrezne rešitve. In kakšni problemi so pravzaprav najbolj prisotni? Najprej velja ugotoviti, da Gospodarska zbornica Slovenije krepko zamuja s sprejemom pravilnika o izvajanju pripravništva, s katerim bi bilo konec marsikatere nejasnosti — o samem statusu učencev pripravnikov, njihovem nagrajevanju ... Osnovni problem pa je v tem, ker organizacije združenega dela v Sloveniji, še bolj pa je to očitno v Pomurju, enostavno nimajo dovolj takšnih in toliko delovnih mest oziroma proizvodnih zmogljivosti, kjer bi lahko delali pripravniki. Tako je pomursko združeno delo s svojimi načrti zaposlovanja za letošnje leto načrtovalo 509 potreb po delavcih na nivoju 4. zahtevnostne stopnje, to so prejšnje 3-letne poklicne šole, od tega pa le 113 potreb po pripravnikih. Kam torej z ostalimi? Obvezno pripravništvo namreč čaka 477 pomurskih srednješolcev.

Če bomo izvajanje pripravništva naložili le tistim delovnim organizacijam, ki zaposlujejo čez 100 delavcev, kot je menda to zdaj predvideno, potem je res velika uganka, kako rešiti ta čvrst vozel. Zato bi bilo vsekakor prav, če bi za sprejem srednješolskih pripravnikov zadolžili tudi manjše delovne kolektive in če jih bodo lahko zaposlili tudi obrtniki. Rezerve pa bo treba iskati tudi v zmanjševanju nadurnega dela, pri zaposlovanju upokojencev in še kje, kjer bi lahko določena dela in naloge zaupali pripravnikom.

JOŽE GRAJ

V POMURJU STEKLE PRIPRAVE NA LETOŠNJO ŽETEV

ODKUP BO ODVISEN OD POGOJEV

Do začetka žetve nas loči le še slab mesec, zato so tudi v Pomurju že stekle priprave za spravilo letošnjega pridelka krušnih žit. V Sloveniji bi morali letos odkupiti 75 tisoč ton pridelka, od tega kar dobro tretjino v štirih pomurskih občinah. Sredstva za odkup v višini 5 milijard dinarjev so banke zagotovile, zato je potrebno zdaj vso skrb nameniti odkupu, da bi planske cilje tudi realizirali.

Jesenska setev je bila v Sloveniji v glavnem pravočasno opravljena, zato posevki tudi dobro kažejo, le tam, kjer so sejali nekoliko pozneje, so posevki redkejši. Pridelek bi moral biti zato v povprečju dober, od višine pridelka in seveda tudi od pogojev pa je v največji meri odvisen tudi odkup. Če bo družbeni sektor oddal ves pridelek, pa ne bo šlo povsem gladko pri kmetih. Po doslej sklenjenih pogodbah bodo sledniji realizirali le slabih 80 [illegible] pisali, na prodajo bolj vplivali pogoji, med katerimi je najpomembnejša gotovo cena, kot pa same sklenjene pogodbe. Pogoji odkupa so sicer že bili znani ob setvi in ostajajo enaki lanskim, le ceno je treba še določiti. Tudi letos bodo kmetje lahko v zameno za pšenico dobili koruzo v količinskem razmerju 1:1, vrednostno pa bo ta zamenjava v razmerju 1:1,3. Zamenjava koruze za pšenico že teče, pomurski kmetijci pa opozarjajo, kako plačati pšenico tistim pridelovalcem, ki se ne bodo odločili za zamenjavo. Razmerje med ceno koruze in ceno pšenice namreč še vedno ni realno, problem odkupa pšenice pa lahko tudi nastane, če pravočasno ne bo na voljo dovolj koruze. Pomurski pridelovalci prav tako opozarjajo še na premije in regrese za oddano pšenico, saj znašajo le-te že ves čas 1 dinar pri kilogramu, njihov delež v ceni pšenice pa se tako nenehno zmanjšuje.

Sicer pa s samim potekom letošnje žetve ne bi smelo biti večjih težav, saj je na voljo dovolj mehanizacije, pa tudi oskrba z rezervnimi deli je boljša kot prejšnja leta. V Sloveniji se bo letos vključilo v žetev nadaljnjih 78 novih kombajnov, pomurski pridelovalci pa so jih letos kupili kar 33. Največ so jih prejeli kmetje Kmetijske zadruge Panonka, kar 20, v lendavski zadrugi so jih kupili deset, v radgonski enega in Kmetijski zadrugi Ljutomer na začetek žetve.

L. Kovač

V MORAVSKIH TOPLICAH

Republiško tekmovanje gozdarjev

Že trinajstič zapored se bodo konec tedna srečali in pomerili med seboj delavci slovenskih gozdnih gospodarstev, tokrat v Moravskih Toplicah. Doslej so se na proizvodnih tekmovanjih gozdarjev srečevali le sekači, letos pa se jim bodo prvič pridružili tudi vozniki gozdarskih kamionov. Tekmovanje pripravlja (s sodelovanjem republiške sekcije sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva) v SOZD ABC Pomurka vključeno Gozdno gospodarstvo iz Murske Sobote. Trajalo bo dva dni.

V konkurenci sekačev se je nanj prijavilo kar petnajst ekip iz vseh slovenskih gozdnih gospodarstev. Letos bodo kot gostje nastopili tudi gozdarji iz Češkoslovaške, kar bo srečanju nedvomno dalo še večji pomen, hkrati pa bo to enkratna priložnost za primerjanje spretnosti naših gozdarjev s spretnostjo drugih. Poleg tega se bo, letos prvič, pomerilo v znanju in spretnosti še deset ekip tekmovalčev voznikov kamionov. V Moravskih Toplicah se bo srečalo nad dvesto delavcev gozdarskih organizacij. Najboljši bodo odšli na državno prvenstvo, ki bo 14 dni kasneje na Kosovu. Na srečanju bodo gozdarji izmenjali izkušnje, proizvajalci gozdarske opreme in strojev pa bodo razstavili svoje najnovejše dosežke.

B. H.

STRAJK — protest, sramota . . . . !?

Kadarkoli nanese beseda na štrajke, stavke, prekinitve dela, izsiljene sestanke . . . se je drži nelagodnost, zadrega. Težko nam gre z jezika priznanje, da se delavci upirajo tudi v socializmu — samoupravnem socializmu — in ne samo v kapitalizmu. Dr. Pavao Brajša, ki proučuje psihodinamiko samoupravnega vedenja, je v enem svojih intervjujev pribil: »Konflikti so tu! Gre samo za to, kako se s konflikti ravna. Družba, naj bo to družina, delovni kolektiv ali družbenopolitični zbor, kjer se o konfliktu ne sme govoriti, je — še enkrat poudarjam — bolna in nehumana. To je pasivizirana in omrtvičena družba.«

Torej, konflikti so tu. Z njimi se začenjamo vse pogosteje soočati tudi v Pomurju, predvsem v organizacijah združenega dela. O razlogih zanje več pozneje, že zdaj pa si kaže vzeti v zakup spoznanje, kako preveč, domala lahkoverno, smo se tolažili, da je »dvoživkarstvo« (pojem, ki še ni natanko razčiščen) v smislu »sive« ekonomije (da imaš ob krpi zemlje oziroma postranski dejavnosti zagotovljeno delovno mesto!) dovolj učinkovit blažilec za bolj ali manj prikrita nezadovoljstva delavstva s socialnim in siceršnjim položajem. Toda to je prej domneva kot gotovo dejstvo, saj kakorkoli obračamo: sleherna prekinitev dela li izsiljeni sestanek na resda skrajnosten način razgalja, kakšen je v resnici položaj zaposlenih. Če pa to drži — argumentov za je kar precej! — ni mogoče enostavno posplošiti, da delavci vidijo samo denar in skušajo po nesamoupravni poti izsiliti višje osebne dohodke. Primerov je več, sicer pa velja organizacije zaradi večje nazornosti kar imenovati.

Decembra lani oziroma januarja letos so prekinili z delom v dveh tozdih radgonskega Kmetijskega kombinata — Mesoizdelkih in Kmetijstvu Črnci. Povod: zaposlenim je presedlo, da kar naprej poslušajo obljube o ustreznejših plačah in boljšem nagrajevanju po delu. Od približno 400 zaposlenih je bilo v konfliktu vpletenih 46 delavcev. Svojevrstno so prekinili delo marca, tokrat v soboški temeljni organizaciji Gradbeništvo, kjer se je 20 tovornjakarjev znašlo v primežu paragrafov, osnih pritiskov, močno načetih cest in direktiv vodilnih. Ker so se pri prevozih kanili ravnati po predpisih, je vodja tozda začasno prekinil z njimi z grožnjo, da bodo »podrejeni« v nasprotnem ustvarili manj dohodka, s tem bodo nižji osebni dohodki in še, da lahko računajo na brezplačne dopuste. Aprila je dopoldanska izmena 11 delavcev v pralnici splošne bolnice v Rakičanu pri Murski Soboti nehala s pranjem umazanega perila s pojasnilom, da imajo prenizke osebne dohodke oziroma neurejeno nagrajevanje. Sredi maja je prišlo do nejevolje in izsiljenega sestanka med 24 zaposlenimi v prodajnem centru Radenskine temeljne organizacije Zvezda v Murski Soboti, kjer so delavci terjali dodatna pojasnila glede norm, oblikovanja osnov plač in nagrajevanja. Pred kratkim pa je s proizvodnjo prekinilo 140 delavcev tozda Proizvodnja elektronike in elektromehanike radgonskega Gorenja Elrad. Povod: ne dovolj pretehtana delitvena razmerja pri vrednotenju točk in zviševanju osnov osebnih dohodkov v primerjavi z zaposlenimi v tozdu Proizvodnja anten in kablov, zlasti pa delovno skupnostjo skupnih služb. S tem je »serija« ostrejših, odkritih konfliktov v pomurskih kolektivih v zadnjih šestih mesecih sklenjena, četudi bi lahko našteli še kakšnega, manj manifestativnega. Sploh pa: vsi po vrsti so dokaz več, kako bi se morali v zaostrenih gospodarskih razmerah — v teh še toliko bolj — ukvarjati z delavci za stroji, posebej še priučenimi oziroma nekvalificiranimi. Povsod se namreč sklicujejo na preskromno obveščenost, češ da je ravno ta razlog (in povod!) za prekinitev dela oziroma izsiljeni sestanek. Še več: sleherni od navadenih ima bogato predzgodovino, ki se je začela ali z zgrešeno naložbo, s spodletelim referendumom (primer iz Gorenja Elrada), iskanjem pravice na sodišču ali čem podobnim.

Skratka, gre za — resda skrajnosten in z zakonom o združenem delu skregan — protest zoper sprenevedavo besedovanje o tem, da imajo delavci — samoupravljalci škarje in platno v svojih rokah. In ravno s tega vidika bodo morali tudi v Pomurju več, predvsem pa učinkoviteje vključevati samoupravne organe, začenši s samoupravnimi (informativnimi, sindikalnimi) skupinami, družbenopolitične organizacije (zlasti sindikat in ZK) in nenazadnje ves delegatsko-skupščinski sistem.

Branko Žunec

IZDELKI LIVA V ZAGREBU

Med številnimi razstavljalci na največjem domačem sejmu strojegradnje — od 12. do 19. junija — v Zagrebu se s štirimi novimi izdelki oziroma orodji z linije za avtomatizacijo stiskalnic in škarij za rezanje pločevine predstavlja tudi tozd postonjskega Liva Oprema in orodja iz Rogašovec. Gre za odvijalnik in ravnalnik pločevine ter pnevmatski podajalnik pločevine in navijalnik odpadnega pločevinastega traku, ki so jih začeli poskusno izdelovati lani, serijsko pa letos, in je zanje na domačem trgu izjemno veliko zanimanje.

(B. Ž.)

Oddih, rekreacijo in dopust preživite doma!

MORAVSKE TOPLICE VAM NUDIJO:

Radenska

KOPANJE (10 dni — 20 odstotkov popusta, 20 dni — 30 in 30 dni — 40 odstotkov popusta)
REKREACIJO (tenis — šola tenisa za začetnike, prijava na recepciji — ob sobotah in nedeljah teniški turnir — namizni tenis — ribolov — trim)

PRIJETNI VEČERI OB GLASBI NA TERASI LETNE RESTAVRACIJE — PRESENEČENI BOSTE NAD DOBROTAMI NAŠE KUHINJEI

Informacije in rezervacije: MORAVSKE TOPLICE, 69221 MARTJANCI, tel.: (069) 72-213 in 72-210

Temeljna vprašanja sodelovanja

Predvidoma včeraj naj bi se končalo tridnevno srečanje šefov partij in držav Vzhodne Evrope, Kube, Mongolije in Vietnama. Že leta 1975 so na pobudo Romunije pričeli s pripravami na to srečanje, posvečeno prihodnjemu razvoju sveta za vzajemno gospodarsko pomoč (SEV). Dolgo obdobje priprav daje slutiti, da so pred srečanjem morali uskladiti celo vrsto različnih stališč in interesov, ki niso nič manjši od tistih v Evropski gospodarski skupnosti.

Kot vodilna sila v SEV si Sovjetska zveza prizadeva poglobiti medsebojno sodelovanje, seveda skozi očala Moskve. Dosedanji gospodarski razvoj je pripeljal do velikih nesorazmerij glede izkoriščanja industrijskih kapacitet posameznih držav. Tako na primer romunske težke in naftne industrije.

Po mnenju poznavalcev razmer so se na omenjenem vrhu v Moskvi pogovarjali tudi o ureditvi cenovnih razlik v SEV in na svetovnem trgu. Pri tem ne gre samo za cene energije in nafte, ki naj bi bila za 40 odst. cenejša in ki naj bi Sovjetski zvezi v zadnjih letih povzročila za nekaj milijard dolarjev izgube, temveč tudi za cene kmetijskih pridelkov in hrane, ki je v vzhodnoevropskih deželah že nekaj let primanjkuje.

V Londonu se je v istem času sestal vrh razvitih držav, ki se je soočil z zelo resnimi problemi dolgovanja držav v razvoju. Ta pa je v senci ameriškega proračunskega deficita in groženj o zviševanju obresti za posojila. V kolikor ZDA obrestno mero povečajo samo za en odstotek, morajo države dolžnice najti dodatno 3,5 do 4 milijarde dolarjev za odplačilo dolgov. Visoke obrestne mere, ki jih seveda ne določajo banke, so že sedaj pripeljale celo vrsto ameriških bank na rob propada.

Tako Vzhod kot Zahod se te dni soočata z zelo resnimi problemi.

globus

MOSKVA — *Ob 40-letnici zavezniškega izkrcanja v Normandiji je sovjetsko časopisje poudarjalo, da na Zahodu precenjujejo pomen odprtja druge fronte, češ da je prišlo do nje prepozno, potem ko so bile vse »glavne bitke« na evropskih tleh že dobljene.*

HELSINKI — Ob svojem uradnem obisku na Finskem je grški premier Papandreu dejal, da je Grčija načeloma pripravljena biti stalna gostiteljica olimpijskih iger, kar naj bi bila po njegovem najboljša rešitev za mednarodno olimpijsko gibanje.

BUDIMPEŠTA — *Na madžarskem trgu je čedalje več naših avtomobilov zastava 101. Letos bodo Madžari uvozili 5000 teh avtomobilov.*

DUNAJ — Tukaj so podpisali pogodbo o financiranju novega konferenčnega centra OZN. Saudska Arabija, Kuvajt in Združeni arabski emirati bodo do konca leta zagotovili poldrugo milijardo šilingov. Gradnja centra je bila pred leti ena od najbolj spornih zadev, ki jih je opozicijska ljudska stranka očitala tedanjemu kanclerju Kreiskemu.

BUDIMPEŠTA — *Madžarska je letos v prvih petih mesecih izvozila v vzhodnoevropske socialistične dežele za 16,5 odst. več blaga kot lani v enakem obdobju. Gre predvsem za stroje in kemične izdelke.*

Enrico Berlinguer

Včeraj so v Rimu pokopali Enrica Berlinguerja, generalnega sekretarja KP Italije, voditelja najvplivnejše komunistične partije zahodne Evrope in ma. V Jugoslaviji smo Berlinguerja spoštovali in imeli radi, ker je bil nevsiljiv in iskren prijatelj. Veliko je dal mednarodnemu komunističemu in delavskemu gibanju, napredku, miru in enakopravnemu mednarodnemu sodelovanju. Rojen 1922 na Sardiniji se je leta 1943 vključil v komunistično partijo in leta 1972 je postal generalni tajnik KP Italije. Ob njegovi smrti je predsednik italijanske republike Sandro Pertini dejal: »Bil je osebnost, ki je za zgled z moralno trdnostjo in zavestjo o splošni blaginji«. Berlinguer je bil tudi dober poznavalec problematike Slovencev v Italiji.

v žarišču dogodkov

POLJSKA OBČUTLJIVOST

Poljska nam je Jugoslovanom geografsko in tudi sicer nekoliko oddaljena dežela, če si seveda odmislimo skupno slovansko poreklo in pa nekatere poteze enake usode v nenehnem sporu s tujim narodnostnim elementom — Germani, ki pa v poljskem primeru niso bili edini. Skoraj štirideset let po vojni se v ZR Nemčiji še vedno pojavljajo glasovi o državnih mejah iz leta 1937.

Najnovejše dejanje nekajstoletne poljske občutljivosti glede meja sega v prejšnji teden ali kakšen dan več. Namestnik predsednika parlamentarne frakcije CDU — CSU Volker Ruehe je po nalogu zahodnonemškega kanclerja Kohla predaval varšavskem inštitutu za mednarodna vprašanja o nemško-poljskih odnosih.

Čeprav je Ruehe govoril o potrebi po medsebojnem razumevanju, je hote ali nehote pritegnil pozornost poljske javnosti prav s tistimi vprašanji, ki postavljajo razumevanje pod vprašaj. Govoril je namreč o tem, da po zahodnonemškem ustavnem pravu še vedno obstoja nemški rajh. To pa zato, ker med Nemčijo in Poljsko ni bila sklenjena mirovna pogodba. Glede na omenjeno naj bi bila vprašljiva tudi varšavska pogodba, ki jo je takratni zahodnonemški kancler Brandt leta 1970 sklenil s Poljaki. Se pravi, da ni izključeno, na podlagi mirovne pogodbe, določiti tudi drugačne meje Poljske (do Nemčije seveda) kot so danes, formalno priznane na Odri in Nisi.

Prvi člen že omenjene varšavske pogodbe pravi: dokler obstaja Zvezna republika Nemčija, bo spoštovala nedotakljivost poljskih meja. Toda Kohlov odposlanec Ruehe je Poljake brez ovinkov vprašal ali smejo biti, kljub svojim bolečim zgodovinskim izkušnjam, proti združitvi obeh Nemčij, ko pač naj ne bi več veljala določila varšavske pogodbe.

To je za Poljake dovolj, kajti nihče na Poljskem si ne želi združitev Nemčij, še manj pa morebitnih popravkov mej, ki bi izhajale iz te združitve. Zakaj ne?

V Evropi ni ljudstva, ki bi v stoletjih toliko pretrpelo kot Poljaki. In to prav zaradi interesov sosedov in nenehnih delitev ozemlja, ki se je smatralo kot poljsko. Predolgo bi bilo navajanje vseh sporov, ki so jih od ustanovitve poljske kneževine v 10. stoletju imeli Poljaki najprej z zahodnimi sosedi — Nemci in kasneje s sosedi na vzhodu — Rusi. Nemci so nasilno ponemčili velike dele zahodne Poljske in še danes priča o tem dobra tretjina priimkov v DR Nemčiji, ki imajo slovanski izvor. V novejšem času so si Poljsko trikrat razdelili in sicer prvič leta 1772, ko so si njena ozemlja prilastile Prusija, Rusija in Avstrija. Potem so poljsko ozemlje spet delili leta 1793 in 1795, ko so dokončno likvidirali samostojno poljsko državo. Iz avstrijskih in pruskih ozemelj je leta 1807 Napoleon ustanovil Varšavsko vojvodstvo, ki je po dunajskem kongresu leta 1815 pripadlo Rusiji. Zaman so Poljaki v letih 1830 in 1863 uprli. Šele leta 1918 je nastala nova poljska republika, ki je na vzhodu obsegala precej nepoljskega ozemlja, na zahodu pa je nekaj delov Poljske ostalo v Nemčiji. Do ponovne delitve Poljske je prišlo z napadom Hitlerjeve Nemčije na Poljsko 1. septembra 1939, ko sta si državo razdelili Nemčija in Sovjetska zveza. Današnja Poljska je nastala leta 1974, po sklepih potsdamske konference.

Iz tega skrajno kratkega zgodovinskega prebliska skozi poljsko zgodovino je poljska občutljivost ob zahodnonemških predstavah o morebitnih novih mejah popolnoma razumljiva.

Srečanje z dr. Vekoslavom Grmičem

„NISEM KATOLIŠKI AMPAK SAMOSTOJEN

Ob nedavnem srečanju z naslovnim mariborskim škofom, profesorjem doktorjem Vekoslavom Grmičem, rojakom iz Dragotinec pri Vidmu ob Ščavnici, hodi na misel sloviti stavek še slovitejšega filozofa Immanuela Kanta, ki je že pred dvesto leti razmerje med vero in znanostjo opredelil takole: »Moral sem ukiniti znanost, da sem dobil prostor za vero.« Njegovi zanamci so ta stavek obrnili, rekoč: »Moral sem ukiniti vero, da sem dobil prostor za znanost. »Gre za dve spoznavno teoretski ravni — na eni vera, na drugi znanost — ki si, po mnenju nekaterih, ne moreta biti v konfliktu, medtem ko se drugi kategorično opredeljujejo, da si dialog med vero in znanostjo zamišljajo kot dialog različnosti, ne pa kot dialog otopitve miselne ostrine in načelnosti. Vsekakor bi se bilo prezahtevno spuščati v razčlembo ene bistvenih tez, izrečenih na mednarodnem simpoziju Znanost in vera v Ljubljani, čeravno je že sama po sebi dovolj vznemirljiva in »izzivalna«. V pogovoru s človekom, ki v teoloških krogih uživa sloves vrhunskega evropskega intelektualca, se je bomo — tako ali drugače — ves čas dotikali.

Najprej bi vas doktor Grmič radi povprašali, kdaj, kako, predvsem pa zakaj ste se začeli resneje ukvarjati z vprašanji modernega ateizma in dialoga med marksisti in kristjani?

Če se spomnimo, da sem bil nekoč velik aktivist za to našo družbo (načelnik oddelka za socialno skrbstvo v Gornji Radgoni, soorganizator priprav na prve volitve, kot študent udeleženec delovne akcije pri gradnji študentskega naselja v Ljubljani in podobno — op. pis.) in da sem šele nato šel študirat teologijo, najbrže lahko iz tega sklepamo, da sem moral to dvojnost na nek način premostiti. Moral sem si začeti prizadevati za to, da bi se verni in neverujoči v naši družbi čim boljše razumeli. To me je sililo k študiju modernega ateizma, še posebej marksističnega ateizma in dialoga. Poleg tega sem dobil osebno pobudo za to nedvomno v Rimu, kjer sem bil za časa koncila in precej študiral po knjižnicah ter se srečeval z različnimi ljudmi in z njimi pogovarjal o teh vprašanjih. Dobro pa tudi vemo, kako je prav drugi vatikanski cerkveni zbor poudaril pomen dialoga. In res je bila potem moja prva daljša razprava namenjena dialogu.

SOCIALIZEM JE PO VSEBINI KRŠČANSKI

Res pa je, da za mene to nikdar ni bila samo teorija, ampak sem videl v tem tudi praktičen pomen. Namreč pomen za življenje kristjana v naši družbi, ki sloni na marksističnih načelih, ki pa zaradi tega ni ateistična ali pa antiteistična, temveč je sekularizirana. Se pravi, da si tega vprašanja javno ne postavlja in ravno zaradi tega združuje ljudi z različnimi nazori, različnimi prepričanji in skuša vse pridobiti za to, da bi si skupno prizadevali za socializem. Ne moremo reči, da bi bil socializem ateističen. Nasprotno! Če bi ga po vsebini analizirali, potem moram reči: socializem je po vsebini krščanski, je zelo blizu krščanstvu.

Kakšno pa je potem vaše videnje nekaterih dogodkov iz preteklosti? V mislih imamo zločine in krivice pred NOB, med njo in po njej, ki še vedno tako ali drugače kalijo odnose med ljudmi in narodi, pa je bila vanje vpletena tudi cerkev.

Nedvomno je bila vpletena, saj cerkev ni samo tisto, kar izrazimo z besedami skupnost vernih, ampak je inštitucija s potezami, ki jih imajo vse ustanove: težijo po tem, da bi imele čimveč moči in oblasti. Če to prenesemo na krščanstvo: imamo evangelij in imamo inštitucijo, ki naj bi ta evangelij oznanjala. Žal se večkrat dogaja, da si skuša evangelij na tak način podrediti, da služi njenim interesom, moči, oblasti. Ob tem se je cerkev vedno vezala z državno oblastjo in je z njeno pomočjo skušala doseči svoje namene, ki so šli večkrat mimo evangelija. Demokracija se v cerkvi še ni uveljavila, saj je tudi danes hierarhično, absolutistično urejena.

LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE

To je v resnici absolutizem, saj imata recimo papež in škof vso oblast, trojno oblast in vse to združeno v eni osebi. Le počasi se je cerkev prilagajala kapitalističnemu družbenemu redu, ni pa se mogla socialističnemu. To pa zato, ker slednji najprej zagovarja ločitev cerkve od države in drugič družbeno lastnino, ne zasebne. S tem se cerkev ni mogla sprijazniti in zato najdemo v tako imenovanih socialnih okrožnicah — na primer Rerum novarum ali Quadragesimo anno ali Ortogesimo adveniens — posebej poudarjeno vprašanje zasebne lastnine. Cerkev zavrača nauk, naj bi bila zasebna lastnina kakorkoli okrnjena. Da, Rerum novarum govori celo o tem, da mora država zaščititi zasebno lastnino. Moram torej reči, da je bila cerkev pred vojno pri nas anti-socialistično usmerjena. Če namreč beremo dve okrožnici, ki sta imeli pred vojno pri nas močan vpliv — to sta Quadragesimo anno in Divini redemptoris — najdemo dve hudi trditvi. Prva je ta, da s komunizmom ni nobenega sodelovanja — komur je mar krščanske kulture, ne bo s komunisti v nobeni stvari sodeloval! — in druga ta, da noben dober kristjan ne more biti hkrati socialist. (Dr. Grmič se je v nadaljevanju obširneje razgovoril o medvojnem delovanju katoliške reakcije pri nas, vlogi krščanskih socialistov in Osvobodilne fronte ter nazadnje o pomenu pastirskega pisma iz leta 1945.)

Dr. Vekoslav Grmič se je rodil 1923 v Dragotincih pri Vidmu ob Ščavnici. Gimnazijo je obiskoval v Mariboru in na Ptuju, teološko fakulteto pa v Ljubljani, kjer je leta 1961 tudi doktoriral. Na tej fakulteti je začel predavati leto dni kasneje; docent je postal leta 1964, izredni profesor leta 1967 in redni profesor za dogmatično teologijo leta 1972. Od 1951. do 1968. leta je služboval kot duhovnik na Vranskem, potem je postal mariborski pomožni škof. Sedaj je naslovni škof in profesor za dogmatiko na mariborskem oddelku teološke fakultete v Ljubljani. Predava tudi teologijo dialoga in moderne oblike ateizma. Dr. Grmič je znanstveni sodelavec Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter uveljavljen teolog in publicist. Svoje razprave objavlja v Bogoslovnem vestniku, v Crkvi v svijetu, Naših razgledih, predvsem pa v reviji Znamenje. Pri Mohorjevi družbi v Celju sta izšli njegovi knjigi: Med vero in nevero in Mali teološki slovar. Slovensko duhovniško društvo je izdalo štiri zvezke njegovih razprav pod skupnim naslovom Iskanje in tveganje, poleg tega pa še knjigi Resnica iz ljubezni in Življenje iz upanja. Njegova najnovejša knjiga Humanizem — problem našega časa je izšla leta 1983 pri Založništvu tržaškega Tiska v Trstu. Avtorja posebej pritegujejo vprašanja modernega ateizma, dialoga med marksisti in kristjani ter socialistične teologije. Že vrsto let prispeva k prerodu slovenske teološke misli, k osveščanju vernikov in neverujočih ter k razvijanju odnosov med cerkvijo in socialistično družbo. Zaradi dobrega poznavanja svetovne teološke misli prispeva tudi k prevajanju tistih del v slovenski jezik, ki so pomembna za razvoj teološke misli kot tudi kulture nasploh. (Povzeto po Teoriji in praksi, štev. 10/83)

V papeževi okrožnici (Laborem exercens — O človeškem delu) najdemo tudi, da je stavka upravičena, če naj si delavci na tak način priborijo svoje pravice; čeprav sta recimo Quadragesimo anno in Rerum novarum stavko zavračali. Rečeno je celo, da mora poseči vmes javna oblast, če se delavci in delodajalci ne morejo sporazumeti. Nikakor pa stavka ni dovoljena, namreč po omenjenih dveh okrožnicah. Mislim, da jo je zdaj tudi cerkev morala priznati, čeprav tudi mislim, da je tu še nekaj drugega navdihovalo papeža. Namreč to, kar se je v tistem času dogajalo na Poljskem.

Pastirsko pismo je izšlo tik pred volitvami in pravzaprav zahtevalo »status quo«. Se pravi, da je cerkev hotela imeti isto pozicijo kot prej: obvezen verouk v šoli, odločilen vpliv na vzgojo in podobno. Pismo je tudi zelo napadalo družbeni red zaradi agrarne reforme. Dolgo časa je vladala velika napetost med vernimi in neverujočimi oziroma točneje med cerkvijo in novonastajajočim družbenim sistemom. Šele čez leta se je začel led tajati in v tem pogledu imajo prav gotovo veliko zaslug tisti, ki so si kljub vsemu prizadevali za dialog. To pa so bili med drugim tudi člani duhovniškega društva. Po prekinitvi doplomatskih odnosov z Vatikanom — po tem, ko so Stepinca, čeprav je bil obsojen, imenovali za kardinala — je zopet prišlo do navezave diplomatskih stikov in kmalu smo tudi dobili zakon o pravnem položaju verskih skupnosti.

Bi hoteli komentirati, zdi se, da vedno bolj izrazito nestrpnost med tremi cerkvami pri nas: katoliško, pravoslavno in islamsko?

Težko je reči, da je to značilnost, ki bi se prav danes pojavljala, kajti zdi se, da so bili ti odnosi najboljši takrat, ko je katoliška cerkev v polni meri sprejemala koncilske odloke in smernice. Koncil si je namreč zadal nalogo, da pospeši tako imenovano ekumensko gibanje, se pravi, da pospeši proces zbliževanja med krščanskimi cerkvami ter med krščanskimi in nekrščanskimi verskimi skupnostmi. Takoj po koncilu se je zdelo, da smo zelo blizu popolnemu zbližanju, vendar pa danes lahko rečemo, da sta koncilski duh in ekumenizem obtičala v slepi ulici. Zakaj? Zato, ker bi mnogi hoteli pozabiti na glavno nalogo koncila, ki jo je izrazil z besedami: »aggiornamento« (posodabljanje), dialog in ekumenizem. V katoliški cerkvi se je začelo močno poudarjati papeštvo.

ISTOVETENJE CERKVE Z NACIJO

V njej v zadnjem času skušajo prevladati konzervativne struje, tudi v teologiji. Ne sme načenjati vprašanja duhovništva — ženskega duhovništva — in celibata. Katoliška cerkev danes na eni strani odbija pravoslavne, ki ne marajo ničesar slišati o takšnem pojmovanju primata ali papeštva, kakor ga zagovarjamo mi, odbija pa tudi protestante, ker je postala konzervativna in pozabila na posodabljanje. Priznati bi morali enotnost v različnosti in popolno upravičenost različnih modelov v krščanstvu, torej tudi različnih cerkva. Pri nas pa je še ta problem, da se nekatere cerkve hočejo poistovetiti z nekaterimi narodi. Tako se recimo hoče katoliška cerkev na

Srečanje z dr. Vekoslavom Grmičem

IDEOLOG, MISLEC!"

Hrvaškem poistovetiti s hrvaškim narodom in pravoslavna cerkev v Srbiji s srbskim. S tem se napetosti med posameznimi narodi, ki izvirajo iz preteklosti, povezujejo z napetostmi med posameznimi cerkvami.

(Dr. Grmiča smo nato zaprosili, da razčleni svojo tezo — »vera v znanost je za marsikoga religija našega časa, tehnika pa je kot bogoslužje te religije« — ki jo je izrekel na nedavnem mednarodnem simpoziju Znanost in vera v Ljubljani. Pojasnil je: »Priznati moramo, da ljudje danes od znanosti vse preveč pričakujemo in je res postala nadomestek za vero. Znanost je boga kot »mašilca lukenj« odrinila in zato verujejo vanjo. Priznati pa moramo, da smo nekako ujeti v tehniko in tako človek ne pride do tega, da bi mislil na boga ali se z njim pogovarjal, z drugimi besedami, sploh ni časa za razmišljanje.« Kasneje je naš ugledni sogovornik obširneje pojasnil pojme kot so: socialistična teologija, teologija osvoboditve, teologija revolucije in politična teologija, kar sicer že samo po sebi zveni radikalno, vendar pa prostorska stiska ne dovoljuje kaj več kot njihovo omembo.)

Sodelovali ste za Delovo okroglo mizo Ali smo komunist v cerkev? januarja letos in na vprašanje, kateri razlogi vplivajo na izključevanje vere in članstva v partiji med drugim odvrnili: »Ključno vprašanje pri vsem tem je vloga socialistične zveze. Dejstvo, da ZK ne sprejema vernih ljudi, ima svoj smisel le, če je SZDL res odprta za vse ljudi. Če pa ni, se nujno zastavi vprašanje: ali odpreti ZK ali uveljaviti večpartijski sistem?« Kot člana republiške konference SZDL vas vprašujemo, koliko je po vaši presoji socialistična zveza zdaj in tu res odprta za vse ljudi?

Takoj po vojni je bil frontni duh, toliko uveljavljen med NOB, vsaj nekoliko skaljen. Vsa prizadevanja niso bila usmerjena v to, da se osvobodimo, ampak v to, da zgradimo novi red, ki ga pa cerkev ni sprejemala. Po naših gozdovih so se še skrivali ljudje, ki so mislili, da bo prišel trenutek, ko bodo lahko tudi z oboroženo silo spremenili družbeni red. Pritisk smo čutili od zunaj. Zato moramo razumeti, da se frontni duh ni mogel prav uveljaviti. Šele počasi so ljudje začeli pozabljati krivice, ki so se jim zgodile in čim dalj so bili od teh dogodkov, tem bolj so jih pozabljali. Zaradi sprememb v miselnosti, prizadevanj za dialog — tudi s strani cerkve, ne samo s strani družbe — in koncila, se je marsikaj spremenilo. Tudi škofje so prišli do malo drugačnih spoznanj kot so jih imeli prej. Vse to je pripomoglo, da je frontni duh res zaživel in se je zopet vse manj postavljalo v ospredje vprašanje, koliko je kdo veren ali ni veren, temveč vedno bolj, kaj stori za socializem in koliko je res socialist.

Po osvoboditvi so bili zame najlepši tisti meseci, ko sem bil v službi na okraju v Radgoni, kjer sem bil odgovoren za „socialno skrbstvo," nazadnje kot načelnik tega oddelka. Takrat smo pripravljali prve volitve, volitve v ustavodajno skupščino. Še zdaj se spominjam mitingov, na katerih sem dejavno sodeloval in ljudi prepričeval, da so se začeli novi časi in da je zdaj naša dolžnost, da se za te nove čase odločimo na volitvah.

O VERNIH V ZK PREZGODAJ IN NEPOTREBNO

Tako je začela socialistična zveza dobivati tisti pomen, ki bi ga morala imeti že prej, pa ga iz objektivnih ali subjektivnih razlogov ni mogla imeti. V Sloveniji smo na najboljši poti, da uresničimo vse tisto, kar sem imel v mislih, ko sem tako zagovarjal SZDL. Ne gre samo za to, da imamo celo v predsedstvu socialistične zveze ljudi, ki niso člani ZK, da jih imamo v različnih svetih, komisijah in odborih SZDL in da se to ne uveljavlja samo na vrhu, ampak tudi v občinah in sega v krajevne skupnosti, temveč da res enakopravno sodelujemo. Zelo sem bil vesel, ker je kmalu po okrogli mizi tovariš Ribičič v Beogradu govoril na isti način in je prav tako postavljal zahtevo, da mora SZDL združevati ljudi z različnimi prepričanji, ki pa se vsi zavzemamo za socializem. Da lahko prav tu na poseben način pride do pluralizma interesov in pripravljanja ljudi na to, da se bodo med sabo bolje razumeli in si zaupali. Zato še vedno pravim, da je edino to rešitev in da je govoriti o tem, da bi verni prišli v partijo, danes prezgodaj in nepotrebno.

Božjega kraljestva ne smemo iskati le v onostranstvu, temveč ga moramo zidati že tukaj. Če ga bomo zidali tukaj, potem ga bomo deležni tudi v onostranstvu. Mislim, da moramo vsi pristati na to, kar je ob neki priložnosti dejal tovariš Tito, da imamo namreč na zemlji dovolj pekla in si moramo vsi — verni in neverni — prizadevati za to, da najprej odpravimo ta pekel.

Kako vidite vzgojo in usposabljanje naše mlade generacije? Vprašajmo drugače: zdi se, da je cerkev pri mobilizaciji in aktivizaciji mladih v najširšem smislu dokaj uspešna, tu in tam še uspešnejša od mladinske organizacije?

Najprej bi omenil, da smo takoj po vojni in še dolgo časa potem, premalo upoštevali subjektivni dejavnik v družbi in se premalo zanimali za moralno vzgojo mladine v najširšem pomenu. Rekel bi celo moralno-politično vzgojo. Najbrž je res, da bo treba mlademu rodu veliko več zaupati in mu dati priložnost, da se uveljavi in da mladi ljudje povedo svoja mnenja in sodbe k problemom, s katerimi se bodo morali nekoč sami spoprijemati. Da, tudi njihova alternativa je potrebna, da jo upoštevamo.

Oprostite, ali imate morda v mislih cerkev kot alternativo?

Dobro, da ste to vprašali. Ne smemo namreč misliti, da je vse tisto, kar nudi cerkev, napačno ali škodljivo. Je lahko škodljivo, če nekdo te stvari zlorabi in pridejo na vrsto ne vera ali neki duhovni pogledi na svet in življenje, ampak politični pogledi, ki hočejo biti drugačni, kakor jih ima družba. Tukaj potem nastopa cerkev kot partner. Če pa mladini nudi tisto, kar bi ji itak morala mladinska organizacija, a ji ta tega ne nudi, potem bodimo veseli, da ji vsaj nekdo nudi. Zakaj tu ne pride do sodelovanja! Mislim, da mladino danes še kako zanimajo problemi ekologije, miru in podobno.

Pa še to doktor Grmič: za vas govorijo vse mogoče. Med drugim, da ste »rdeči« škof, katoliški »krivoverec« in podobno. Kakšne so vaše sicer šnje izkušnje iz javnih nastopov?

Predvsem sem presenečen nad obnašanjem mladine. Kadarkoli sem jim govoril, so se obnašali zelo korektno in postavljali vprašanja, ki so se tikala teme, ki smo jo obravnavali. Ni bilo nobenih izzivanj, čeprav so nekatera vprašanja šla dalje od samega predavanja in so se dotikala tudi politike. Ne nastopam namreč kot katoliški ideolog, ampak kot človek, ki razmišlja o svoji veri, cerkvi, kateri pripada, kot človek, ki ima samostojno misel. Najbrž je tem ljudem všeč, da tako nastopam in se zato radi z menoj pogovarjajo. (Ob koncu srečanja je dr. Grmič še enkrat naglasil, da pri njegovih prizadevanjih in zavzemanjih ne gre za nobeno strategijo ali taktiko, marveč preprosto za to, da vedno pove, kar misli. »Recimo v intervjuju za beograjsko Dugo sem govoril tako o realnem krščanstvu kot realnem socializmu in povedal, da so nekateri daleč stran od Kristusa in daleč stran od Marxa. Taki moramo biti: iskreni in zlasti konkretni!«)

BRANKO ŽUNEC

LUKNJE V ŽEPIH IN NA CESTAH

KOMENTAR

Trenutno stanje na 1053 kilometrih registriranih cest v Pomurju je obupno. Na marsikateri cesti so se namreč pojavile izrazite luknje, ki ovirajo in ogrožajo promet, zato jih bo treba čimprej zakrpati. Svoje je nedvomno dodala tudi minula muhasta zima, ki je povzročila izredno dosti škode, posebej še na asfaltiranih površinah. O tem se lahko kaj hitro prepričamo, če se peljemo po glavni magistralni cesti, ki se vije od Maribora do Lendave, cestnem odseku Martjanci—Moravske Toplice, kritično pa je stanje tudi na cestah od mejnega prehoda Gederovci do Murske Sobote, med Sotino in Gederovci ter drugje. Najbolj problematično je vzdrževanje cest, saj interesne skupnosti za ceste v vseh štirih pomurskih občinah za to nimajo dovolj denarja, prav tako pa ne soboški tozd mariborskega cestnega podjetja.

Rečemo lahko, da je pomursko cestno gospodarstvo v precej nezavidljivem položaju. Če vemo za podatek, da je po okleščenih pomurskih cest je iz dneva v dan, upoštevajoč podražitve raznih materialov, manj, čeprav cestarji zatrjujejo, da si bodo prizadevali opraviti vsaj najnujnejša dela. Poleg tega se skoraj polovica finančnih sredstev, ki so na voljo, v Pomurju porabi za vzdrževanje cest pozimi. Zimske službe „požrejo" torej večino denarja, zato se je treba vprašati, ali je res smotrno 24-urno dežurstvo cestnih delavcev. To je lahko eden od možnih odgovorov na pogosta mnenja javnosti, da denar za vzdrževanje cest ni najbolj gospodarno porabljen. Izogniti pa se ne moremo dejstvu, da so tudi v Pomurju pred leti delali na cestah predvsem površinske prevleke. Na nekaj makadamskih cestah so naredili asfaltno prevleko z mislijo, da bo takšne ceste lažje vzdrževati. Tako so ceste preprosto pošpricali z bitumnom in posuli z gramozom, to je protiprašna prevleka, ki traja največ pet let. Te ceste so zdaj v tako kritičnem stanju da je vožnja po njih otežena.

V zdajšnjih gospodarskih razmerah pa bi bilo seveda nesmiselno razmišljati o nadaljnjem obremenjevanju gospodarstva, ki uporablja ceste. Povrnitev nastalih stroškov v določeni meri omogočajo cestnine, povračila za čezmerno uporabo cest nad dovoljenimi osnimi pritiski in podobno. Gre za dodaten vir sredstev, o čemer bo treba resneje razmišljati. To velja tudi za povečanje deleža sredstev iz t. im. bencinskega dinarja.

Če se stanje na pomurskih cestah ne bo čimprej uredilo, pred očmi moramo imeti tudi bližnjo glavno turistično sezono, preti celo zapora posameznih cestnih odsekov. Kako pomembne so ceste za gospodarstvo, pa verjetno ni potrebno posebej poudarjati. Zato je treba v teh razmerah pač poiskati ustrezne poti za premostitev težav, da ne bi bile pomurske ceste še slabše kot doslej. V času, ko si vsa družba prizadeva za stabilizacijo, je treba vso pozornost nameniti tudi cestni problematiki. Vsakršno odlašanje na tem pomembnem področju namreč poglablja težave, ki imajo lahko daljnosežne posledice! Tega pa si gotovo nihče ne želi, saj ne pravimo zaman, da so ceste okno v svet.

Milan Jerše

30 LET SOBOŠKE TISKARNE

Delavci TOZD Tiskarna Založniškega, grafičnega in embalažnega podjetja Pomurski tisk iz Murske Sobote so konec tedna proslavili pomemben jubilej — 30-letnico uspešnega delovanja. Pred tremi desetletji je namreč v tedanji Obmurski tiskarni kot samostojnem obratu stekla tiskarska proizvodnja, ki je utrla pot grafični dejavnosti v Pomurju. Ob nenehnem razmahu nove tehnologije je trideset let nepretrganega delovanja za razvoj specifične tiskarske dejavnosti vsekakor velik dosežek. Čeprav ne gre prezreti dejstva, da se je tiskarska dejavnost v Murski Soboti in Pomurju začela že mnogo prej, med najpomembnejša dela pa sodi nedvomno tiskanje Ljudske pravice.

O tem je na krajši slovesnosti spregovoril tudi direktor TOZD Tiskarna Pomurskega tiska Emil Maršik. „Od majhnih začetkov, pravzaprav povsem na novo, s skromnomi tehničnimi in kadrovskimi pogoji za lokalne potrebe, se je TOZD Tiskarna razvila v srednje veliko in še vedno obetavno temeljno organizacijo, ki prenaša napisano besedo in življenjski utrip iz Pomurja daleč po domovini in tudi čez njene meje. Vzporedno z izboljšanjem opremljenosti se je tiskarna tudi kadrovsko krepila, zato smo v slovenskem, predvsem pa še v pomurskem merilu pomemben člen v verigi gospodarstva in nadaljnjega razvoja družbenega planiranja. Na področju grafičnih izdelkov pa je tiskarna zmožna zadostiti željam najzahtevnejših kupcev. To dejstvo potrjuje tudi več priznanj in pohval, med njimi najvišje priznanje „Zlati zmaj", poslovnega združenja grafičnih delovnih organizacij Jugoslavije „Grafoimpexa".

Na proslavi so desetim delavcem, ki so bili v soboški tiskarni od njene ustanovitve, podelili posebna priznanja. Prejeli so jih Ludvik Flisar, Marija Morčič, Franc Celec, Janez Džuban, Ivan Kavaš, Tone [illegible] priložnosti so pripravili tudi kulturni program, v katerem so sodelovali učenci osnovne šole Dane Šumenjak iz Murske Sobote, katere pokrovitelj je tiskarna. Mladi so se predstavili z raznimi pevskimi, recitacijskimi, glasbenimi in ritmičnimi točkami.

Milan Jerše

Tudi vrtci sodelujejo

Odkar je Monošter (Szentgotthard) postal upravno središče tudi za slovenske kraje v Porabju — do letos so bili vključeni v okraj Körmend — se je začelo sodelovanje med Pomurjem in monoštrsko mestno občino širiti na različna področja. Stike so navezali tudi otroški vrtci. V minulih dneh so se vzgojiteljice in vzgojitelji z obeh strani meje nekajkrat srečali, izmenjali izkušnje in se dogovorili o tesnejšem sodelovanju.

Najprej je bila na obisku v Monoštru skupina osmih vzgojiteljic iz lendavskega vrtca. Ogledale so si delo v skupini otrok, kjer uvajajo spoznavanje slovenskega jezika, in se pogovarjale o delu ter uspehih v tem oddelku. Sledil je povratni obisk vzgojiteljic in učiteljic, ki se v Porabju ukvarjajo z narodnostno vzgojo in izobraževanjem. Tako so si neposredno ogledale vzgojnoizobraževalno delo na narodnostno mešanem območju v lendavski občini, hkrati pa ugotovile, da pri različnih vsakodnevnih dejavnostih, kot so sprejem otrok, prehranjevanje, nega, igra in usmerjeno vzgojno delo, vzgojiteljice govorijo slovensko in madžarsko, s čimer otroci na neprisiljen' način vzljubijo in osvojijo drugi, to je nematerinski jezik. Vzgojiteljice iz Monoštra so obiskale tudi otroški vrtec v Murski Soboti.

Izmenjava izkušenj in medsobojni obiski bodo prav gotovo prispevali k izboljšanju narodnostne vzgoje v Porabju in na narodnostno mešanem območju v lendavski in soboški občini.

J. G.

Troje kipcev Pionirja

Letos so se pionirji osnovnih šol in pionirskih odredov iz radgonske občine zbrali na redni letni konferenci minuli petek na OŠ Marija Rožman v Stogovcih. Kot so soglasno ugotovili, je bilo minulo delo izjemno plodno v vseh pionirskih odredih. Najbolj delavni pa so bili pionirji odredov: Jože Kerenčič iz istoimenske radgonske osnovne šole, Bratov Šarh z OŠ Karel Destovnik Kajuh iz Apač in Janko Jurkovič-Jovo s kapelske osemletke 25. maj. Vsi so precej presegli 20 nalog, začrtanih s programom, zato jim Zveza prijateljev mladine Slovenije podeljuje „kipec pionirja". Omenili pa so tudi [illegible] skupnosti, OK ZSMS, delegacije vseh osnovnih šol in apaške krajevne skupnosti so sklenili, da bodo — kot je že običaj — nagrade in diplome pionirskim odredom podelili na dan pionirjev, 29. septembra. vp

rašica 55 tovarna pletenin ljubljana

RAŠICA Ljubljana
TOZD Otroške pletenine BELTINKA, n. sol. o.
BELTINCI, Štefana Kovača 3

Komisija za delovna razmerja

OGLAŠA
prosta dela in naloge

1. VODENJE ZAKLJUČNIH FAZ PLETENJA
(2 delavca)
Pogoji:
SSI tekstilne stroke, mehansko-pletilske smeri
1 leto delovnih izkušenj
dvomesečno poskusno delo

2. ČIŠČENJE STROJEV IN MAZANJE
(1 delavec)
Pogoji:
KV strojne stroke, ključavničarske smeri
dvomesečno poskusno delo

3. MANIPULIRANJE Z OSNOVNIM MATERIALOM
(1 delavec)
Pogoji:
KV tekstilne stroke, pletilske smeri
dvomesečno poskusno delo

4. PREGLEDOVANJE PLETIVA IN REPASIRANJE
(5 delavcev)
Pogoji:
KV tekstilne stroke, pletilske smeri ali
uspešno končana osnovna šola
dvo-eno mesečno poskusno delo

5. LIKANJE PLETIVA
(6 delavcev)
Pogoji:
uspešno zaključena osnovna šola

6. PREVIJANJE PREJE
(3 delavce)
Pogoji:
uspešno zaključena osnovna šola
eno mesečno poskusno delo

7. VODENJE ZAKLJUČNIH FAZ KONFEKCIONIRANJA
(2 delavca)
Pogoji:
KV tekstilne stroke, konfekcijske smeri
1 leto delovnih izkušenj
dvo mesečno poskusno delo

8. OPRAVLJANJE KONFEKCIJSKIH FAZ
(10 delavcev)
Pogoji:
— KV tekstilne stroke konfekcijske smeri ali uspešno končana osnovna šola
— eno-oziroma dvomesečno poskusno delo.

9. LIKANJE KONČNIH IZDELKOV
(2 delavca)
Pogoji:
uspešno zaključena osnovna šola
eno mesečno poskusno delo

10. IZDELOVANJE NORM IN POSREDOVANJE TEHNOLOGIJE PLETENJA
(1 delavec)
Pogoji:
SSI tekstilne stroke, pletilske smeri
1 leto delovnih izkušenj
dvo mesečno poskusno delo

11. RAZPISOVANJE DELOVNIH NALOGOV
(1 delavec)
Pogoji:
KV administrativne stroke
dvomesečno poskusno delo

12. OPRAVLJANJE FIZIČNIH DEL PRI SKLADIŠČENJU OSNOVNEGA IN POMOŽNEGA MATERIALA
(1 delavec)
Pogoji:
uspešno zaključena osnovna šola
1 (eno) mesečno poskusno delo

Pisne prijave, s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev oglasa, naj kandidati naslovijo v 8 dneh od dneva objave, na splošno kadrovsko službo TOZD, Beltinci, Štefana Kovača 3.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem sprejemanju prijav.

in

RAZPISUJE
ZA ŠOLSKO LETO 1984/85
KADROVSKE ŠTIPENDIJE v usmerjenem izobraževanju:
1-štipendijo — TEKSTILNI MEHANIK II.: pletilec
(učenec konča izobraževanje po uspešno končanem 3. letniku)
4-štipendije — TEKSTILNI KONFEKCIONAR I.: krojilec tekstilij, šivalec tekstilij
(učenec konča izobraževanje po uspešno končanem 2. letniku)
Višina kadrovskih štipendij je določena z družbenim dogovorom in samoupravnim sporazumom.
Prijave naj kandidati vložijo najkasneje do 15. julija 1984, na splošno kadrovsko službo TOZD, Beltinci, Štefana Kovača 3.
Kandidati morajo prijavi za štipendiranje na obrazcu DZS 8,40 „Vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic" obvezno priložiti:
— Overovljene prepise ali fotokopije dokazil o učnem uspehu (letno spričevalo š. l. 1983/84)
— potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izdaja in potrjuje ga davčna uprava in matični urad pri skupščini občine)
— potrdilo o osebnih dohodkih staršev v preteklem letu
— lastnoročno napisana izjava kandidata, da nimajo pogodbene obveznosti iz naslova štipendiranja pri drugi pravni osebi
— potrdilo o vpisu v šolo usmerjenega izobraževanja
Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa do 15. septembra 1984.

MURSKA SOBOTA

Spet študentski servis

V prostorih soboškega gradu je v ponedeljek spet začela delovati podružnica študentskega servisa iz Maribora. S kakšnim namenom? Servis bo navezal stike z delovnimi organizacijami v Pomurju, da bi se dogovorili za prevzem nekaterih del, ki bi jih lahko v času dopustov ali občasnih konic v proizvodnem procesu opravljali učenci srednjih šol oziroma študenti. Za delovne organizacije je takšen način pomoči oziroma nadomeščanje delavcev precej cenejši kot sicer, mladi pa si bodo tako lahko prislužili kakšen dinar za počitnice ali nakup šolskih potrebščin.

Breda Čanžekova, ki pri študentskem servisu skrbi za posredovanje del, nam je dejala, da pričakujejo, da bo med delovnimi organizacijami v Pomurju letos večji interes po storitvah servisa, in sicer predvsem za dela v skladiščih, pri transportu, čiščenju poslovnih prostorov, v administraciji ipd.

J. G.

Višje stanarine in dražja komunala

Skupnost za cene občine Murska Sobota je v zvezi z najnovejšimi ukrepi po odmrznitvi cen sprejela program sprememb cen, ki so v občinski pristojnosti. Gre za določanje cen nekaterih proizvodov in storitev. Po dogovoru, ki so ga sprejele vse slovenske občine, pa so določili tudi zgornjo mejo letošnjih podražitev. Na ta način želijo doseči izenačevanje cen v naši republiki, za neizpolnjevanje ukrepov pa so predvidene zelo stroge kazni.

Tako naj bi se v soboški občini s prvim julijem zvišale stanarine za 25 odstotkov, podražili pa bi se: voda za 38 odstotkov, kanalščina za 41 odstotkov in odvoz smeti za 43 odstotkov. Ker so se v naši republiki dogovorili, da bi se stanarine letos zvišale za največ 32 odstotkov, so v Murski Soboti torej pod to mejo. Podobno velja tudi za nekatere komunalne storitve. Pri tem so upoštevali rast teh cen v minulem letu. Zanimivo je omeniti, da se bodo cene gostinskih storitev v letošnjem letu lahko povečale največ za 40 odstotkov, cene obrtniških storitev pa za 30 odstotkov. V teh primerih gre za povprečno dovoljen dvig cen v posameznih poklicnih skupinah, saj bodo podražitve ponekod večje, drugje pa manjše od omenjenih odstotkov; pač odvisno od kakovosti storitev oziroma obratov.

Omenimo še, da bo povečanje cene lokalnega časopisa sorazmerno s podražitvami slovenskih dnevnikov, cene storitev v družbenih dejavnostih pa se lahko povečajo za 19 odstotkov. Če bodo te cene višje šele v drugem polletju, se lahko upošteva 38-odstotna podražitev, vendar ne z veljavnostjo za nazaj.

M. Jerše

Zakaj OZD pozabljajo na obveznosti do KS?

Po družbenem dogovoru o temeljih plana v letu 1983 so se podpisniki v soboški občini dogovorili, da bodo združevali 0,40 odstotka dohodka za izvajanje dodatnih programov in za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti. Tako so prihodki, ki pripadajo neposredno krajevnim skupnostim, znašali v preteklem letu 8 milijonov 995 tisoč 175 dinarjev, porazdeljeni v dogovorjenem delitvenem razmerju. Na ta način so v soboški občini omenjena finančna sredstva porabili za sofinanciranje programov manj razvitih krajevnih skupnosti, zlasti še za vzdrževanje vaških cest in urejanje telefonskega omrežja. Kot ugotavljajo, je večina nalog uresničenih, razen dejavnosti na področju PTT omrežja, obnove gradu pri Gradu ter cestnih odsekov pri Ropoči in Čepincih.

Poleg tega je dinamika priliva sredstev precej različna, saj je le nekaj organizacij poravnalo obveznosti takoj po potrditvi zaključnega računa, večina podpisnikov družbenega dogovora pa je svoje obveznosti poravnalo šele v mesecu decembru. Žal pa je še vedno veliko organizacij združenega dela z visokim dohodkom — to so zlasti kmetijske in gostinske organizacije — ki vse doslej niso poravnale računov. Zato so se na seji soboškega izvršnega sveta zatudi zbori občinske skupščine, v vseh organizacijah združenega dela pa naj razpravljajo o neuresničitvi obveznosti in o vzrokih zanje poročajo izvršnemu svetu. Prav tako bi kazalo proučiti dogovor in možnosti ukinitve prispevkov v tistih organizacijah s področja družbenih dejavnosti in proračunskih porabnikih, ki ne ustvarjajo zadostnega dohodka.

Temeljite obravnave bo deležen tudi predlog za razdelitev sredstev za sofinanciranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti v letošnjem letu. Spričo znanih gospodarskih gibanj in ob dejstvu, da nekateri podpisniki družbenega dogovora tudi letos ne bodo mogli poravnati vseh obveznosti, računajo, da bo na voljo 6.5 milijona dinarjev. Samo za vzdrževanje vaških cest bi namenili nekaj čez 1,42 milijona dinarjev, pri čemer bodo upoštevali dolžino cest in oddaljenost od gramoznice, s katero upravlja komunalna organizacija. Preostali del zbranih sredstev pa bo namenjen posameznim krajevnim skupnostim za sofinanciranje telefonskih priključkov. Kot je dogovorjeno, se morebitni presežek sredstev dodeli krajevni skupnosti Martjanci za soudeležbo pri urejanju ceste Sebeborci —Andrejci—Ivanovci. Nikakor pa zbranih sredstev ne bi smeli, kot jih soboški izvršnega sveta, porabiti za novogradnje in druge skupne objekte, ampak zgolj za vzdrževanje obstoječih zgradb. Prav tako bi kazalo proučiti možnost sofinanciranja gradnje transformatorjev, saj ti stroški v veliki meri obremenjujejo krajevne skupnosti.

Milan Jerše

Skupščina ukinila družbeno varstvo

Delegati vseh zborov občinske skupščine Lendava so na zadnji seji razpravljali o delovanju skupščine in izvršnega sveta za minulo dvoletno mandatno obdobje ter o programu ukrepov in aktivnosti v občini po odmrznitvi cen. Sprejeli so tudi sklep o prenehanju ukrepov družbenega varstva v osnovni šoli Jože Kramar-Juš v Lendavi. Razmere na šoli so se izboljšale, učni proces pa poteka normalno, zato ni več potrebe po družbenem varstvu. Kmalu bodo na šoli izvolili tudi nove samoupravne organe. Glede delovanja delegatskega sistema in s tem skupščine pa je ugotovljeno, da so izostanki na sejah sicer manjši, toda še vedno preveliki, zlasti na sejah skupščin SIS. Aktivnost po odmrznitvi cen bo potekala po sprejetem dogovoru o izhodiščih za določanje cen nekaterih proizvodov iz pristojnosti občine, to pa so stanarine, komunalne storitve in cene kruha. Najprej naj bi se povečale stanarine — za 30 odstotkov s prvim julijem, potem pa do konca leta še cene vode, kruha in krušnih izdelkov.

Jani D.

V soboto, 16. junija, že deseti pohod

Mladi ob mejnikih revolucije

Akcija, ki so jo začrtali mladi z Janževega vrha leta 1975, bo v soboto doživela že deseto ponovitev. Vseh dosedanjih devet pohodov, pri pripravi katerih je sodelovala ob OO ZSMS Janžev vrh tudi OK ZSMS Gornja Radgona, je predstavljajo pomembno manifestacijo mladih in negovanje revolucionarnih tradicij v radgonski občini. Akcija, na kateri je doslej sodelovalo čez tisoč mladih, pa se lahko pohvali s pestro programsko zasnovo, ki nudi vsakemu pohodniku nekaj. Poleg negovanja tradicij, so bile vseskozi osnovne sestavine pohodov izobraževanje in preverjanje znanja s področja SLO in DS, krepitev patriotizma in spoznavanja ter sodelovanja mladih iz občine.

Tako bo tudi tokrat, na 10. jubilejnem pohodu ob mejnikih revolucije. Kot vedno, bo dolga kača mladih mladih iz vseh osnovnih mladinskih organizacij iz tovarn, krajevnih skupnosti in šol krenila zjutraj z Janževega vrha po poteh spominskih obeležij iz NOB v občini. Pohodna brigada bo obredla precej dolgo pot, vmes pa se bodo ekipe tudi pomerile v znanju in veščinah, v sklepnem delu, ki bo prav tako na Janževem vrhu, pa osnovnošolske ekipe v kvizu. Vse v okviru letošnje prireditve: TITO — REVOLUCIJA — MLADINA — OBRAMBA — MIR.

vp

ŠTEVILNI OBISKOVALCI UGODNO PRESENEČENI

Kako prav je, da je kolektiv največje delovne organizacije v Pomurju, tovarne oblačil in perila Mura iz Murske Sobote, v soboto, 2. junija na široko odprl vrata zunanjim obiskovalcem, potrjuje zares velik obisk. Prišli so ljudje iz raznih koncev naše regije, z drugih območij Slovenije, s sosednje Hrvaške, pa celo iz Avstrije in z Madžarske. Mnogi so na svojih izletih, ni manjkalo namreč tudi avtobusnih prevozov, prijetno združili s koristnim. Že pred vhodom v tovarniške prostore jih je velik napis, ki je gotovo dobra zamisel, seznanil z nekaterimi osnovnimi podatki o tem velikanu tekstilne in konfekcijske industrije. Tam so lahko prebrali, da je denimo v tovarni Mura z vsemi njenimi temeljnimi organizacijami združenega dela v Murski Soboti, Gornjih Petrovcih, Gornji Radgoni in Ljutomeru zaposlenih že 5278 delavcev, ki ustvarjajo čez 2 milijardi 130 milijonov dinarjev izvoza, povprečni osebni dohodek pa je 18.487, 25 dinarjev.

Za marsikoga med občani, delavci ostalih organizacij združenega dela, ustanov in šol ter mlade, ki so si poleg proizvodnega procesa lahko ogledali še centra za avtomatsko obdelavo podatkov in računalniško izdelavo krojev ter krojnih slik, vzorčne sobe in objekte družbenega standarda, je bil to vsekakor enkratni dogodek. Mar tega dovolj zgovorno ne potrjujejo izjave nekaterih izmed sobotnih obiskovalcev? Rosita Radojčič iz Maribora, ki je tokrat prvič obiskala Muro, ni mogla skriti zadovoljstva. „Zelo lepo okolje tovarne, parki, tudi proizvodnja mi je ugajala, saj šivajo lepe stvari. Vse v redu, edino trgovina bi lahko bila odprta za obiskovalce, ki bi kupili po tovarniški ceni nekatere izdelke." Pridružil se ji je Franc Kamenšek, zaposlen v ptujski Perutnini. „Prvič sem obiskal Muro in lahko rečem, da je tu videti precej zglednih stvari. Posebej glede organiziranosti, reda in discipline zaposlenih, pa tudi razmere za delo so dobre. Tega doslej še nisem nikjer opazil, zato tu lahko resnično dosežejo visoko kakovost in produktivnost." Med obiskovalci je bil tudi Stanislav Gobec iz soboške mesne industrije, ki si je prav tako prvič ogledal proizvodne prostore. „Lahko rečem, da so med organizacija dela, notranja ureditev in razmere za delo ugodno presenetili. Trdim, da je to enkratni evropski nivo proizvodnje, v novejših prostorih pa je tudi večja humanizacija dela. Izbira izvoznih izdelkov je čudovita, sicer pa tudi sam večinoma kupujem Murine izdelke!"

Za kratko mnenje smo zaprosili tudi pomočnika glavnega direktorja Mure, Karla Sukiča. „Letos smo drugič organizirali t. i. odprta vrata Mure, za kar smo se odločili, ker svojci, sorodniki in znanci naših delavcev ne poznajo dovolj delovnega okolja, procesa proizvodnje in vzdušja. Želijo pokazati nove proizvodne hale, proizvodno tehnologijo, pa tudi rekreacijske, športne, kulturne in zdravstvene objekte, ki predstavljajo pojem današnje Mure."

Milan Jerše

XVI. SREČANJE OČESNIH ZDRAVNIKOV V RADENCIH

Dvajsetletnica očesnega oddelka v Soboti

Pretekli petek je bilo v Radencih končano dvodnevno srečanje očesnih zdravnikov Slovenije in Hrvaške, ki je bilo že 16. po vrsti. Srečanja, ki ga je pripravila oftalmološka sekcija slovenskega zdravniškega društva ob pomoči pomurskih zdravstvenih delavcev, se je udeležilo okrog 130 zdravnikov iz Slovenije in Hrvaške, prisotni pa so bili tudi predstavniki iz ostalih republik. Namen tovrstnih srečanj je seznanjanje z najnovejšimi izsledki pri odkrivanju in zdravljenju očesnih bolezni v obeh republikah ter prikaz znanstveno raziskovalnega dela očesnih zdravnikov, ustanov in posameznikov v obeh republikah v obdobju enega leta. Poleg tega pa je to tudi priložnost, da se zdravniki seznanijo z najnovejšimi strokovnimi, organizacijskimi in drugimi problemi, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Udeleženci srečanja so v dveh dneh poslušali 72 referatov, prvič pa so bili na programu tudi referati o organizaciji oftalmološke službe v izrednih razmerah.

Letošnje srečanje slovenskih in hrvaških očesnih zdravnikov v Radencih pa tudi sovpada s praznovanjem 20-letnice obstoja očesnega oddelka Splošne bolnišnice v Murski Soboti. Očesni oddelek je v obnovljeni zgradbi bivše narodne banke, kjer sicer zdravniško osebje: 4 zdravniki specialisti, 2 višji medicinski sestri, 6 medicinskih sester, 3 inštrumentarke in 3 administratorke, zmore delo, vendar pa tako pacienti kot tudi zdravniško osebje težko čakajo preselitev v nove prostore kirurškega bloka v Rakičanu. Na srečanju v Radencih pa je bilo tudi veliko govora o oftalmološki službi v Pomurju, ki ima dolgoletno tradicijo in ki se je pred leti srečevala z najbolj razširjenim trahomom v Sloveniji.

Feri Maučec

mala anketa

KRVODAJALSTVO — SOLIDARNOST IN HUMANOST

Organizacija Rdečega križa v Sloveniji že več kot trideset let uspešno organizira akcije prostovoljnega, brezplačnega in anonimnega krvodajalstva. Kri je dragocena tekočina, ki je ne more izdelati nobena tovarna, je pa zdravilo, brez katerega tudi sodobna medicina ne more uspešno zdraviti. Krvodajalstvo je torej izraz globokega humanizma in zavesti človeške solidarnosti do sočloveka, do bolnika ki je krvi potreben. V okviru soboške bolnišnice že od 1. januarja 1956 deluje transfuzijska postaja, ki jo je od vsega začetka do prezgodnje smrti vodil dr. Nikolaj Lauščak. Od takrat pa do danes so se potrebe bolnišnice po tej dragoceni tekočini — krvi znatno povečale. Sicer pa smo se o krvodajalstvu pogovarjali z anketiranci.

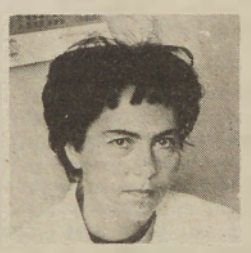

DR. ZOJA ZALOKAR — predstojnica oddelka za transfuzijo krvi pri SB Murska Sobota: »V naši bolnišnici so potrebe po krvi vsak dan večje. V prvem letu delovanja naše transfuzijske postaje je darovalo kri 710 krvodajalcev, leta 1974, ko se je oddelek preselil v kletne prostore internega oddelka v Rakičan, pa je darovalo kri že 2.152 krvodajalcev. Za primerjavo naj navedem, da je samo kirurški oddelek leta 1965 porabil 19 litrov krvi, lansko leto pa že 287 litrov. Za potrebe soboške bolnišnice smo lani začeli rutinsko izdelovati krvne proizvode — koncentrirane eritrocite in svežo zamrnjeno plazmo, po naročilu pa še druge krvne produkte: trombocitni koncentrat, O eritrocite v, AB plazmi ipd, Letno potrebujemo v soboški bolnišnici okrog 3.500 krvodajalcev, ki pa jih težko dobimo. Zato moramo včasih sami klicati krvodajalce. Med njimi zlasti pogrešamo mlade.«

VILI GIDER — Delovna organizacija MURA Murska Sobota: »Prvič sem daroval kri, ko sem bil pri vojakih. Takrat so popisovali prostovoljce in prijavilo se nas je veliko. Morda tudi zato, ker smo potem dobili tri dni nagradnega dopusta. Pozneje, ko sem se zaposlil v tovarni Mura v Murski Soboti, kjer so že imeli organizirane krvodajalske akcije, sem se takoj vpisal v seznam krvodajalcev in od takrat dalje sem reden darovalec krvi. Večkrat me tudi kličejo iz bolnišnice zunaj rednih krvodajalskih akcij, kadar je pomanjkanje krvi moje skupine. Z veseljem se vedno odzovem vsakemu pozivu, saj se zavedam, da je humano, če pomagam sočloveku ali mu celo rešim življenje, sam sebi pa ne škodujem. Krvodajalec bom ostal še naprej, saj je kri tekočina, ki je ne more nadomestiti nobena druga.«

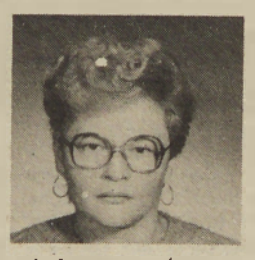

JOŽICA LUTAR — Delovna organizacija MURA Murska Sobota: »Krvodajalka sem postala leta 1970, ko sem sama spoznala, da je vredno spoštovati in uresničevati pregovor: Daruj kri, dokler si zdrav, in pomagaj drugemu, ker nikoli ne veš, kdaj bo boš sam potreboval to dragoceno življenjsko tekočino. Od takrat dalje me ta misel preveva, in zato sem tudi redna krvodajalka v tovarni Mura. Kadar v bolnici primanjkuje krvi, me kličejo tudi domov. Vselej sem rada šla na odvzem krvi in pomagala marsikateremu človeku rešiti življenje ali hitreje ozdraviti. Veseli me, če lahko pomagam drugemu, ki je moje pomoči potreben. Zato bom ostala krvodajalka vse dotlej, dokler bom zdrava.«

DRAGO ZVER — Delovna organizacija Panonija Murska Sobota: »Po prihodu v delovno organizacijo Panonija sem se ob krvodajalski akciji odločil, da postanem krvodajalec. V naši delovni organizaciji imamo namreč aktiv krvodajalcev, ki nadvse uspešno vodi te humane akcije. Zlasti pa je spodbudno, da se med krvodajalce v naši delovni organizaciji vključuje vedno več mladih. To, da sem krvodajalec, mi veliko pomeni, saj se zavedam, da z darovanjem krvi pomagam sočloveku, ki se bori za življenje. K tej humani dejavnosti pa so me tudi spodbudili nekateri naši dolgoletni krvodajalci v naši delovni organizaciji, ki so nam mladim lahko za zgled. Krvodajalec bom ostal še naprej, saj se zavedam, da je kri nenadomestljiva vrednota, darovanje pa humano dejanje.«

JASMINA ŠEBJANIČ — predsednica mladih članov RK na osnovni šoli 17. oktober v Beltincih: »Krvodajalstvo je ena najpomembnejših dejavnosti organizacije Rdečega križa. To je dejavnost, ki jo je potrebno dobro poznati, stalno pospešeno razvijati, saj smo vsak dan priče številnim prometnim, delovnim in drugim nesrečam. V teh nesrečah mnogi izgubijo veliko krvi, tako da je njihovo življenje v nevarnosti. Zato organiziramo krvodajalske akcije in pomagamo tistim, ki potrebujejo darovano kri. Veliko ljudi je rešila steklenička rdeče tekočine, ki jo je daroval krvodajalec. Tudi v šoli veliko govorimo o krvodajalstvu kot humani dejavnosti, naša naloga pa je, da se, ko odrastemo, sami vključimo med darovalce krvi.«

Feri Maučec

BRALCI pišejo

GLUHA UŠESA ‚PRISTOJNIH' ZA PRAVICE OBČANA

V mesecu januarju 1983 smo se spodaj navedeni občani prijavili kot novi naročniki telefona. Po napotilu funkcionarjev krajevne skupnosti Cankova smo se prijavili na krajevnem uradu Cankova, ki poleg ostalega opravlja administrativna dela za našo krajevno skupnost. Rečeno nam je bilo, da znaša prispevek za nove naročnike telefona 30.000,00 dinarjev. O teh naših prijavah je tekla razprava v organih krajevne skupnosti do avgusta 1983 (pred tem takšnega postopka ni bilo). Takrat, po sedmih mesecih, smo bili obveščeni o odločitvi organov krajevne skupnosti, in to v pismeni obliki, da so našim prijavam ugodili in da smo postali telefonski naročniki pod pogojem, da plačamo prispevek kot novi naročniki v znesku 50.000,00 dinarjev in da podpišemo izjavo, s katero se zavezujemo plačevati nadaljnjo graditev telefonskega omrežja za vse nadaljnje nove naročnike telefona. Ustno nam je bilo sporočeno, naj 50.000,00 dinarjev čimprej nakažemo na tekoči račun krajevne skupnosti Cankova in vrnemo podpisane izjave, ker pridejo potem monterji podjetja za PTT promet iz Murske Sobote, nam napravijo priključke na telefonsko omrežje in dobimo telefon. Izpolnili smo vse obveznosti, ker smo vedeli, da samoupravni sporazum o temeljih plana Območne skupnosti za PTT promet Murska Sobota določa obveznost za nove telefonske naročnike, nekaj manj kot 30.000,00 dinarjev, odločitvi „pristojnih" organov krajevne skupnosti za dodatnih 20.000,00 dinarjev pa nismo ugovarjali, čeprav te obveznosti niso sprejeli občani krajevne skupnosti Cankova z njenim samoupravnim sporazumom o temeljih plana in kot edini pristojni za takšne obveznosti. Podpisali smo izjave ter 50.000,00 dinarjev za posameznega naročnika nakazali na tekoči račun krajevne skupnosti Cankova, nekateri v avgustu 1983, nekateri mesec ali malo pozneje. Ob tem smo na zboru občanov v jeseni 1983 s strani „pristojnih" krajevne skupnosti še zvedeli, da so še proste številke in da naj se interesenti še prijavijo.

Po izpolnitvi naše obveznosti pa se je vse zaustavilo in še danes, po devetih mesecih, od vplačila 50.000,00 dinarjev prispevka in po podpisu izsiljene ter pravno sporne izjave. telefona še nismo dobili. Spraševali smo predstavnike organov krajevne skupnosti kaj je s tem. Ti so nas odpravljali s tem, da naj malo potrpimo, ker ima podjetje za PTT promet težave z materialom. S takšnimi odgovori smo se tolažili do januarja 1984. Takrat pa smo se obrnili na podjetje za PTT promet v Murski Soboti. Tam nam je bilo rečeno, da je krajevna skupnost Cankova šele pred nekaj dnevi poslala naročilo oziroma potrebne podatke za nove naročnike, prej pa oni niso mogli pristopiti h graditvi priključkov. Na podjetju za PTT promet dobljeno informacijo smo posredovali predstavniku organa naše krajevne skupnosti. Ta nas je odpravil z izgovorom, da na podjetju za PTT promet ne govorijo po resnici in da se z neresničnimi izjavami izmikajo odgovornosti.

Spet smo se obračali na predstavnike organov naše krajevne skupnosti in podjetja za PTT promet Murska Sobota, toda eni se izgovarjajo na druge, eni valijo krivdo za zavlačevanje na druge. Mi pa čakamo na telefon ob tem, da nekdo denar, ki smo ga vplačali kot prispevek za telefon, vsak po 50.000,00 dinarjev, uporablja brez obresti za druge namene, nam pa dela škodo za obresti, ki bi jih lahko dobili za te zneske, če bi jih imeli na svojih hranilnih knjižicah. Mar ne bi bilo pošteno, da bi denar v znesku 50.000,00 dinarjev na naročnika krajevne skupnosti Cankova pobrali od vsakega naročnika ob zgraditvi priključkov na omrežje.

Opisani postopek in ravnanje z občani ocenjujemo kot skrajno neodgovoren, birokratski, škodljiv in brez slehernega čuta za utemeljene pravice občana in se resno sprašujemo, kako je kaj takega mogoče v naši samoupravni socialistični družbi.

Ker ne moremo priti do svoje pravice za telefon že leto in pol, ob tem pa so proste številke na telefonski centrali krajevne pošte v Cankovi, želimo s posredovanjem Vestnika, kot glasila občinskih konferenc SZDL Pomurja, odgovor, kdaj bo druga stran, t.j. krajevna skupnost Cankova in podjetje za PTT promet Murska Sobota, izpolnila svojo obveznost in nam zgradila telefonske priključke in če želijo še naprej brezobrestno uporabljati naša vplačana sredstva namesto za telefonske povezave za druge namene.

Sledijo podpisi enajstih občanov.

dopisniki so zabeležili

Pa vendar nismo tako daleč

Svet za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije v Murski Soboti je ob koncu maja priredil ogled Cankarjevega doma v Ljubljani. S tem se je ljubiteljem kulture nudila izjemna priložnost, kajti posebni vlak je odpeljal v sobot popoldne in se čez nekaj ur že vrnil. Tako je nad tristo prijavljenih žrtvovalo le nekaj ur za kulturni užitek, za katerega bi sicer porabili skoraj dva dneva.

Ogled osrednje hiše kulture v naši prestolnici je bil združen z orgelskim koncertom. Prijazni glasbenik je bil pripravljen odgovoriti na vsa vprašanja, pa tudi skladbe je zaigral za željo poslušalcev.

Poseben kulturni užitek pa je pripravila slovenska Drama. V francoski komediji (vodvilu) Barillonova poroka so nastopili: Dare Valič, Jurij Souček, Janez Albreht, Ivo Ban, Majda Potokar, Brane Grubar in drugi znani gledališki in filmski igralci. Že našteta imena povedo, da je bilo delo (staro skoraj sto let) vredno ogleda, pe čeprav je bil njegov glavni čar sprostitev. Sicer pa, ali nam prav ta ne pride prav za konec napornega tedna? Skratka, obisk v obeh kulturnih hišah nas je prijetno duhovno obogatil.

In kdaj bo odpeljal naslednji vlak? V. A.

MARTINJE

Pomladni veseli večer

Ob dnevu mladosti so mladi iz Martinja pripravili v vaško-gasilskem domu »veseli večer.«

Izvajalci programa so obiskovalce večera najprej »ogreli« z domiselnimi improvizacijami in zabavnimi igricimi, potem pa se je cela dvorana spojila v pristno družino enkratnega doživetja, ko ni bila več nobena posebnost doživeto zapeta domača prekmurska pesem. Tudi marsikateri starejši obiskovalec je začutil, da je dan mladosti tudi njegov praznik.

Srečko Kalmar

Izlet na Dolenjsko

Občinska konferenca zveze rezervnih vojaških starešin posveča veliko pozornost splošnemu vojaškemu usposabljanju svojih članov. Redno se seznanjamo z napredkom moderne vojaške tehnike naših in tujih oboroženih sil. Letos smo pred DNEVOM LETALSTVA odšli na izlet na Dolenjsko. V BREŽICAH smo poslušali strokovno predavanje in si ogledali dva poučna filma. Nato smo se odpeljali na letališče v ČERKLJE, kjer je bila razstava. Z velikim zanimanjem smo si ogledali zlasti letala našega vojnega letalstva: Galeb, Jastreb, Orel, Šupergaleb, sovjetsko letalo MIG, helikopterje domače in sovjetske proizvodnje ter rakete in druga sredstva protizračne obrambe. Navdušil nas je letalski miting, v katerem so sodelovali padalci, jadralna letala, akrobati ter seveda vojaška letala in helikopterji. Popoldne smo obiskali še enoto protizračne obrambe na položaju.

Tega zares zanimivega, poučnega in dobro pripravljenega izleta se je udeležilo rekordno število naših članov. Večino stroškov za prevoz s štirimi avtobusi je krila občinska konferenca, del sredstev je prispeval občinski štab za teritorialno obrambo, po 400 din pa je plačal vsak udeleženec.

OK ZRVS je pred kratkim opravila letno konferenco, na kateri je pregledala svoje delo v preteklem letu in sprejela program za leto 1984. Odločila je, da bo [illegible] mesecu juniju. Za predsednika občinske konference Ljutomer je bil ponovno izvoljen MIRKO STRIC.

Ivan Lasbaher

BISTRICA

Samostojni pogumno naprej

V krajevni skupnosti Bistrica je med najbolj aktivnim vsekakor brodarsko društvo, ki samostojno deluje že dve leti. Društvo je doslej zgradilo leseno čolnarno, o lanskem delu in nalogah za letošnje leto pa smo se pogovarjali s predsednikom Ivanom Copotom. Tako je odgovoril:

„Reči je treba, da je bilo brodarsko društvo Bistrica, ki združuje petdeset članov, lansko leto dokaj aktivno. Sodelovali smo na spustu „MURA 83" v razredu Kl-pionirji in Kl-turist. Dosegli smo viden uspeh, saj je naš tekmovalec osvojil tretje mesto. V tem času smo organizirali medklubski spust od Kroga do Bistrice, kjer pa je bila zaradi vremena udeležba slaba. V avgustu smo skupaj s planinskim društvom iz Beltinec in brodarskim društvom „Mura" iz Kroga izvedli tradicionalni spust za Dimekov memorial. Na obeh spustih so sodelovale tudi ekipe civilne zaščite z gumijastimi čolni.

Največji uspeh je dograditev čolnarne. Veliko truda, prostovoljnega dela in materialnih sredstev. Kupili smo dva čolna kajak-turist in kajak za mlajše pionirje ter nekaj druge opreme."

Kakšen pa je program dela za letošnje leto, nas je zanimalo.

„Udeležili se bomo medklubskih tekmovanj v spustu in slalomu v razredu kajak 1-pinorji, člani in veterani in šestih drugih tekmovanj v Sloveniji. V juniju bomo pripravili medklubsko tekmovanje v spustu v vseh razredih, v poletnih mesecih pa še krajše spuste in rekreiranje v bližini čolnarne. Da bi prišli najhitreje do kakovostnih tekmovalcev bomo tudi letos pripravili kajakaško šolo. V juniju in avgustu pa bomo organizirali skupaj s štabom civilne zaščite v krajevni skupnosti dve vaji ekip v prikazovanju reševanja z gumijastimi čolni."

Jože Žerdin

Pridni osnovnošolci

Učenci 5. in 6. razreda COŠ v Gornjih Petrovcih so, kot že nekaj let poprej, tudi v tem šolskem letu pridno zbirali odpadni material in ga prodajali Dinosu. V akciji, katero je podprlo tudi Društvo za zaščito okolja Pomurja, so uspeli zbrati kar štirinajst tovornjakov odpadnih surovin, od tega največ pločevine in starega papirja; v njihovi blagajni pa se je znašlo čez 85 tisoč dinarjev za izlet po Koroški, Savinjski dolini in Dolenjski.

Iščakom obljubljajo, da bodo tudi v bodoče skrbeli za čistejše okolje in s tem koristili družbi in sebi.

Milan Gašpar

SOZD INTEGRAL, DO AVTORADGONA, n. sol. o., Ljutomerska 26, 69250 Gornja Radgona,

objavlja

na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb naslednja prosta dela in naloge:

— 2 REFERENTA ZA ZUNANJETRGOVINSKO DEJAVNOST
Pogoji:
ekonomist, 1 leto delovnih izkušenj

— PRODAJNI REFERENT
Pogoji:
ekonomist ali ekonomski tehnik,
2 leti delovnih izkušenj

— PROJEKTANT V SLUŽBI INŽENIRINGA
Pogoji:
diplomirani arhitekt

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.
Zainteresirani kandidati so dolžni poslati prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave kadrovski službi delovne organizacije v 8 dneh od dneva objave. Nepopolnih vlog ne bomo upoštevali.
Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v roku, določenem s samoupravnim splošnim aktom delovne organizacije, ki opredeljuje postopke za izbiro delavcev.

INA-NAFTA LENDAVA
TOZD STROJNE DELAVNICE

razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. **Stružnica „Prvomajska", tip TNP-180, leto izd. 1965. Izklicna cena 200.000,00 din.**
2. **Revolverska stružnica „Prvomajska", tip RTES-40, leto izd. 1965. Izklicna cena 90.000,00 din.**

Sredstva se nahajajo v Trimlinskem skladišču v Petišovcih.
Javna dražba bo v petek, 29. 6. 1984, ob 10. uri pred Trimlinskim skladiščem, lokacija 1.
Vsi zainteresirani morajo pred dražbo na blagajni Nafte vplačati 5 odstotni polog, kar je osnova za udeležbo na dražbi.

DO ELEKTRO MARIBOR
TOZD ELEKTRO MURSKA SOBOTA
Lendavska 31
komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA

prosta dela in naloge

VODENJE EKONOMSKO-FINANČNE SLUŽBE TOZD

Pogoji:
Višja strokovna izobrazba, ekonomsko-finančna smer, 5 let delovnih izkušenj.

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Poskusno delo 3 mesece.
Nastop dela 1. 8. 1984.

Kandidate prosimo, da pismene prijave z dokazili o izobrazbi pošljejo v osmih dneh od dneva objave komisiji za delovna razmerja TOZD Elektro Murska Sobota, Lendavska 31.
Vse prijavljene kandidate bomo o rezultatih obvestili v 8 dneh po izbiri.

ABC Pomurka — Veletrgovina „Potrošnik", n. sol. o., Murska Sobota

RAZPISUJE

v skladu z določili statutov in sklepov delavskih svetov temeljnih organizacij združenega dela **Veleprodaja, Izbira, Merkur** in **Preskrba** naslednja dela in naloge:

I. TOZD VELEPRODAJA

1. vodja PE Živila in pijače
2. vodja PE Gradbeni material in železnina
3. vodja PE Galanterija, tekstil in usnje
4. poslovodja PE Skladišče galanterija
5. poslovodja PE Skladišče živila
6. poslovodja PE Skladišče tekstil
7. poslovodja PE Skladišče železnina
8. poslovodja PE Skladišče pijače
9. poslovodja PE Skladišče usnje
10. poslovodja PE Skladišče agrooprema
11. poslovodja PE Skladišče gradbeni material

II. TOZD IZBIRA

1. vodja PE Blagovnica
2. poslovodje PE v Murski Soboti:
   — Blagovnica — oddelki: MBM, Manufaktura, Usnjena galanterija, Perilo, Pletenine, Stanovanjska oprema, Samopostrežba, Drobna galanterija, Gospodinjske potrebščine, Akustika, Otroški oddelek, Ciciban
   — Salon mode — oddelka: Moška moda, Ženska moda
   — Samoizbira
   — Novost
   — Moda
   — Maja
   — Galanterija
   — Tekstil
3. poslovodje PE na podeželju:
   — Izbira, Gornja Radgona

III. TOZD MERKUR

1. vodja PE Dom tehnike
2. poslovodje PE v Murski Soboti:
   — Dom tehnike — oddelki: Akustika, Šport, Vodovod-toplovod
   — Tehnopromet — oddelka: Tomos, Zastava
   — Salon pohištva
   — Železotehna
   — Kovina
   — Kemikalije
   — Agrooprema
   — Usnje
   — Kurivo-gradivo
3. Poslovodje PE na podeželju:
   — Les-pohištvo, Beltinci
   — Železnina, Gornja Radgona
   — Železnina, Petrovci
   — Železnina, Beltinci

IV. TOZD PRESKRBA

1. vodja PE — 2 delavca
2. poslovodje PE v Murski Soboti:
   — Market Park — oddelka: Samopostrežba, Okrepčevalnica
   — Samopostrežba Kolodvor
   — Živila
   — Dom
   — Naselje
   — Shoping samopostrežba
   — Delikatesa
   — Špecerija Tržnica
   — Turopolje
   — Grill
   — Snack bar
3. poslovodje PE na podeželju:
   — Rogašovci
   — Kuzma
   — Grad 12
   — Brezovci 18
   — Tišina
   — Gederovci
   — Šalovci 26
   — Hodoš
   — Cankova
   — Moravci
   — Moščanci
   — Rakičan 63
   — Krog
   — Bakovci
   — Špecerija Beltinci
   — Gančani
   — Dokležovje
   — Velika Polana
   — Melinci
   — Črenšovci
   — Odranci
   — Blagovnica Ravenka Beltinci — oddelki: Samopostrežba, Bife, Tekstil; Drobna galanterija, Akustika

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

Pod I. 1 do 3:
— višja ali srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri,
— 4 leta delovnih izkušenj;
4 do 11:
— srednja izobrazba komercialne ali poslovodske smeri oz. VK delavec trgovske ali druge ustrezne smeri,
— 3 leta delovnih izkušenj;

Pod II., III. in IV. 1:
— višja ali srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri,
— 4 leta delovnih izkušenj;

2 in 3:
— srednja izobrazba komercialne ali poslovodske smeri oz. VK delavec trgovske ali druge ustrezne smeri oz. KV delavec trgovske ali druge ustrezne smeri,
— 3 leta delovnih izkušenj.

Izbrani kandidati bodo imenovani za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev na naslov: Veletrgovina „Potrošnik" Murska Sobota, Arhitekta Novaka 2.

Razpis velja 15 dni po objavi.

VZROK BLAZNOSTI

V neko bolnišnico za duševne bolezni so pripeljali moškega, ki se mu je pomračil um. Zdravili so ga, ne da bi vedeli za vzrok njegove bolezni. Šele ko je nekoliko okreval, je povedal naslednjo zgodbo: »Oženil sem se z vdovo, ki je imela že od odraslo hčer. S to hčerjo moje žene se je poročil moj oče. Tako je postala moja pastorka obenem moja mačeha, a moj oče moj zet. Ko je pastorka-mačeha rodila sina, je postal njen otrok moj brat. A ker je bil tudi vnuk moje žene, sem bil stari oče svojega brata. Ko je kmalu še moja žena rodila sina, je postal moj sin svak mojega očeta, ker je bil brat njegove žene, moje mačehe, ki ji je moj sin bil pastorek, torej mu je bila obenem stara mati. Postal sem očim svojemu očetu, moj sin brat mojemu očetu, a kot sin moje stare matere je bila moja žena snaha svoje hčere. Tako sem sedaj očim svoje mačehe, moj oče in moj sin sta si svaka, moja žena mi je stara mati, ker je mati moja mačehe, a jaz pastorek svojega očeta. Tako sem naposled sam sebi stari oče! In ob vsem naj se mi ne bi zmešalo?«

VELIKA ZEMLJA BREZ MEJA

ljudje in spopadi

Čeprav so bila le maloštevilna indijanska plemena med vsemi tistimi, ki so naseljevala velike osrednje ravnine in Daljni zahod, miroljubno razpoložena (okoli 600 plemen, ki so živela leta 1700 na sedanjem ozemlju ZDA, se je neprestano borilo med seboj), niso bili belci nič manj »divji«, ko so se pojavili vzdolž tisočev kilometrov »meje«. Ta »meja« ni imela mejnih kamnov, bila pa je polna skoraj neprehodnih ovir, gorskih verig, pokritih s snegom, rek, puščav kamenja in soli, vročih step, kjer ni dežja 11 mesecev na leto. Poleg tega pa je bilo sovraštvo med Indijanci in naseljenci, ki se je začelo, še preden so se srečali.

O indijanskih grozodejstvih so neprestano poročali španski koloni iz severne Mehike, ki je takrat mejila na New Orleans, Louisiano, Red River, Arkansas, Rocky Mountains in dosegla skoraj mejo na zahodni obali višje od sedanjega San Francisca. Ko so se leta 1830 Španci v Mehiki odločili podržaviti cerkvena posestva frančiškanskih misijonov in prepustiti domačinom samoupravo, je sledila prva orgija ropov in umorov. V vsakem misijonu so Indijanci, ki so postali kot nori od svobode, pobili svojo živino z neke vrste sadističnim veseljem. Samo v misijonu San Gabrijel so v nekaj dneh pobili 30.000 živali in vse vaquere, ki so se temu upirali, tako je bilo tudi v Las Cienegasu, Las Virgenesu, La Beri, San Xavieru, Santa Fe. V nekaj tednih so Indijanci odšli v hribe in k divjemu življenju, iz kakršnega so izšli.

Sioux iz plemena Oglala, fotografiran ob začetku 20. stoletja na prelazu Pine Ridge v rezervatu v South Dakoti

Rančarji so z obilico podrobnosti pripovedovali ta dejstva kolonom iz Misisipija, Tennesseja, Kentuckyja, Illinoisa ob redkih trgovinskih stikih vzdolž Mehiškega zaliva, zlasti v New Orleansu.

Ameriški koloni so trdili, da je treba Indijance iztrebiti, ker so edina ovira za vsak stik med Mehiko in ZDA.

Situacija je postala kritična, ko so Španci, ki so se zavedali, da je naraščanje moči njihovih severnih sosedov izviralo iz stalnega dotoka priseljencev iz Evrope, odprli vrata Teksasa kolonom iz ZDA. To odločitev so olajšali ameriški naseljenci sami, ki so se začeli med leti 1815 in 1816 ilegalno doseljevati vzdolž Rdeče reke, kjer so bili Španci prisiljeni zapreti v rezervat Indijance Chctaw leta 1825, da bi preprečili spopade med njimi in doseljenci.

Neke velike osebnosti med pionirji, kot Moses Austin in njegov sin Stephen, so vodile kolone doseljencev na nova ozemlja prek indijanskih lovišč. Prav tako so trgovci-raziskovalci, kot William Becknell, Thomas James, Glenn in Fowler odprli poti za vozove po skoraj neprehodnih področjih, kot tisto, ki je vodila iz misijona v Santa Fe čez Arkansas in Cimarronsko puščavo. Nekateri od teh pionirjev so si znali narediti mir pred Indijanci, ker so dajali poglavarjem puške, denar in konje.

Otrok z dvema materama

Dekle na sliki se piše Valerija Kaprisky, ki je razburila francosko filmsko javnost v fimu La femme publique — po hrvaško »Javna žena«, po slovensko pa bi se temu lahko reklo tudi »Žena iz ljudstva«

Rojstvo prvih britanskih četverčkov iz epruvete je povzročilo hude polemike med zdravmiki, pa tudi v širši javnosti. Hudo kri je zlasti med zdravniki povzročila novica, da so v maternico Janice Smale, matere četverčkov, vnesli kar 6 zarodkov. Robert Winston, predstojnik klinike za zdravljenje neplodnosti, v kateri je Janice Smale rodila četverčke, je odlično zagovarjal takšen postopek. Dejal je, da Janice ni želela enega samega zarodka, češ da bi ga utegnila izgubiti. Po njegovih trditvah ima zarodek spočet v epruveti in »presajen« v maternico le 5 odstotkov možnosti, da bi preživel.

Britanski četverčki — trije fantki in deklica — so se rodili s carskim rezom, dva meseca pred predvidenim rokom. Kot so sporočili zdravniki, je njihovo zdravstveno stanje dobro.

Javnost se je razburila tudi zato, ker so ravno Janice Smale (31) omogočili roditi [illegible] deklici iz prvega zakona, v drugem pa je rodila dvojčka, a je en otrok umrl. Nato se je poročila še tretjič, z očetom sedanjih četverčkov Dennisom Smalom (37). Zakaj so izbrali prav Janice Smale, je pojasnil dr. Windston: dejal je, da so jo z 21 leti »proti njeni volji« sterilizirali, otroke pa ima zelo rada.

V Avstraliji pa se javnost razburja zaradi »otroka z dvema materama.« Rodila ga je namreč ženska, ki so ji vsadili zarodek druge ženske, oplojenim s spermo moža prve.

V Veliki Britaniji se je v minulih šestih letih, odkar je prišel na svet prvi otrok iz epruvete, rodilo že okrog 200 takih otrok.

»JEBIVETER«

— V treh naših pisarnah sem bil v desetih minutah in povsod ste bili zraven. Vi ste pravi »jebiveter«.

— Še se bova srečala in to na sodišču!

VESNIKOV VLAK

— Soseda je rekla, da je bila na Vesnikovem vlaku izredno zadevoljna. Kako pa ti?

— Malo sem razočaran. V petek smo imeli domači praznik, v soboto je Vesnikov vlak odpeljal skoraj po voznem redu . . . Bencin gor, bencin dol . . . Z avtomobilom bi bil prej v Rogaški Slatini, če mi ne bi »nesramni« policaji v Ormožu vzeli voznikovega dovoljenja. Avtostop. Vožnja kar prijetna . . .

DOMOTOŽJE

»Odkrito ti povem, da bi imel tudi jaz domotožje, vendar nimam doma, ne stanovanja . . .«

Na nekem jezeru blizu ameriškega San Francisca se vsake pomladi pomerijo čolni, ki jih ljudje z bujno fantazijo naredijo iz vrečk za mleko. Na sliki je letošnji zmagovalni čoln, ki so mu njegovi ustvarjalci dali obliko znamenite lohneške pošasti iz škotskega jezera Loch Ness, ki je pa še — kot vse kaže — nihče v resnici ni videl

LOČITEV PO JAPONSKO

Res je, da se je število ločitev na Japonskem v primerjavi s šestdesetimi leti podvojilo, vendar je Dežela vzhajočega sonca kljub temu med tistimi državami sveta, kjer je zakonskih razvez najmanj. Ali pomeni to, da so Japonci odkrili skrivnost, kako ohraniti zakon?

Pod tem statističnim površjem se ne skrivajo srečni zakonski pari, marveč nekaj povsem drugega.

Nedavna raziskava, ki jo je izvedel neki japonski časopis, je pokazala, da kar četrtina poročenih Japonk razmišlja o razporoki, vendar se le dobec od njih odloči za to dejanje.

Žena, ki se loči, je na Japonskem izgnana iz družbe, enako usodo pa doživljajo tudi njeni otroci. Kot ločenke se težko ali sploh ne morejo nikjer zaposliti, iz zakona pa po ločitvi tudi ne prinesejo nič premoženja. Japonski zakoni sicer pravijo, da se družinsko imetje v primeru ločitve razdeli na moža in ženo, vendar se kaj takega skoraj ne dogaja. Ločena žena dobi simbolično odpravnino in z njo se konča vsaka materialna obveza ločenega moža.

Pa tudi za moške ločitev ne prinaša nič dobrega. V poslovnem življenju je ločenec zaključil kariero. Ločence imajo Japonci za neodgovorne ljudi.

SPET KUGA

V srednjem veku je pol Evrope pomrlo zaradi strašne črne smrti, kot so takrat rekli kugi. Zdaj te bolezni v Evropi ni več, pojavila pa se je v Ameriki.

Toplo in vlažno vreme, ki traja v Ameriki že dve leti, je pripomoglo, da se je kuga zelo razširila, najprej na divjih živalih, zdaj pa prehaja že tudi na ljudi. Doslej so zabeležili štiri smrtne primere, veliko pa jih je za kugo obolelo in jih sedaj zdravijo.

Prenašalec kuge so bolhe, ki žive na prerijskih in gozdnih živalih. Bolhe v suhem vremenu komaj obstanejo, medtem ko jim vlažno zelo prija.

Med obolelimi so predvsem taborniki in drugi ljubitelji narave, zato zdravniki svarijo ljudi pred stiki z divjimi živalmi in crkovinami, kajti ni mogoče dati zagotovila, da žival ali crkovina nimata kugonosnih bolh.

Nevarni žabji strup

Nihče pri nas ne bi verjel, da je lahko žaba strupena. Pa je; in ena najbolj strupenih je neke vrste žaba, ki živi v južnoameriških Andih. Stoletja so strup te žabe uporabljali Indijanci in sicer tako, da so vanj namakali svoje puščice. Žabo so imeli v posebni posodi. Ko so hoteli imeti njen strup so jo razdražili, da se je začela »potiti«. Belkasta snov, ki jo je žaba izločala je bil strup, ki je še leto dni, potem ko je bil že suh, deloval smrtonosno.

drugje smo prebrali

Ste že slišali, da je meril Jurij Gagarin, prvi astronaut samo 155 centimetrov.

XXX

Nemec Hans Steininger je bil zaradi svoje dolge brade, ki mu je segala do tal, med najbolj slavnimi ljudmi v Evropi. To je bilo leta 1567. Ko so ga proglasili za častnega člana mesta Brno (danes ČSSR) se je — stopajoč s tribune — tako nerodno zapletel z nogami v lastno brado, da je padel, si zlomil tilnik in bil je na mestu mrtev.

XXX

Blagajnik neke banke v Bugojnu (BiH) se je pred dnevi javil oblastem in priznal, da je od leta 1981 ukradel okoli 2,000.000,00 dinarjev. Kot razlog za prijavo je navedel nespečnost.

XXXX

Pent Nurmenkund, predavatelj na estonski univerzi v Tartu (ZSSR) govori preko petdeset jezikov: vse evropske, nekaj starih in že izumrlih jezikov ter nekaj afriških dialektov. Nurmenkund je začel hoditi v osnovno šolo šele z dvanajstimi leti.

XXXX

Londončana Jamesa Browna je sodišče obsodilo na tri leta zapora, ker je ljubimcu svoje žene odgriznil in požrl nos. Brown je v zaporu, onemu nesrečniku pa so že naredili novi nos iz plastike.

XXXX

Človek se bolj utrudi če stoji kot pa če hodi.

metalka

Vabimo Vas, da se pridružite našemu 2600-članskemu kolektivu. Potrebujemo nove sodelavce za naslednja dela in naloge:

KOMISIONIRANJE IN PREVZEMANJE BLAGA
Pogoji za zasedbo: poklicna šola trgovske ali ustrezne smeri, tečaj iz varstva pri delu, za delavce z netrgovsko izobrazbo začetni tečaj za skladiščnike, osebni dohodek: od 16.900 do 19.800 din;

ZAHTEVNEJŠA KLJUČAVNIČARSKA DELA
Pogoji za zasedbo: delovodska šola ali izpit za VKV delavca ali KV izobrazba in 5 let delovnih izkušenj, osebni dohodek: od 21.100 do 22.100 din;

UPRAVLJANJE VILIČARJA
Pogoji za zasedbo: osemletka, tečaj za voznika viličarja, osebni dohodek: od 14.500 do 18.200 din;

SAMOSTOJNA SKLADIŠČNA ROČNA DELA
Pogoji za zasedbo: osnovna šola, osebni dohodek: od 13.500 do 14.200 din.

Vsi, ki vas zanima delo v Metalki in izpolnjujete pogoje za zasedbo navedenih del in nalog, se oglasite na razgovor v kadrovski službi Metalke, Ljubljana, Dalmatinova 2, telefon 312-060. Če živite zunaj Ljubljane, pa se boste odločili, da postanete član našega kolektiva, smo vam pripravljeni pomagati tudi pri zagotovitvi samskega bivališča.

VAŠ ZAMRZOVALNIK ??

če pušča ali na zunanjih stenah ledeni

uspešno odpravo tovrstnih okvar, vam zagotavlja

izolacija servis

slavko furman
na postaji 15
62250 ptuj

(062)771-637

obiskali vas bomo na vašem domu

LEPO VEDENJE NA CESTI

AVTO-STOPARJI

Avstoštop ni izum našega časa. Odkar ljudje potujejo, so priljudni vozniki, ki so imeli na vozu (ali imajo danes v avtu) kaj prostora, jemali s seboj pešce. Če pa voznik ni bil pri volji, ga pešec ni mogel prisiliti, da bi ga vzel s seboj.

Današnji avtoštopar je na istem. Tudi danes veljajo ista pravila, kakršna so veljala zmerom: črnogledih, neobritih in povaljanih moških se kakor včasih tudi danes vozniki otepajo, ker se jih bojijo. Prekratko žensko krilo in preveč izzivalen nasmeh lahko voznik razume kot povabilo k zaupnejšemu srečanju v dvoje. Če voznik vzame avtoštoparja na vožnjo, se mu pešec vljudno zahvali, denarja ali česa drugega za plačilo pa mu ne ponudi, saj če bi imel denar, bi se peljal z javnim prometnim sredstvom.

Avtoštopar je lahko zapleten tudi v prometno nesrečo. Pri nas se je že primerilo, da je avtoštopar tožil voznika, ki ga je vzel v avto, za odškodnino zaradi poškodb, nastalih po krivdi voznika. Zato previdni vozniki načelno ne jemljejo nikogar v avto. Ali je to prav ali ne, naj presodi vsak sam in ravna, kakor se mu zdi prav.

Včasih avtoštopar med vožnjo molči kot riba. To ni vljudno. Spregovoriti kako besedo, s tem napraviti za voznika vožnjo prijetnejšo in kratkočasnejšo — to je skromna zahvala avtoštoparja za uslugo, ki mu jo stori voznik; marsikdo namreč vzame avtoštoparja v avto zato, da mu na dolgi poti ne bo dolgčas.

Seveda pa ni primerna niti druga skrajnost: nadlegovati voznika, ki se ne želi pogovarjati, z gostobesednostjo.

Srečno vožnjo — z avtoštoparjem ali brez njega (nje).

drobni nasveti

Pečena ali dušena jetra solimo tik preden jih postavimo na mizo, sicer postanejo trda.

Strjen med bo spet tekoč, če kozarec postavimo v vročo vodo.

Svež kruh bomo lažje rezali na tanke in enakomerne rezine, če nož prej namočimo v vročo vodo.

Kislega zelja ni treba prati. Sok je zdravilen, čisti kri in pospešuje prebavo.

Ovenel peteršilj osvežimo, če ga na hitro potopimo v vročo vodo.

Maslo ostane sveže: pri 0 stopinj Celzija od 5 do 7 tednov; pri —6 do —8 stopinj Celzija od 2 do 4 mesece; pri —12 do —15 stopinj Celzija pa od 6 do 9 mesecev.

Načete zavitke kave ali čaja dodatno zavijemo v aluminijasto folijo, da bo ostala vsebina aromatična.

Maščobo po cvrtju očistimo. Še toplo precedimo skozi filtrirni papir ali gosto cedilo. Če je maščoba potemnela ali se je navzela duha po jedi, jo zavržemo.

Trd sir bo znova užiten, če ga za nekaj časa potopimo v sveže mleko. Pred uporabo ga zbrišemo s čisto krpo.

Iz izsušene limone bo moč iztisniti vsaj nekaj kapljic soka, če jo za dve uri potopimo v vročo slano vodo.

Kadar pripravljamo cvetačo v celem, kocen križem zarežemo, da se cvetovi in kocen hkrati skuhajo do mehkega.

Kruh hranimo v suhem in hladnem prostoru: poleti v plastičnih posodah — v hladilniku. Prepečenec in kekse pa v zaprtih posodah.

SMEH JE ZDRAVILO

— Smejiš se, smejiš se, vedno se smejiš, ko me zagledaš.
— Kaj pa mi drugo preostane . . .

NASVET

„Če hočeš postati kar se da dober človek, moraš dobro poznati živali in to živali vseh vrst!"

TAKO ALI DRUGAČE

— Prosim, ostrizite me tako, da bo frizura všeč tudi moji ženi. Reda ima dolgolasce.
— Nekaj srednjega bom naredila. Moj mož je oficir . . .

Kdo nima red cvetja in zelenja? To ni samo dekorativen predmet. To je živa narava, ki raste, cveti in se spreminja. Ob lončnicah se počutimo bolj povezani z naravo, pa čeprav v desetem nadstropju. Vsaka dekoracija pa zahteva svoj prostor, še več — zahteva pravo mesto. Tako že nekaj lončkov lahko postane problem. Ali res? Možnosti za primerno razporeditev je veliko. Mi vam predlagamo, da lončke s cvetjem postavite v steklen regal. To je sistem kvadratnih steklenih plošč in plastičnih veznih elementov, ki se poljubno sestavljajo. Sistem se imenuje K 4 M in ga izdeluje Kristal Maribor.

MAČEK JE MAČEK

— Končno so ga zamenjali!
— Ras, zamenjali so ga, zdaj pa kvari koliko tolko čisti zrak v drugi pisarni.

KRIVOGLEDI MESAR

— Binek, stricu Šarkanju si držal bika, ko ga je pred zakolom hotel udariti po glavi. Bojazljivec!
— Mami, stric je krivogled . . . če bi udaril tja kam je gledal, bi ti bil bik zdaj presneto hvaležen . . .

VSEVED

— Sploh me ne poslušaš. Kaj je s tabo?
— Nimam izbire: postavljaš vprašanja in skoraj hkrati odgovarjaš. Ob vsem tem pa skušaš biti „nezmotljiv".

Za negovanje zemlje okrog sadik na vrtu, prav tako pa okrog lončnic, bo zelo primerno orodje, ki ga kaže naša slika. Dolžina ročajev je 40 do 50 centimetrov, kar omogoča, da orodje lahko prenašate tudi v torbi. Cena orodja je okrog 420 dinarjev. Proizvaja ga tovarna kos Lovrenc na Pohorju.

PSIHOLOG UGOTAVLJA — SVETUJE

Če je zakon dolgočasen . . .

Mlada zakonca z velikim zanesenjaštvom načrtujeta prihodnost, prisegata na ljubezen do konca življenja, vseskozi sta skupaj. Ali je ljubezen večna?

Če v zakonu postane dolgočasno, če se kateri od partnerjev preveč posveča svojim konjičkom, če v prostem času mlada zakonca ne vesta, kaj naj počneta . . . potem je to znak, da je z njima naenkrat nekaj narobe in da ne negujeta dovolj svoje zveze.

»Rada se imava,« pravi ona.

»Zelo se ujemava in pripadava drug drugemu,« zatrjuje on.

Pa vendarle nista več srečna. On je zaposlen s svojim konjičkom, ure in ure se posveča svojemu najljubšemu opravilu, [illegible] se bo bolj posvečal njej. Tudi zvečer ali čez vikend, ko bi se lahko posvetila drug drugemu, jima je na lepem dolgčas.

Psihologi ugotavljajo, da ravno pri mladih zakoncih prihaja do razočaranja. V začetku je vse kazalo, da bo skupno življenje lepo: skupno sta načrtovala prihodnost, spoznavala sta sorodnike in prijatelje svojega tovariša, nenehno sta se posvečala drug drugemu. Pozneje pa se vse to nekam ohladi, zato je treba za ohranitev partnerstva nekaj storiti. Zlasti pri možeh, ki ponavadi ne posvečajo dovolj pozornosti ženi, ampak se posvečajo svojemu delu, konjičkom, kaki drugi aktivnosti. Zadovoljni so, če se z nečim samostojno ukvarjajo. Zavesto ali nezavestno na ta način bežijo od zahtev partnerice. Mnoge mlade žene pa se temu nasproti »koncentrirajo« na moža, pričakujejo od njega, da se jim bo kar največ posvečal, pa celo to, da bo pri vsem dajal pobudo.

Oba ne delata prav: samostojnost je sicer dobra lastnost (v tem primeru pri moških), vendar naj ne bo beg. Da mladima zakoncema ne bo dolgčas, je potrebno vedno znova poiskati skupne točke, ki naj ju zbližujejo, pritegniti partnerja v svoje konjičke. Po drugi strani je treba zakonskemu tovarišu dovoliti njegove konjičke, ne pa se jeziti nanj, češ da nikoli ne najde malo časa za skupne trenutke. Dobro je, da se tudi žena ukvarja s kakšnim hobijem, ki ji bo v veselje. Tako bo brez velikega pričakovanja, veselje, da se česa lotita skupno (tudi pogovor je veliko vreden), zagotovo večje.

Skupen prosti čas je potrebno organizirati, načrtovati, narediti kar najlepšega. Dobro dene, na primer, skupen obisk kina, obisk prijateljev ali neka skupna akcija. Toda te aktivnosti še niso dovolj. Posebno je treba poudariti, da partnerja ne smeta molčati, veliko se morata pogovarjati, celo o nepomembnih vsakodnevnih doživljajih. Drug drugemu se tudi morata potožiti, če je bilo čez dan kaj takega, ker je vplivalo na nerazpoloženje. Če bosta ravnala tako, bosta odkrila vse to, kar ju resnično povezuje, in mnogo novih, še nepoznanih lastnosti, ki ju bodo še bolj združevale. Ne nazadnje: poročila sta se vendar za to, da bi se imela rada, ne pa da bi se kregala in po kuhinji metala krožnike . . .

RADIO MURSKA SOBOTA

5 najpopularnejših

Vsak petek od 16.00 do 16.30 na Radiu Murska Sobota

Lestvica tega tedna:

1. **Footloose** — Kenny Loggins
2. **Against all Odds** — Phill Colins
3. **Diggi loo, diggi ley** — Herevs
4. **Ci sara** — Romina in Al Bano
5. **I want to break free** — Queen

Nagrado, vstopnico za disco Nr. 1 v hotelu Diana prejmeta: Simona Bagari, Stefana Kovača 29, 69000 Murska Sobota Marjan Jug, Markišavci 19, 69000 Murska Sobota

Naša nova predloga:

Girls just want to have fun — Cyndi Lauper
Somebody's watching me — Rockwell

Vaše predloge — dopisnice — pošljite na naslov Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za najpopularnejših pet.

Tudi najboljša motorna žaga vas razočara, ko postane naenkrat topa. Lotili se boste ročnega brušenja, vendar se lahko zgodi, da boste s svojim nestrokovnim delom (brez ustreznega pripomočka) popolnoma uničili verigo, kar bo seveda velika škoda. No, to se vam v prihodnje ne bi smelo zgoditi, saj je tovarna Tomos Kranj začela izdelovati posebno vodilo za lok pila. Imenuje se mik. Povprašajte po tej dragoceni napravi v trgovini ali pri proizvajalcu. Če boste ta pripomoček kupili in se ravnali po strokovnih navodilih, vas vaša »motorka« ne bo razočarala; verigo boste lahko nabrusili kjerkoli, predvsem pa tam, kjer navadno postane topa — pri delu v gozdu.

PRIPRAVE

— Francek, v šolo si spet prišel tako umazan. Kaj bo iz tebe?
— Dimnikar bi rad bil, zato se že pripravljam.

POZORNOST

— Pomisli, v hotelu Lilika sem skoraj eno uro čakal na natakarja.
— Zgodi se.
— Že, toda po kosilu mi je bil vedno za hrbtom, še ko sem šel na WC.
— Veš, očitno imajo z gosti tvoje sorte slabe izkušnje. Prej so neučakani, potem pa iščejo prvo priliko, da bi se izmaknili brez plačila.

sestavil Marko Napast	upokojenka	japonski filmski režiser Kurosava	črni ptič	glavno mesto Nigerije	redko žensko ime	japonski cesar	bolgarski skladatelj (Georgi)
slovenski humoristični časopis							
močan eksploziv							
reka slapov v Severni Ameriki							
žitno seme					osebni zaimek / ekstremiteta		
Ivo Andrić			kip, statua / kozaški poglavar				
kisik		Avstrija / vetrni jopič		tekoča začimba, jesih			
fr. film. igralka (Marrelose)				pevec Pestner			
nemška pesnica Seidel				narodno-osvobodilna vojska / Dzim			
majhen som						kratka palica z debelim koncem	plačilo na račun, predujem
tragičen moment ali dogodek							
topničar							
Ana Karić			nekdanji turški tlačani				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: pošast, Epiktet, Roberto, oral, Ag, No, apno, oko, Rus, sarkast, P, trg, otomana, Raga, AN, abortus, UN, Ika.

Bralci sprašujejo

Začasen uvoz osebnih predmetov

Vprašanje: Bliža se čas poletnih dopustov. Zanima me, katere predmete lahko začasno prinesem v Jugoslavijo. (Jože M., München)

Odgovor: Kadar jugoslovanski državljani s stalnim prebivališčem v Jugoslaviji, ki so v tujini na delu, šolanju, specializaciji ipd., pridejo začasno v Jugoslavijo, smejo začasno prinesti predmete za osebno rabo:

1. osebni nakit;
2. fotografski aparat;
3. filmsko kamero;
4. daljnogled;
5. prenosno glasbilo;
6. prenosni gramofon;
7. prenosni radijski in transistorski sprejemnik;
8. prenosni televizijski sprejemnik z zaslonom do 48 centimetrov;
9. prenosni pisalni stroj;
10. opremo za taborjenje;
11. športne rekvizite in športno opremo;
12. video kamero in magnetoskop.

Carinarnica ugotavlja, če sme domači potnik začasno prinesti navedeno blago, na podlagi zaznamka v potni listni ali prijavi prebivanja v tujini (delovna pogodba, prijava prebivanja ipd).

V upravičenih primerih sme carinarnica, ko ugotovi, da domači potnik izpolnjuje pogoje za začasen uvoz blaga, dovoliti domačemu potniku, da prinese začasno tudi druge predmete, ki so namenjeni za osebno rabo potnika.

Navedene predmete mora domači potnik vpisati v obrazec — seznam stvari, ki jih potnik začasno prinaša (obrazec III). V seznam se vpiše potnikovo ime, številka potne listine in kdo jo je izdal, njegovo stalno prebivališče in podatke o predmetih, ki jih potnik začasno uvaža.

Če potnik pri odhodu iz Jugoslavije ne prijavi carinarnici, da odnaša predmete, ki jih je začasno prinesel po seznamu in jih ni ocarinil, se šteje, da teh predmetov ni odnesel, s tem pa je storil carinski prekršek po 8. točki prvega odstavka 371. člena carinskega zakona. Za tak prekršek je predvidena denarna kazen do desetkratnega zneska prikrajšane carine oziroma do 30.000 dinarjev, če ni poznana količina in vrednost predmetov, ki so predmet carinskega prekrška.

Pa še to! Po določilih odloka o pogojih, pod katerimi smejo fizične osebe uvažati, prinašati in prejemati določene predmete iz tujine (Ur. list SFRJ št. 11/83), smejo domače fizične osebe ob prihodu iz tujine prinesti s plačilom carine in drugih uvoznih davščin predmete do skupne vrednosti 5.000 dinarjev, če niso namenjeni za nadaljnjo prodajo, in sicer ob vsakem izmed prvih petih prihodov iz tujine med letom.

Domače fizične osebe na začasnem delu v tujini smejo ob prihodu na začasno bivanje v Jugoslavijo enkrat na leto poleg predmetov osebne prtljage in predmetov v vrednosti do 5.000 dinarjev, prinesti tudi predmete do skupne vrednosti 25.000 dinarjev, če niso namenjeni za nadaljnjo prodajo.

KRIŽEM KRAŽEM PO NAŠIH ŠOLAH

UREJA JOŽE GRAJ

PRI NAS DOMA

Družina pri nas je urejena in vesela. Razumemo se in si pomagamo. Drug drugemu lahko zaupamo. Najbolj pa je zanimivo zvečer. Mama pripravlja večerjo, sestra se pri mizi uči, a jaz še vedno tekam zunaj. Še bolj pa je zanimivo takrat, ko bi morala priti k večerji. Mama se jezi, saj mora večkrat pogreti večerjo, ker nas ni. Najprej pride sestra, potem od nekod še prileze oče, mene pa še od nikoder ni. Mama, ata in sestra tekajo okoli hiše in me kličejo. V tej zmešnjavi se še izgubi sestrica. Ko se prikažem jaz, pa ni moje sestre. Ko pridemo v kuhinjo, jo zagledamo, kako mirno sedi in nas milo gleda. Mama spet začne pogrevati večerjo. Medtem se spomnim, da nimam naloge. Hitro povečerjam in se odpravim delat nalogo. Nato pride sestra in me začne zbadati. Najrajši bi jo udarila, toda vem, da bi tako kričala, da bi jo slišali sosedje. Raje potrpim. Toda, ko sestra ugotovi, da šele sedaj delam nalogo, zdrvi k mami in ji to pove. Mama je takih pritožb že vajena, zato je kar tiho. Končno naredim nalogo in se odpravljam spat. Toda že spet je tukaj sestra z neverjetnimi pritožbami. Starša medtem gledata televizijo ali bereta časopis. Kmalu tudi onadva gresta spat. V stanovanju postane mirno in tiho, samo oddaljen hrup se sliši. Taka je podoba iz dneva v dan, iz meseca v mesec.

Lahko sem srečna, da je doma zelo zabavno in prijetno.

Sabina Kampuš, 7.a
OŠ Gornja Radgona

Navihani nečak

Ta nečak moj mali
res je nagajivec pravi.

Ob prihodu: „Tenta, zdlavo,
a imaš za mene tokolado?"
Najprej greva v štalico,
kako je z lisko klavico?
Liska sploh še kravca ni,
saj še niti je pol leta ni.
Kaj igrala se ne bova?
Kje je tvoja žoga nova?
Hišo postavi zdaj na glavo,
nobena stvar ne najde mesto pravo.
In nazadnje še zahvalo:
„Tenta, zdlavo,
hvala ti za tokolado!"
Ta nečak moj mali
res je nagajivec pravi.

Hijacinta Žitek, 8.a
OŠ KD — Kajuh, M. Sobota

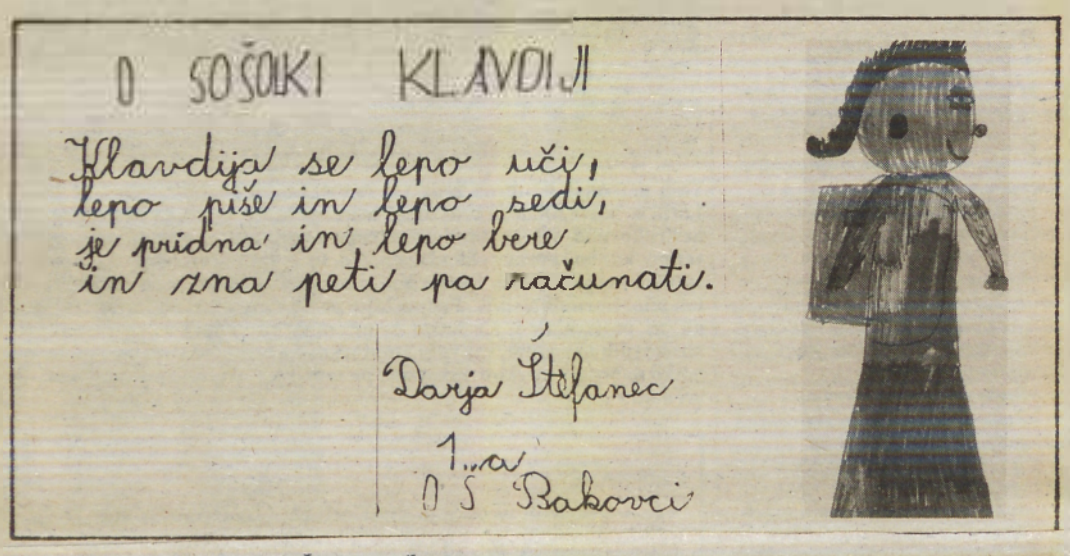

Bala sem se

Po šolskem radiu je tovariš Milan sporočil, da bomo cepljeni proti TBC. Hudo smo se prestrašili. Dečki iz 4. C so nas strašili, da bodo injekcijo držali v naši roki pol ure. Ko sem to zaslišala, mi je srce bilo kot še nikdar. Ko sem prišla domov, sem obvestilo pokazala mami. Ona mi je takoj dala knjižico v torbo. Ko sem zjutraj zgodaj vstala, sem se spomnila na cepljenje.

Mislila sem, če bo bolelo ali ne. Zelo sem se bala, vendar ni močno bolelo

Lilijana Škraban, 1. b
OŠ Beltinci

Postala sem članica ZSMS

Maj je mesec mladosti, veselja ... Le skozi okno poglej in v ozelenelih travnikih, gozdovih in pisanem cvetju boš začutil mladostno razigranost!

V maju je bilo mnogo lepih trenutkov, a eden najlepših je bil zame tisti, ko sem kot sedmošolka postala članica ZSMS.

25. maja, na dan mladosti, smo se zbrali v šoli svečano oblečeni. Srce nam je bilo hitreje in prijetna pomladna sapica je uganila in raznašala našo misel: »Čez nekaj trenutkov bom mladinec, mladinka!«

Ob svečani glasbi smo prikorakali v telovadnico. Z galerije so nas spremljale radovedne oči naših staršev in znancev, ki so prav tako prisostvovali pomembnemu dogodku. Po kratkem kulturnem programu so razredniki prebrali naša imena, na prsi so nam pripeli rdeč nagelj, sprejeli smo mladinsko izkaznico in značko ter mnogo mnogo čestitk. Nato je v telovadnici zazvenela pesem: »Druže Tito, mi ti se kunemo.« Peli smo jo mi, najmlajši mladinci naše domovine, ki ji bomo koristili in bomo njen ponos, saj je to najlepši dar, ki ji ga lahko damo.

Po svečanosti nas je v jedilnici čakalo slavnostno kosilo in pecivo, ki so nam ga spekli osmošolci.

S prijatelji smo se odpravljali v mesto, pogovarjali smo se in šalili, smejali se na ves glas, ko sem za hrbtom zaslišala glas neznane deklice: »Tako ponosna sem, da sem postala mladinka!«

V meni je tlela ista misel.

Jutka Kiraly, 7. e
OŠ Drago Lugarič Lendava

Dedek mi je povedal

Moj dedek je živel tudi med vojno. Zanimalo me je, kako je bilo. Povedal mi je takole:

»Ko sem bil star 21 let, se je začela vojna. Čez leto dni so me Nemci ujeli in me poslali v taborišče. Tam sem bil večkrat žejen in lačen. Bil sem v taboriščih Mozak, v Zagrebu in v Avšvicu. V taborišču sem si želel, da bi bilo vojne čimprej konec in da bi šel domov. Toda zadržali so me do konca vojne. Enkrat sem mislil pobegniti, a mi ni uspelo. Nemci so me ujeli. Za to sem dobil strogo kazen. Kljub vsemu temu sem dočakal svobodo. Najbolj sem bil vesel, ko sem videl starše in brate. Imel sem tudi dve sestri, ki sta bili med vojno ranjeni in sta umrli. Vseeno smo bili veseli, ker smo dočakali svobodo.«

Merjetka Cunk, 4. r.
OŠ Marija Rožman
STOGOVCI

PRIJETNO KRAMLJANJE

Marsikdo si svoj prosti čas popestri z branjem najrazličnejših knjig. Tudi sama sem vneta bralka knjig.

Na naši dvojezični osnovni šoli nas je veliko knjižnih moljev, ki z veseljem posežemo po zanimivi knjigi. To se še najbolj vidi, če pokukamo na seznam učencev, ki tekmujemo bodisi za slovensko Kranjčevo ali madžarsko Mórovo bralno značko. Letošnje leto se je število teh učencev dvignilo kar na 510.

Zaključne slovesnosti bralne značke sta se udeležila slovenski mladinski pisatelj Slavko Pregl ter znana madžarska pisateljica in pesnica Erzsébet Gazdag. Gosta sta bila zaradi medsebojnega razumevanja nekoliko v zadregi in sta nam (seveda pisatelj v slovenskem ter pesnica v madžarskem jeziku) priznala, kako sta trenutno prikrajšana za marsikaj, saj se, enostavno povedano, ne razumeta.

Na slovesnosti se nam je ponudila priložnost, da smo lahko izvedeli kaj več o življenju in delu gostov. Vprašanj ni manjkalo pa tudi kratkih, a zato jedrnatih odgovorov je bilo za cel koš. Kakor je sam dejal, je Slavko Pregl „čista ljubljanska srajca", kar nam je pojasnil na sledeč način: „Ljubljana je kraj, kjer sem se rodil. Tu sem se šolal in v Ljubljani živim še danes."

Glede tega, koliko jezikov zna, oziroma bolje rečeno, ima, nam je odgovoril, kar se da duhovito, imam kar tri jezike — enega v ustih in dva v čevljih, kajne?" Seveda je bil za tako domiseln odgovor „nagrajen" z gromozanskim smehom. Nič manj pozornosti ni pritegnil še z mnogimi prav „hecnimi" odgovori.

Povedal nam je tudi zanimivosti o knjigi Odprava zelenega zmaja, pa tudi o snemanju istoimenske televizijske nadaljevanke.

Tudi gostja je bila „od sile". Veliko je povedala o svoji ne ravno rožnati mladosti, ki jo je preživljala med prvo svetovno vojno. Vendar se je veliko vedrine še ohranilo v njej — kljub svoji dvainsedemdeseti pomladi nam je začela veselo prepevati madžarsko ljudsko pesem. Pesem je bila precej melodična in kmalu se ji je pridružilo pri petju nekaj pogumnejših učencev.

Časa, da bi nam gosta pripovedovala še kaj zanimivega, je na naše veliko razočaranje prav kmalu zmanjkalo. Vendar je marsikdo izmed nas sklenil, da bo Slavka Pregla in Erzsébet Gazdag še pobliže (če je še mogoče) poskušal spoznati ob branju njunih zabavnih lepopisnih stvaritev za mladino.

Anna Mária Göncz, 7. e
OŠ Drago Lugarič Lendava

STANE ČERVIČ-BOJAN

Spomini na partizansko leto 1944 v Prekmurju

Za kakšno junaško dejanje ga je prejel, sem zvedel pozneje, ko sem ranjen ležal v soboški bolnišnici. Žandar, ki me je v bolnici stražil, je povedal, da je bil ta obmejni stražar odlikovan, ker je v borbi pri Skledarjevih v Črenšovcih ustrelil nekega partizana. Ta partizan pa je bil moj oče Mihec. Kako čudno naključje, da sem lahko maščeval tudi smrt svojega očeta in zvedel za to po golem naključju, ker so to odlikovanje pozneje našli pri meni, ko so me ranjenega zajeli na Vaneči.

Hitro smo se umikali. Ko smo prekoračili tišinsko cesto, smo nenadoma zagledali madžarske vojake, ki so na motorjih in kamionih pridirjali za nami in sklepali obroč. Ko so nas na travniku ponovno opazili, smo bili že znaj obroča. Približevali smo se Vanči vasi. Madžarska soldateska nam je bila za petami. V vasi smo dobili kolesa, s katerimi smo se umaknili v goričke gozdove. Mineval je dan poln napetosti in prestane groze. Mrak je pričel padati na gozd, v katerem smo si poiskali zatočišče. Bili smo utrujeni in izčrpani do onemoglosti. Strašna napetost, ki je ta dan v večkratnem bojnem plesu dosegala svoj vrhunec, je počasi plahnela. Na njeno mesto pa je stopila otožnost. Žalovali smo za mladim Jušem, čeprav so njegovo ugaslo življenje dobro plačali tudi okupatorji. Svitalo se je, kdo ve, kaj nam bo prinesel nastajajoči dan. Naslednjega dne v mraku oprezno nadaljevali pot. Na nas so bile vidne posledice prejšnjega dne. Komaj smo se prebili iz obkoljene Brumnove hiše smo odbijali zasledovalce — več sto podivjanih fašistov, njilašev in namzetörov, izvojevali zmago v strugi Dobla ter se skoraj čudežno prebijali skozi redke prekmurske gozdičke proti Vaneči. Okrog desete ure zvečer smo se oglasili na Vaneči pri našem poverjeniku OF Ivanu Kocenu. To postojanko svá že prej postavila z Jušem. Kljub nevarnostim in hajkam nas je Kocen sprejel in nahranil, čeprav smo mu iz obraza razbrali tudi strah. Sedaj je bila naša prva skrb, kako dobiti zvezo s Puconci in Mursko Soboto, ter zvedeti, kaj se tam dogaja. Kocenov zet, ki je delal na železnici v Murski Soboti, je sicer povedal, da je v Soboti vse preplašeno, da fašisti selijo vse po vrsti, vendar bolj konkretno ni znal povedati drugega, razen da so Madžari po pomoti ubili tudi dva svoja vojaka, ter ujeli dva partizana. Slednje je bilo res, to sta bila Rastko in Ciril, ki so ju ujeli pri Deškovičevih.

Spominska plošča na Vaneči

NA POSTOJANKI V PUCONCIH

Po dveh urah počitka pri Kocenu smo nadaljevali pot in se kljub alarmantnemu stanju na tem območju srečno prebili do postojanke v Puconcih pri Marici Gašperšičevi. Namesto Marice smo priklicali njeno mater. Prenočili smo na tej postojanki, kjer smo se zadrževali že večkrat. Naslednjega dne smo Marico poslali v M. Soboto s poizvedovalnimi nalogami. Poiskala naj bi Ludvika Rogana, Štefana Kuharja ali Jožo Štucinovo, s katero je bil povezan Kuhar. Marica se je vrnila s presenetljivimi novicami. Vse štiri omenjene so aretirali, partizane pri Deškovičevih pa brez borbe ujeli. 4 retirali so celotno Brumnovo družino in še mnogo drugih. Selijo vse Slovence, ki so po prvi svetovni vojni prišli v Prekmurje in tudi še preostale maloštevilne Žide. Skratka, v Soboti so jih našli s pomočjo svoje pete kolone absolutni gospodarji in množično aretirajo vse zavedne ljudi. Zvedela je tudi, da v štabu soboškega kulturbunda ugotavljajo, da je verjetno v Puconcih najmočnejše partizansko gnezdo, ki ga bo treba razhajkati. V mraku tega dne smo zato krenili nazaj proti Vaneči, da tam napravimo načrt za naslednje dni. Postojanka pri Ivanu Kocenu na Vaneči številke 40 je bila ena izmed najzanesljivejših v Prekmurju. Njegova družina se ni bala vzeti pod streho partizanov tudi v tako težki situaciji. Takih družin je bilo zelo malo. Pri Kocenovih smo bili zopet lepo sprejeti in postreženi. Pri njih smo ostali to noč in naslednji dan. Zvečer, 19. oktobra 1944, pa smo se poslovili od Kocenove družine in se napotili naprej. Vodil nas je Miran. Tisto noč bi morali priti na neko postojanko, ki jo je postavil Štefan Kuhar v smeri Moščanec in kjer naj bi nas čakal nek tovariš. Toda Miran ni poznal terena. Bila je temna noč, neusmiljeno je deževalo. Namesto da bi šli proti železniški progi in ob njej v smeri proti Moščancem, smo od Kocenovih šli naravnost proti Moščancem in v gozdu zašli. Hodili smo ob vznožju hriba v krogu. Takrat se je Miran domislil, da je tod že hodil, saj je dejal: »Tu gori mora biti nekje ta viničarija.« Žal smo morali dokončno ugotoviti da smo zašli. Tako smo namesto 2 km naravnost kolikor je bilo od Kocena do iskane postojanke, hodili skoraj vso noč. Pričelo se je daniti.

Viničarija na Vaneči

BORBA NA VANEČI 20. OKTOBRA 1944

Znašli smo se pred malo viničarijo na griču. Tukaj bomo poskušali vprašati kje pravzaprav smo, je dejal Miran, s čimer sva se strinjala tudi s Francetom. Kakor vedno, ko smo se kje oglašali, sem tudi tokrat opozoril Mirana in Franceta, naj me ne kličeta za Bojana temveč za Sergeja, ker je bila na mojo glavo razpisana visoka nagrada. »Ne vemo, kakšni ljudje so v hiši« sem še pripomnil. Bili smo prijazno sprejeti. Viničar Novak, sicer zagrizen fašist, si je oddahnil, ko nismo zahtevali drugega kot informacijo. Prijazno nam je ustregel in dejal: »Fantje, kar ostanite pri meni. Utrujeni ste, odpočijte in posušite se. Madžari tu sploh ne hodijo.« Ker se je že začelo svitati, smo sklenili ostati, posebno še, ko nam je Miran zatrjeval, da človeka pozna, da je naš in zanesljiv. Mož nam je pokazal prostor nad hlevom in dejal: »Tam boste bolj varni kot v hiši, kjer so tudi otroci.« Ker smo bili utrujeni in do kože premočeni, smo bili hvaležni za prijazno vabilo. »Bojan, treba bo misliti na stražo«, je gredoč opozoril Miran. »Od hiše je lep razgled, pa bomo povsem na varnem« je še pripomnil.

(dalje)

PO PREDAHU SPET PRIJETNO

Po daljšem »suhem« obdobju je zopet oživelo zborovsko petje v radgonski občini: dva ženska zbora, dva mešana in en moški zbor ter štirje okteti so se zbrali na reviji v Apačah. Prijetno je bilo po daljšem času spet slišati odrasle zbore, od katerih smo bili menda najbolj veseli moškega zbora z Negove, kjer do sedaj še niso peli, razen v šolskih zborih. Vrla in prizadevna mlada učiteljica Brigita Vošinek je zbrala negovske fante, ki so brez zadruge in prijetno zapeli tri narodne pesmi.

Prav je, da je zopet oživel apaški ženski zbor, ki nas je spomnil s svojimi pesmimi na nekdanje bogate čase. Peti je ponovno začel radgonski ženski zbor, ki je najlepše zapel Majsko jutro. V zboru so se predvsem odlikovali žametni alti s svojimi globinami. Dobro so se odrezali pevci mešanega zbora s Kapele, ki so z Bom šuštarja vzela ogreli številne poslušalce.

Vrh pevske revije je bil vsekakor mešani zbor »Radenske« iz Radenec, ki je pod veščim vodstvom »uvoženega« pevovodje iz Murske Sobote Tomaža Kuharja glasovno in z vsemi vrlinami lepega petja odpel tri pesmi, od katerih je najlepše zazvenela zahtevna Bori, bori Alojza Srebotnjaka in Srečka Kosovela.

Prvič smo slišali Avtoradgoninin nonet — »Svobode«, ki nam je ponudil tri pesmi, od katerih smo se navdušili predvsem nad Ste vidli barona. Videmski oktet je od zapetih pesmi lepo interpretiral Jaz mam tri ljubice, oktet orodjarjev radgonskega Elrada pa je lepo predstavil veselega Adamičevega Vasovalca. Ker brez radgonskega gasilskega okteta, ki prepeva že nad 25 let, ni nobene glasbene prireditve, je tudi tokrat pripeljal umetniški vodja Vlado Trdina, nosilec zlate Galusove značke, na prireditev svoje fante.

Vsekakor: veseli smo lepega petja in naj nam občinska zveza KPO iz Radgone pripravi tudi prihodnje leto tako lepo nedeljo kot letos.

M. G.

OŽIVELA LIKOVNA SCENA V SOBOTI

V soboto, 9. junija, se je več kot dvajset najboljših ter najbolj prizadevnih učencev na likovnem področju ob prisotnosti svojih likovnih pedagogov udeležilo slikarske kolonije. Organiziral jo je odbor za likovno dejavnost Zveze kulturnih organizacij v Murski Soboti pod strokovnim vodstvom akademskega slikarja Ignaca Medena.

Vsi udeleženci — ustvarjalci, mentorji ter organizator — so bili mnenja, da takšna oblika dela zapolnjuje vrzel v likovni ustvarjalnosti, pedagoškem procesu skozi ustvarjalnost samo ter izmenjavi pedagoških izkušenj. Primerna je tudi za ustvarjanje podmladka in dvig kakovosti likovnega amaterizma. Za doseganje teh ciljev bi bilo potrebno zagotoviti še organizirano sodelovanje strokovnega združenja in udeležbo večjega števila likovnih amaterjev.

Na koloniji nastala dela bodo v kratkem na ogled v razstavišču Ljubljanske banke. Upamo lahko, da bo kolonija prerasla v vsakoletno akcijo.

J. V.

Kulturni koledar

LENDAVA — V petek 15. junija bo v čitalnici lendavske knjižnice Literarni večer pesnikov knjige štirih: Kajetan Kovič, Janez Menart, Tone Pavček in Ciril Zlobec. Pričel se bo ob 17.00 uri.

RADENCI — V petek 15. junija bo v kongresni dvorani hotela Radin javni nastop učencev glasbene šole Gornja Radgona ob 17.30 uri.

MURSKA SOBOTA — V galeriji kulturnega centra Miško Kranjec bo v petek 15. junija ob 20. uri Literarni večer pesnikov knjige štirih (Kajetan Kovič, Janez Menart, Tone Pavček in Ciril Zlobec). Literarni večer pripravlja DE Pokrajinska in študijska knjižnica.

Razstave

RADENCI — V petek 15. junija bo v razstavnem salonu hotela Radin otvoritev II. slovenske razstave gvaša, ki jo bo odprla kustosinja Umetnostne galerije Maribor Breda Klančnik.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava 90 let prvega Slovenskega pevskega društva v Ljutomeru.

MURSKA SOBOTA — V čitalnici Pokrajinske in študijske knjižnice je na ogled razstava Pesniki pesniške zbirke Pesmi štirih.

KNJIŽNE USPEŠNICE
V Knjigarni Dobra knjiga:
Jože Toporišič: **SLOVENSKA SLOVNICA** (Založba Obzorje)
Honoré de Balza: **OKROGLE POVESTI** (Cankarjeva založba)

DOBROVNIK

Folklorni večer

V Dobrovniku je prejšnjo sredo gostovala znana folklorna skupina »KISZÖV« iz Zalaegerszega. Čeprav je bila predstava med tednom, vaščanov ni motilo. Obisk je bil zelo dober. Dobrovčani so namreč že lansko leto spoznali njihovega koreografa Zoltana Gerenčerja.

Skupina je gostovala po vsej Evropi in celo v Afriki. Pleše razne madžarske plese in plese narodnosti, ki žive v njihovi državi. Gledalci so navdušeno sprejeli njihovo izvajanje, ki je bilo na umetniški ravni. Ansambel se je za tem napotil na turnejo v Avstrijo in Francijo.

Krajani so na večer povabili sovaščanko Marijo Nagy, dolgoletno kegljavko, ki je mnogo prispevala k izredno uspešni vaški reprezentance.

Etelka Milinkovič

LOJZ IZ STRICEV

»Ta je pa domačin, smo takoj ugotavljali vsi (s tega konca Slovenije!), ki smo napeto gledali, kaj so nam pripovedovali Strici. In res je doma na levem bregu Mure, in to skoraj tik ob njej — v Petanjcih. Kot igralec nas ni razočaral, čeprav se je seveda videlo, da ni profesionalec, da je film zanj nov, neznan svet, v katerega se ni lahko vživeti. Tudi navdušilo ga vse skupaj ni toliko, da bi spremenil svoje načrte in se poskusil še kdaj približati filmskemu ali gledališkemu svetu, bilo pa je vendar spoznanje zase. **Viktor Zamuda,** *Miškov (filmski) starejši brat Lojz, se snemanja spominja kot zanimive dogodivščine, imel pa sem občutek, da je na vse skupaj tudi že malce pozabil, ko sva se (skupaj z ostalimi člani družine) spominjala tistih dni.*

»Na srednješolskem centru so nekega dne pripravili avdicijo. S fanti smo se »zezali«, češ, le kaj bo to. Ker pa česa podobnega še nikoli nismo videli, smo šli pogledat. Dali so nam brati odlomke iz snemalne knjige, preskušali smo se v dvogovoru z Miškom, na koncu smo ostali trije, štirje, nazadnje pa so se odločili zame. Potem pa se je začelo. Imel sem okrog trideset snemalnih dni, večino na terenu, nekaj dni pa smo v studiu snemali notranje prizore.« Spoznal je lepe in manj lepe trenutke filmskih ljudi, doživetja, ki so nekaj posebnega, enkratnega. »Seveda je bilo na začetku veliko trme, prvi kader smo snemali nekajkrat več, kot je normalno, pozneje pa je že šlo. Veliko mi je pomenilo, da so mi vsi, profesionalci in tisti, ki so bili tam slučajno, pomagali, svetovali. Še zdaj ne morem verjeti, da so me res tako lepo sprejeli. Enkratno sem se vživel. Ob vsem lepem pa sem spoznal tudi drugo stran — tisto garaško. Ni enostavno začeti ob šestih zjutraj, pa biti z masko na snemanju do sedmih zvečer, po vročini, mrazu . . . Tudi če samo čakaš, kdaj bo spet na vrsti, pa paziti na obleko . . . Včasih sem se sprehajal med njivami, se nekam zamislil . . . tako da so me potem komaj našli in seveda tudi nekaj časa čakali. Pa tudi sicer se je večkrat zgodilo kaj posrečenega, smešnega, kot z imeni: Bili smo trije Viktoriji in dva Lojza. Ob pravih imenih so nas klicali še po filmskih in včasih res nismo vedeli, koga kdo kliče.« Seveda Viktorja ljudje zdaj bolj vidijo. »Joj, kako je podoben tistemu iz filma,« pravijo. Največ smejanja in šal pa je s sošolci, ki so polni idej. »— Ti si pa pravi, so mi rekli, revolucijo se spraviš delat iz straniščat Le kaj boš s tem?« Seveda smo se tudi mi največ časa pogovarjali o jeziku Stricev — temi, o kateri se največ govori in piše, mnenja pa se najbolj razhajajo. S to »mešanico« se tudi Viktor ne strinja. On bi bil še najbolj za »čisto prekmurščino«, čeprav se zaveda, da se igralci niso mogli bolje naučiti jezika, kljub temu, da so se res zelo potrudili in tudi domačine kar naprej spraševali, kako se kaj pove; pa tudi podnapise bi morali dodati v tem primeru.

Mnenj glede jezika je toliko, da jih gotovo ne bomo poenotili; dobro pa bi se bilo poglobiti in ugotoviti, ali je to, kar je zdaj, res najboljše.

»Zelo čudno mi je bilo, ko sem nekaj besed povedal v narečju, potem pa spet eno ali dve, ki sta knjižni. A je tako pač moralo biti zaradi enakosti z drugimi. Za nekatere druge stvari, o katerih imajo ljudje pripombe, pa res ne vem, ali so bile v resnici take kot na filmu. Sicer pa o tem tudi starejši govorijo različno; nekaj svobode si pisatelj tudi lahko privošči, saj na koncu koncev vendar ne gre za dokumentarni film.«

Nefilmski Viktor Zamuda pa je takle: hodi v drugi letnik SERŠ v Mariboru. Zanima pa ga — kot je sam rekel — vse in nič; hitro se namreč navduši za kako stvar, jo začne, pa potem spet hitro neha, tako da je pač vsakega malo — od športa do glasbe. Tako je filmu o Stricih — kjer so, kot v romanu, mnoge stvari samo na videz minule, v resnici pa mnogo povedne tudi za danes, jutri in za zmeraj — Viktor Zamuda od domačinov dodal najvidnejši delež.

Viktor Zamuda iz Petanjec je v filmu o Stricih upodobil Miškovega brata Lojza.

Marjan Maučec

Ivo Orešnik
Jože Janež

TRNOVA POT ŽIDOVSKEGA LJUDSTVA

Ob tem pa že leta 1943 Horthy in madžarska vladajoča buržoazija ne verjamejo več v zmago sil osi in jeseni tega leta razmišljalo o kapitulaciji na italijanski način v slogu maršala Badoglia. Šef madžarske varnostne službe generalpolkovnik Istvan Ujszaszy je na zahtevo Horthyja in ministrskega predsednika Kallaya sicer še januarja 1943 navezal tajne stike z zavezniki prek Istambula in Berna, kamor so potovala Kallayjeva pisma. Februarja 1944 pride do sporazuma med šefom ameriške obveščevalne službe Dullesom in šefom madžarske obveščevalne službe. Madžarska je bila pripravljena na brezpogojno kapitulacijo — in to pred zahodnimi zavezniki — preden bi jo dosegla Rdeča armada, kar naj bi dosegla anglo-ameriška vojska s posebnim letalskim desantom na budimpeštanska letališča. Kot predhodnica tega desanta je posebna 3-članska misija 15. 3. 1944 zvečer poletela iz Brindisija (Italija) proti Madžarski. Opremljena je bila s posebno poslanico ameriškega predsednika Roosevelta. Nihče pa ni slutil, da Hitler že ve, na kaj se pripravljajo Madžari. In tako so Nemci takoj začeli z operacijo Margareta I, s katero se prične vojaška zasedba Madžarske. Ameriška misija presenečenja pristane prav sredi nemških vojaških koncentracij. Nemci so namreč medtem že zasedli vse glavne strateške točke v Budimpešti in na podeželju. Premier Kallay kateremu je bila namenjena poslanica Roosevelta, uspe s taksijem pobegniti ter se skrije v turškem poslaništvu. Nemci pa postavijo v Budimpešti sebi naklonjeno vlado z ministrskim predsednikom Sztojayjem. Brez posebnih težav zasedejo državo. Gestapo dobi proste roke. V nedeljo, 19. marca 1944, zjutraj gestapo na podlagi že pripravljenih spiskov vrže iz postelj levo usmerjene in zaveznikom naklonjene politike ter vse Žide, ki so kaj pomenili v madžarski hierarhiji. Horthy to pot odnese zdravo kožo. Že popoldne 19. 3. 1944, to je na dan, ko nemška vojska zasede Budimpešto, se v poslopju izraelske verske skupnosti pojavita dva naduta oficirja iz Eichmannovega židovskega referata in povabita za naslednji dan vodilne Žide na pogovor. Pogovor Židom ni obetal nič dobrega. Že prve dni aprila 1944 so na Madžarskem izšli ostri zakoni proti Židom. Zaprli so židovske trgovine. Židje niso več smeli zaposlovati katolikov, zapreti so morali svoje lokale, niso smeli biti več zaposleni v državnih službah, niti delovati kot javni delavci, igralci ipd. Nositi so morali razpoznavni znak — veliko židovsko zvezdo. Propagandna sredstva so napadala Žide in valila krivdo za drugo svetovno vojno na svetovno židovstvo. Žide so proglašali za nacionalne morilce, svoje pogrome pa utemeljevali tako kot da sam bog preganja Žide. Joel Brand, vodja odbora Vaadah za pomoč madžarskim Židom, se skriva v stanovanju nekega agenta Abwehra, kjer je spravljen tudi arhiv in poročila o pokolih Židov v Auschwitzu, Treblinki in drugih taboriščih smrti, pa tudi korespondenca Vaadaha s Svico, Bratislavo in Istambulom. Gestapo odkrije tudi njega. Tako 25. aprila 1944 pokliče Branda sam Eichmann v budimpeštanski hotel Majestic. Eichmann mu predlaga kupčijo z besedami: »Pripravljen sem vam prodati milijon Židov. Ta milijon si lahko vzamete z Madžarske, Poljske, Češke ali iz Terezina in Auschwitza. Moja ponudba je zelo ugodna. Za vsakih 100 Židov mi preskrbite po en tovornjak, v celoti torej deset tisoč novih tovornjakov z vso zimsko opremo. Tovornjake bomo uporabljali izključno na vzhodni fronti.« Brand je takoj stopil v akcijo, uspeh si je obljubljal s pomočjo zahodnih zaveznikov. Eichmann pa ni čakal. Takoj je pričel deportirati madžarske Žide. Deportacije bi se ustavile takrat, ko bi Brand sporočil, da svetovno židovstvo sprejema predlagano kupčijo in zagotavlja njeno realizacijo. Brand je v tej misiji takoj odpotoval v Istambul, prek katerega je imel dosedanjo povezavo s svetovno židovsko organizacijo. Od tu je odpotoval na bližnji vzhod, tam pa ga je na takten način pridržala angleška obveščevalna služba in ga vtaknila v vojaški zapor. Kupčijo s tovornjaki so seveda zavrnili kot neresno in nerealno. Že nekaj dni pred Brandovim odhodom se po Eichmannovem ukazu pomikajo prvi deportacijski vlaki proti Auschwitzu. Od 14. maja do 5. junija 1944 odpravijo v smrt čez 400.000 madžarskih Židov, med njimi pa so tudi Židje iz takrat okupiranega Prekmurja.

NASELJEVANJE ŽIDOV IN ZGODOVINSKI RAZVOJ ŽIDOVSTVA V PREKMURJU

Prekmurje je bilo celo tisočletje pod Madžarsko, in to do konca prve svetovne vojne. Na Madžarskem pa je bilo okrog 7 odstotkov prebivalstva židovskega. Tako se je v času pospešenega razvoja trgovine, gostinstva in denarnega prometa židovsko prebivalstvo iz Madžarske naseljevalo tudi v Prekmurje. Ta naselitveni val se je pričel v drugi polovici 18. stoletja predvsem iz smeri Zalaegerszeg. Najprej so se naselili v Lendavi, kmalu se prve židovske družine pojavijo v Beltincih in nato še v Murski Soboti. Prva židovska družina se v Lendavi pojavi leta 1773. V naslednjih 20 letih, to je leta 1793, beleži kronika v Prekmurju 60 Židov: v Beltincih 21, v Lendavi 19, v M. Soboti 14, v Dobrovniku 4, v Moravcih pa 2. Leta 1830 se je število Židov v Prekmurju povzpelo že na 207 (v M. Soboti 98, v Lendavi 62, v Beltincih 36, Dolgi vasi 8, Dobrovniku 3). Največ Židov v Prekmurju je leta 1889, ko jih je tu bivalo 1107 (v M. Soboti 311, v Lendavi 293, Beltincih 152, in v drugih 57 vaseh 351 Židov). V naslednjem obdobju število židovskega prebivalstva v Prekmurju upada, tako leta 1910 znaša 1000 (Lendava 383, M. Sobota 234, Beltincih 61 in 322 v 57 vaseh Prekmurja). Leta 1921 so našteli v Prekmurju še 642 Židov (v Lendavi 259, M. Soboti 179, Beltincih 4 ter preostalih 200 v 36 prekmurskih vaseh.). V času madžarske okupacije Prekmurja leta 1941 je tu živelo nekaj nad 460 Židov (v M. Soboti 48 židovskih družin). Večina priimkov je bilo nemškega izvora. Večina družin se je ukvarjala s trgovino, kramarstvom, mesarijo, nekaj je bilo zobozdravnikov in drugih poklicev. Židovske verske občine so bile v Lendavi, v Murski Soboti in nekaj časa v Beltincih. Židovska verska občina v Lendavi je bila ustanovljena 1837. leta, od 1850 do 1921 je imela tam tudi svojo javno osnovno šolo, po priključitvi Prekmurja k Jugoslaviji židovska osnovna šola v Lendavi preneha delovati. Židovski duhovnik nadrabin je v tem času v Lendavi dr. Antal Rudolfer, ki je kot nadrabin deloval v Lendavi celih 40 let (do leta 1933, ko je umrl). Židovsko cerkev—sinagogo so v Lendavi pričeli graditi leta 1866 (za 340 oseb), soboški in beltinski Židje pa so takrat že imeli svoje sinagoge. V M. Soboti je matična židovska evidenca vodena od leta 1851, moderna židovska sinagoga v M. Soboti pa je bila zgrajena leta 1908 (porušili so jo po 2. sv. vojni). V času pospešene madžarizacije v prekmurskih šolah (od pričetka 20. stol.) so prekmurski Židje pripisovali vedno večji pomen madžarskemu jeziku tudi v svojih židovskih šolah. Židovske verske občine v Prekmurju so bile v Lendavi, Beltincih in M. Soboti, predsedniki teh so bili običajno ugledni židovski trgovci, duhovne posle pa je opravljal židovski duhovnik imenovan rabin ali nadrabin. Prvi znani rabin v M. Soboti je bil Breslau, drugi pa dr. Frank, sledi dr. Kiss. Zadnji židovski rabin v M. Soboti je bil dr. Lazar Roth, široko razgledan droben možiček živahnih oči, ki je govoril 10 jezikov, v 5 jezikih je bil sposoben pridigati. Po rodu je bil iz Slovaške, študiral je filozofijo in doktoriral v Nemčiji. Ta rabin je imel na sebi nekaj genialnega, užival je spoštovanje tudi med nežidovskimi ljudmi in ateisti. Njegovi govori v sinagogi so se odlikovali po globokoumnosti in natančnih definicijah. Ob prihodu fašizma na oblast v Nemčiji je zaslutil usodo židovstva. Ko so Nemci 6. 4. 1941 okupiral Prekmurje, so ga med prvimi prijeli in odpeljali v neznano, umrl pa je 17. 10. 1944 v taborišču Auschwitz. Prekmurski Židje so ob vzponu fašizma slutili svojo usodo in so se že pred madžarsko okupacijo, pa tudi med njo, mnogi prekrstili oziroma prestopili v katoliško ali evangeličansko vero v upanju, da jih bo to rešilo pred fašističnimi pogromi. Toda to jim v poznejših letih ni nič pomagalo. V zahodni Evropi je bila sorazmerno močna asimilacija Židov, kakor tudi naraščajoči trend mešanih zakonov (z Nežidi), v Prekmurju je bilo tega malo v maksimalni meri so se ohranjale čiste židovske družine. V predvojni Jugoslaviji so bile pomembnejše trgovine, kolikor jih je pač bilo, večinoma v židovskih rokah. Med takratne prekmurske kapitaliste lahko prištevamo tudi židovske veletrgovce, ki pa niso imeli posebne politične vloge. Denarja niso investirali v industrijo, temveč so ga v veliki meri nalagali v banke tudi na Zahodu, kjer so študirali njihovi otroci. Takorekoč vsak Žid je obvladal vsaj en svetovni jezik (nemščino), večina pa tudi madžarščino. Pojava sionizma (izseljevanja v Palestino) v predvojni Jugoslaviji med Židi ni bilo, v času okupacije pa je beg avstrijskih in madžarskih Židov potekal deloma tudi prek zvez nekaterih prekmurskih Židov. V predvojnem Prekmurju pravega meščanstva ni bilo. Kolikor pa je bilo meščanske miselnosti, je ta v precejšnji meri živela tudi med Židi v M. Soboti in Lendavi. Židje v Prekmurju tudi niso podpirali narodnoosvobodilnega gibanja, razen nekaj izjem, ko so se aktivno vključili v NOG in tudi med partizanske borce. Mnogi, zlasti starejši Židje na čelu z dr. Valyjem, advokatom v M. Soboti, pa so podpirali madžarske revizionistične težnje.

Ali Kardoš, Žid revolucionar, umrl februarja 1945 v taborišču Flossenburg

„Lagerska" uniforma

(Nadaljevanje prihodnjič)

(Tudi) ZK o ustvarjalnosti

Ali morda že veste za pet znanih pravil za delovni neuspeh? Če ne, tule so:

— Opravi samo, kar je izrecno zahtevano!
— Čakaj na zadnji trenutek!
— Pusti napake pri miru, motiti se je človeško!
— Ne poslušaj svoje vesti!
— Nauči se prepreričljivo blefirati!

V okviru naše teme bi lahko dodali še šesto: — Čakaj na spontane inovacije! Vendar vse to le mimogrede, kajti naš tokratni namen je drugačen. Namreč ta, da vsaj v splošnem spomnimo na problemsko konferenco CK ZKS o nalogah komunistov za razvoj inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja, ki je prav danes v veliki dvorani slovenske skupščine v Ljubljani.

»NAROD ZNANSTVENIKOV?«

»Nujno je, da zveza komunistov skupaj z drugimi subjektivnimi socialističnimi silami naše družbe na široki fronti sproži množično inovacijsko gibanje in sprosti inovacijsko energijo, ki sedaj često neplodno izgoreva. Posebej v prihajajočih mladih generacijah je nakopičeno znanje in ogromno inovacijskih zmožnosti, zato zasluži vso družbeno skrb glede njegove usmeritve in uporabe v družbeni praksi«. To je med drugim zapisano v gradivu za problemsko konferenco in še: »Množično inovacijsko gibanje naj združuje v enoten napor vse delavce v neposredni proizvodnji, vse tehnično-inženirske in druge strokovne delavce, pa tudi visoko specializirane raziskovalno-razvojne delavce v raziskovalnih in visokošolskih organizacijah«.

Konferenca je potemtakem možnost in priložnost dodobra razčleniti, kje smo in kaj hočemo na tem področju, a tudi preveriti, kaj je bilo v tej zvezi napravljeno denimo po 9. kongresu slovenskih komunistov leta 1982. Posebej se kaže zamisliti nad naslednjimi smernicami (lepimi željami?) iz takrat sprejete kongresne resolucije: »Z nadaljnjim razvijanjem družbenoekonomskega in političnega sistema moramo ustvariti take možnosti za gospodarjenje in poslovanje, da bosta razvoj lastnega raziskovalnega dela ter hitrejše uvajanje inovacij v ekonomskem interesu delavcev v sleherni delovni organizaciji in zato tudi sestavni del njihove poslovne in razvojne politike . . . Prizadevali si bomo, da se bo raziskovalno delo vraščalo v celoten inovacijski proces in s tem v združeno delo. Prav tako bomo poskrbeli, da bodo v raziskovalni dejavnosti učinkoviteje razvijali samoupravne socialistične družbenoekonomske odnose.« (Slednje je očitno najtrši oreh. Tako kažejo izkušnje.) Sledi nič manj važna usmeritev: »Povečati moramo tehnološko izmenjavo s tujino ter poskrbeti, da se bo znanje enakopravneje pretakalo v obeh smereh. Uvoz znanja in tehnološke opreme bo še naprej potreben; pomaga pa naj usposabljati lastne raziskovalne in razvojne zmogljivosti in zagotavljati samostojen tehnološki razvoj«. In kot krona vsemu: »Z razvojem samoupravnega združevanja dela in sredstev bomo dosegli, da bo raziskovalno delo bolj izražalo resnične družbene potrebe. Izbiro raziskovalnih programov, družbeni nadzor nad potekom raziskav in javno vrednotenje njihovih rezultatov bomo bolj približali delavcu v združenem delu in tako presegli razmere, ko so raziskave mnogokrat izraz eksistenčnih zakonitosti raziskovalnih organizacij.« Zadnje bi bilo še zlasti potrebno prevetriti.

Kot svojevrsten zapik »uradni liniji« se bere izjava enega od znanstvenih sodelavcev ljubljanskega inštituta Jožef Štefan: »Od znanosti do tehnološke samostojnosti je silno dolgo pot. Živali imajo običajno med glavo in repom še trup, polž pa ne. Mi se obnašamo tako kot polž: v en koš smo zmetali znanost, raziskave, razvoj in uvajanje novih vrst proizvodnje, pa že hočemo, da bo naše gospodarstvo — kot kak zapravljivček z iskrim parom žrebcev — zdrvelo po strmem klancu iz brezna gospodarske krize. Kateremu vragu pa se lahko zapišemo, da bomo postali »narod znanstvenikov«? Ali živimo v Butalah ali v Utopiji, da je v naši vasi toliko Jurčkov, ki verjamejo rokohitrcem, čarovnikom in Faustom, da nas bodo s čarobno paličico »znanosti« odrešili vsega hudega? Potrebno je delo, iznajdljivost, ustvarjalnost, vztrajnost!«

KAKO JE V POMURJU?

Prostor ne dopušča, da bi se razpisali o tem, kako so v štirih pomurskih občinah zastavili in izpeljali priprave na današnjo problemsko konferenco CK ZKS o nalogah komunistov za razvoj inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja. Vsekakor pa tudi za to območje velja spoznanje, da ljudje še niso povsem doumeli, kako se razvoj ne konča v laboratoriju in da je potrebno vložiti še presneto veliko dela v to, da steče nova proizvodja. Tu so »kratki«! Pa ne zaradi tujih licenc, marveč siceršnjega dejstva: anahronizem majhnega (slovenskega!) naroda se pri nas kaže predvsem v zaostali miselnosti.

Kljub vsemu smo z zanimanjem spremljali vroče razprave v Muri, Panoniji, sozdu ABC Pomurka in drugje, kjer so med drugim zaskrbljeno ugotavljali, da ima lahko nadalnje zaostajanje pri inventivni dejavnosti usodne posledice. Eden od razlogov za stanje, ki ga je treba preseči, je večletna tehnološka odvisnost od tujine, predvsem odvisnost od uvoženega znanja. Organiziranost inventivne dejavnosti je šibka in še ni postala enakovredna sestavina samoupravnega načrtovanja in odločanja. Vse preveč je spodbuda prepuščena posameznikom, ki največkrat zgolj naključno prihajajo do posameznih predlogov. Poglavje zase je motiviranost oziroma nagrajevanje »pogruntavščin«, saj se je zavist mnogokje v tolikšni meri in tako razpasla, da je usahnilo še tisto malo dobre volje, ki jo je morda kdo pokazal. Ponekod so se zavzemali za večje uvajanje drugih, nedenarnih spodbud inovatorjem, kot so: družbena priznanja, omogočanje študija ob delu in iz dela, obiski sejmov, nakup tuje literature in podobno. Povsod pa so se zavzemali za krepitev odgovornosti samoupravnih in poslovodnih organov za raziskovalno delo in poščepevanje invacijske ustvarjalnosti v organizacijah združenega dela.

Ker opričakujemo, da se bodo na današnji problemski konferenci CK ZKS o nalogah komunistov za razvoj inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja oglasil tudi Pomurci, se bomo o tem podrobneje razpisali prihodnjič, le to še dodajmo, da so omenjeno področje v pripravah na problemsko konferenco pretresali tudi po občinskih komitejih ZK ter konec marca tudi v okviru medobčinskega sveta ZKS za Pomurje.

Branko Žunec

ZGEP Pomurski tisk

BISTVEN NAPREDEK PRI IZVOZU

Med kolektive v soboški občini, ki že več let dobro poslujejo in nikoli niso imeli likvidnostnih težav, sodi nedvomno Založniško, grafično in embalažno podjetje Pomurski tisk iz Murske Sobote. Zato jih tudi zaostrene gospodarske razmere niso našle nepripravljenih, o čemer zgovorno pričajo rezultati gospodarjenja v prvem četrtletju letošnjega leta. Najbolj jih je prizadela zamrznitev cen, saj je to vplivalo na prodajne rezultate, cene papirja in kartona pa so se znatno povečale. To se je seveda moralo pokazati pri dvigu stroškov za material, poleg tega pa je dokaj negotova oskrba z materiali. Čeprav ne zanikajo tudi objektivnih težav v celotni reprodukcijski verigi. Bolj zaskrbljujoče pa je stanje na področju prodaje knjig, saj rast življenjskih stroškov zmanjšuje sredstva družinski proračunov.

CETRTLETNI REZULTATI SPODBUJAJO

V Pomurskem tisku ugotavljajo, da je v letošnjih prvih treh mesecih porastel celotni prihodek v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 60 odstotkov, dohodek za 57 odstotkov in porabljena sredstva za 61 odstotkov. Vsi ti pokazatelji so nekoliko nad planskimi predvidevanji. Prav tako je višji čisti dohodek, in sicer za 58 odstotkov, pri čemer so za osebne dohodke razporedili za 46 odstotkov več sredstev. Za sklad skupne porabe so izločili za 45 odstotkov več denarja kot leto poprej, za rezervni sklad pa kar za 132 odstotkov več sredstev. Tako so sredstva za poslovni sklad višja za 79 odstotkov in znašajo 31 milijonov dinarjev oziroma 10 odstotkov nad planiranim. Pri tem velja omeniti, da so povprečni osebni dohodki večji za 42 odstotkov, za celotno delovno organizacijo pa znašajo v povprečju 19.898 dinarjev v letošnjem četrtletju.

Znano je, da se Pomurski tisk zadnje čase vse bolj usmerja tudi v izvoz. „Izvozni rezultati so spodbudni, saj so prvi začetni koraki za nami. Tako v letošnjem letu beležimo bistveno napredovanje v primerjavi z lanskim obdobjem, saj smo v prvih štirih mesecih dosegli samo pri izvozu reklamnih kock za okrog 800 tisoč nemških mark, kar je za 71 odstotkov več. Do konca leta pa predvidevamo, da bo v okviru tega programa reklamnih kock dosežen promet 2,5 do 2,7 milijona mark. Seveda ne smemo prezreti tudi ostalih proizvodov, ki gredo v izvoz, zlasti še tisk reklamnih koledarjev, kjer so tudi letos sklenjeni posli z nemško založbo za 58 tisoč mark. Tu gre še vedno za uvajalne posle, bolj spodbudni pa so rezultati izvoza, ki smo jih dosegli skupaj s poslovno skupnostjo v okviru splošnega združenja. Tako izvažamo v Nigerijo, kjer naj bi letos iztržili okrog 200.000 dolarjev, doslej pa je realiziranih 56.000 dolarjev, poudarja glavni direktor Pomurskega tiska Bela Pavlič.

Prav zdaj so v teku še ostali izvozni posli, zato računajo, da bodo v Nigeriji do konca leta izpolnili načrtovane cilje. To pa v praksi pomeni, da si v Založniškem, grafičnem in embalažnem podjetju Pomurski tisk v Murski Soboti obetajo v letošnjem letu precej večji izvoz svojih izdelkov kot so ga dosegli v lanskem letu. Optimizem, ki ni iz trte izvitl To pa soboškemu Pomurskemu tisku omogoča še hitrejši prodor v mednarodno delitev dela.

Milan Jerše

OST NAPADOV NA DELO DELOVNE SKUPNOSTI

PREKINITEV DELA V TOZDU ELEKTRONIKA IN ELEKTROMEHANIKA GORENJE ELRAD

V slabega pol leta so se za Mesoizdelki in Kmetijstvom Črnci v tretje zaustavili stroji v radgonski občini v ponedeljek, 4. junija, v tozdu Proizvodnja elektronike in elektromehanike delovne organizacije Gorenje Elrad. Bolj malo se je delalo tudi naslednji dan, tudi tokrat pa je bil vzrok, da so stroji utihnili, nezadovoljstvo z nagrajevanjem in osebnimi dohodki.

Ko so delavci tozda, najbolj glasnih jih je bilo 140 v oddelku Elektronike za široko porabo, zvedeli za petkovo odločitev svojega delavskega sveta, da se bo v tej temeljni organizaciji na predlog strokovnih služb povečala vrednost točke le za desetino, v delovni skupnosti skupnih služb za 13,84 odstotka in v drugi temeljni organizaciji Proizvodnja anten in kablov za 18 odstotkov, je završalo. Okoli pol osmih zjutraj so prekinili z delom in zahtevali pogovor z direktorjem DO in vodjem tozda. Ker pa je naključje naneslo, da sta bila oba odsotna, z drugim pa se niso hoteli pogovarjati, so obstali za stroji vse do 15 minut pred iztekom delovnega časa, nato pa se odpravili domov. Glavno zamero in ost napadov so namerili na povišanje osebnega dohodka v skupnih službah, ker so prepričani, da so prav v teh službah skupno z vodstvom tozda najbolj odgovorni, da so dosegli v prvem četrtletju (le 60 odstotkov planiranega dohodka) slabše rezultate, ki so bili tudi poglavitno merilo ob predvidevanjih za poslovanje do konca devetih mesecev in za diferenciran dvig vrednosti točke. Zato so zahtevali izenačitev dviga svojega osebnega dohodka z delovno skupnostjo, pri tem pa opozorili na vrsto trajnejših in ponavljajočih se napak, ki so posebej bremenile prizadeto temeljno organizacijo. Po prepričanju delavcev je manjši ustvarjeni dohodek le posledica neredne oskrbe temeljne organizacije s surovinami in reprodukcijskim materialom ter številnih izpadov v proizvodnji, kar ima za posledico manjšo storilnost, čeprav pokazatelji v analitski službi kažejo, da ob redni oskrbi prav delavci te temeljne organizacije delajo najboljše. Zadovoljni niso tudi z dohodkovnimi odnosi in svobodno menjavo dela v delovni organizaciji, saj namenjajo za delovno skupnost največ, ta pa opravlja dela zanje dokaj neodgovorno, pri čemer so bili še posebej kritični do marketinga, nabavne in prodajne službe, pa tudi zaradi premajhnega prizadevanja vodilnih delavcev tozda. Njihovi slabši rezultati so v največji meri odraz nedela teh služb.

Dajmajo v veliki meri prav — čeprav ne gre prezreti objektivnih vzrokov: vrnitev cen na raven pred 19. decembrom lani, kar je tozdu požrlo precej dohodka, in sploh nevzdržnega stanja oskrbnega gospodarstva, v katerem ob deviznih participacijah spretno izsiljujejo nesprejemljive cene — so delavcem potrdili tudi vodilni in odgovorni delavci tozda in delovne organizacije. Z njimi in s predstavniki širše družbene skupnosti so se sestali dvakrat. Duhovi so se pomirili na drugem zboru delavcev naslednji dan, v torek 5. junija, na katerem je direktor DO Rajko Kotnik predlagal izenačitev povišanja vrednosti točke z delovno skupnostjo skupnih služb. Vendarle, kot je opozoril, pod pogojem, da dosežejo v devetih mesecih za 15 milijonov dinarjev več dohodka, ker bodo sicer kršitelji družbenega dogovora. Predlog so delavci sprejeli, hkrati pa opozorili, da bo to v največji meri odvisno od boljšega dela delovne skupnosti, ki jim bo morala zagotavljati materiale za nemoteno proizvodnjo. Sicer pa dohodka ne bodo mogli ustvariti. S precej negodovanja pa so tudi sprejeli sklep, da bodo izgubljen delovni čas nadomestili.

Zgolj pravna in normativna plat kažeta, da so imeli delavci bore malo razlogov, da so prekinili z delom, saj je bil predlog povišanja osebnih dohodkov sprejet po vseh utečenih in veljavnih samoupravnih poteh, dasiravno obstaja vprašanje (posamezniki so celo zahtevali odpoklic svojih delegatov v delavskem svetu), koliko so sami pri tem sodelovali in bili obveščeni. Prekinitev dela, zbori delavcev in strokovnih ter družbenopolitičnih delavcev delovne organizacije so opozorili, da se nekateri problemi, ki so globlje narave, vlečejo že precej dolgo. Dejstvo, da svobodna menjava dela obeh tozdov z delovno skupnostjo ne vsebuje osnovnega elementa — deleža delavcev v skupnih službah pri ustvarjanju rezultatov v proizvodnji — je dovolj zgovoren dokaz. In čeprav je bila tudi tokrat pot do razreševanja problemov napačno izbrana (pasivni so bili tudi komunisti in v osnovni organizaciji sindikata v tozdu) bo nedvomno prispevala k njihovi hitrejši razrešitvi.

V. Paveo

S PREDSEDSTVA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA G. RADGONA

Ob slabem gospodarjenju sindikat brez besed

Slabi dosežki radgonskega združenega dela in družbenih dejavnosti niso bili dovolj tehten razlog za oživitev razprave na zadnji seji predsedstva občinskega sindikata. Ob zgovornih in zaskrbljujočih kazalcih prvega četrtletja, so nekoliko odmeva izzvale le rdeče številke (v 6 ozdih je izguba nad 71 milijonov dinarjev, v družbenih dejavnostih pa čez 19 milijonov), ki so precej višje kot ob zaključku poslovnega leta. Vendarle pa so, kot kaže, tudi v predsedstvu sindikata bolj prepričani, da so to posledice slabih gospodarskih razmer in nenaklonjenih delitvenih in cenovnih nesorazmerij, čeprav mnogo kje obstajajo tudi precejšnji subjektivni vzroki, na kar opozarjajo storilnost in rentabilnost. In postavlja se vprašanje, ali je zadnja seja odraz nemoči sindikata, da bi vplival na spreminjanje razmer — poskusili so že večkrat brez pravega uspeha — ali pa je to posledica premalo trdnih niti prek konferenc in osnovnih organizacij z združenim delom. Tod je skoraj povsod še vedno prva skrb, tudi sindikalistov, kako deliti in zagotoviti čim večji OD, ne pa, kako ustvariti pogoje (boljše delati) za delitev. Radgonski izgubarji: 1206, ali 19 odstotkov vseh zaposlenih v občini, jih je v prvem četrtletju zvišalo osebni dohodek povprečno precej več od tistih, ki so poslovali z izgubo v ostali republiki. Nad osebnimi dohodki pa tarnajo vsepovsod. Predsedstvo pa je sklenilo, da morajo izgubarji pripraviti sanacijske programe; toda kdaj bodo to storili, ko v nekaterih delovnih organizacijah še nimajo narejenih planov za leto, ki počasi prehaja v drugo polovico?

V. Paveo

IZ POPOTNE BELEŽKE OB OBISKU GLAVNEGA MESTA AP KOSOVA

PRIŠTINA IZZA FEREDŽE (3)

Ker smo že doslej precej govoriti o kosovskih gospodarskih in drugih dosežkih, ne gre brez ugotovitve, da le redkokje povedo glasno, kako so to dosegli, kot da je pomoč od drugod sama po sebi razumljiva. Takšna mentaliteta pa je tudi sicer močno izražen življenjski moto prebivalcev kosovske prestolnice. Saj, po pogovorih sodeč, jih politika bolj malo zanima in vse kaže, da je večini najpomembneje, kako v mestu velikih nasprotij in različnih navad čim več iztržiti zase. Vsak se poskuša znajti po svojih močeh in večini to tudi uspeva.

DROBNI POLLEGALNI, A DONOSNI POSLI

Da v Prištini cvete kupčija, je opazno na vsakem koraku. Obvezni čistilec čevljev pred vhodom v največje prištinske hotele ni za južnejše meridijane pravzaprav nič posebnega, a posebej izurjeno tehniko, ki pri nekaterih že skoraj meji na umetnost, pa ti čevlje zlošči za par desetakov zares bleščeče. In kdor tod kaj pomeni, si sam s tem ne maže rok.

Ob dobrohotnem nasmehu na te in podobne „drobne obrtnike", pa vendarle reda vajenim dajo misliti drobni prekupčevalci, ki korajžno in brez skrivalnic opravljajo svoj posel kar v središču mesta vsem, tudi tistim, ki bi jih morali preganjati, na očeh.

Pozornost mi je vzbudil mladenič, ki je na najbolj prometni ulici mesta (prištinskem sprehajališču in nakupovalnem centru) ponujal Soleo, Zlatorogovo kremo, ki jo tudi v Mariboru težko stakneš, kar na kartonski škatli.

„Večja po sto dvajset, manjša po sto dinarjev", je z okornimi številkami zapisal na cenik, na vprašanje, od kod mu, pa se je le namuznil in dodal, da se nima ničesar bati, saj jo tudi miličniki kupujejo pri njem.

In rdeči nageljni. Temnopolti fantiči jih ponujajo povsod, da sem že pomislil, da je Priština mesto nageljnov. Gotovo pa se resnica ne razlikuje od zgodbe 12-letnega Arjanija Derviša, enega izmed 12 otrok družine, v kateri le oče prinese domov mesečno okoli 10 tisočakov, otroci pa na ta način skrbijo za dodatni zaslužek. Takole je razkril svojo „poslovno skrivnost" med ponujanjem cvetja v hotelu Grand: „V bližnji restavraciji Beograd kupim nagelj za 15, potem pa ga prodajam po 20 dinarjev. Če je dan dober, zaslužim tudi do tisoč dinarjev."

Ob vseh „silnih" kupčijah so prištinske trgovine izjemno bogato založene, predvsem v konfekciji pa izbira sledi modnim trendom. Vse pa je v primerjavi s cenami pri nas precej ceneje, saj so kot manj razviti oproščeni republiškega davka.

Mnogim, ki jim ne gre „bizn.s", pa si poskušajo pomagati takole.

V. Paveo

LAGODNOST

Še nekaj bode v oči: lagodnost prebivalcev. Kmalu po deseti uri dopoldne mestne ulice, trgovine, gostišča oživijo in težko se je prebiti skozi mestno središče. Morebiti je bilo povedano malce karikirano, toda v besedah naše vodičke, da se v Prištini redko kdo po malici vrne na delo, so gotovo zrna resnice.

Ponoči so v času festivala mestne ulice čistili z vodo. Vendarle pa so že pred poldnevom kazale svoj običajni videz in bile prekrite s sloji papirja in drugih odpadkov. Prav premajhna skrb za čistočo kvari videz v središču, malce vstran pa je prizadevanj za urejen videz še manj. Tudi v sanitarijah v sicer dokaj mično opremljenih gostinskih lokalih. Vendar to domačinov ne moti, pa tudi ne sanitarnih inšpektorjev in samih gostincev, kot priča dogodek iz restavracije največjega in najsodobnejšega prištinskega hotela.

Pred nekaj leti so ga, znotraj in od zunaj obdanega z marmorjem, zgradili gradbinci ljubljanskega Gradisa (zato so nas baje tudi namestili vanj). Razumljivo, da so bili ob času obrokov natakarji zelo obremenjeni, saj so morali v kratkem času postreči več sto gostom. Zato so bil' odmori med posameznimi jedmi nekoliko daljši in sem si želel prižgati cigareto. Pepelnika pa nikjer. Stopil sem do natakarja, da bi ga sam odnesel k mizi. Ta pa je reagiral kar takole: „Ne sekiraj se, tovariš. Kaj boš s pepelnikom? Kar na tla stresaj, saj se tako mora čistiti."

POGOJI SO ZNANI

POJASNILO ZDRUŽENIM IN DRUGIM KMETOM O MOŽNOSTI PONOVNE IZBIRE ZAVAROVALNIH OSNOV V ZVEZI S SPREMENJENIM SKLEPOM SKUPŠČINE SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja je 30. maja 1984 sprejela nekatere spremembe, ki zadevajo način izvajanja pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov ter osnove za obračunavanje in plačevanje prispevkov za zavarovance kmete in člane njihovih gospodarstev, ki se jim ne ugotavlja osebni dohodek, in sicer:

1. Zavarovanci iz 10. in 11. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki se jim ne ugotavlja osebni dohodek, se v letu 1984 lahko zavarujejo največ po osnovi, določeni v višini 25 % najvišje pokojninske osnove (6. zavarovalni razred — v letu 1984 je neto osnova 14.150,72 z letno obremenitvijo 32.994 din). Ta omejitev ne velja za tiste kmete, ki so bili pred 1. 7. 1983 zavarovani v pokojninskem in invalidskem zavarovanju na podlagi pogodbe o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja združenih kmetov (prejšnje prostovoljno t. i. »kooperantsko zavarovanje«).

2. Zavarovanci, ki v letu 1984 še niso izbrali zavarovalne osnove, si lahko izberejo zavarovalno osnovo za čas od 1. 1. 1984 dalje tako, da svojo odločitev čimprej javijo pristojni občinski zdravstveni skupnosti (drugi kmetje) oziroma organizaciji združenih kmetov, ki bo vložila prijavo spremembe v zavarovanje za združenega kmeta.

3. Zavarovanci — kmetje, ki so se v letu 1984 že zavarovali po osnovi višji od 25 % najvišje pokojninske osnove, bodo po uradni dolžnosti razvrščeni v 6. zavarovalni razred, s tem, da se jim bodo obračunani in plačani prispevki po že izbrani višji osnovi upoštevali pri nadaljnjih plačilih za leto 1984. Tisti zavarovanci pa, ki se z uvrstitvijo v 6. zavarovalni razred ne bi strinjali, lahko svojo odločitev za morebitno izbiro drugačne zavarovalne osnove sporočijo pristojni občinski zdravstveni skupnosti oziroma organizaciji združenih kmetov.

4. Zavarovanci — kmetje, ki so si na podlagi določbe 153. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju že izbrali zavarovanje (bivši zavarovanci starostnega zavarovanja kmetov, stari nad 60 let), se lahko ponovno opredelijo za nadaljevanje starostnega zavarovanja kmetov ali pa se zavarujejo po 10. oziroma 11. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

5. Rok za izbiro zavarovanja ali osnove je 30. 9. 1984.

Interna banka SOZD ABC Pomurka

ZA OBRATNA SREDSTVA IN NALOŽBE

Z ustanavljanjem sestavljene organizacije združenega dela so v ABC Pomurki začeli razmišljati tudi o ustanovitvi interne banke. To so med drugim narekovale potrebe članic, skupna finančna politika pa je tako še bolj povezovala delovne organizacije, ki so se združile v sistem ABC Pomurka. Da je bila ustanovitev interne banke upravičena, je potrdila tudi praksa, saj so odnjene ustanovitve v letu 1976 združile članice v njej okrog 3 in pol milijarde dinarjev, to pa so pomembna sredstva, ki omogočajo sistemu ABC Pomurka, da uspešno premaguje vse težjo likvidnostno situacijo v zadnjih letih.

Tako so si tudi lani delo v interni banki zastavili v glavnem v dveh smereh: zagotoviti potrebna kreditna in druga sredstva za naložbe ter zagotoviti obratna sredstva za tekočo proizvodnjo. Zastavljene cilje so v glavnem uspešno realizirali ter tako tudi izpeljali nekatere načrtovane investicije. Kar 664 milijonov dinarjev so v lanskem letu vložili v zadružno kmetijstvo, kjer prevladujejo vlaganja v govedorejo in prašičerejo ter nakup mehanizacije, znatno večje pa so bile naložbe v družbeni sektor kmetijstva. Te so znašale eno milijardo 210 milijonov dinarjev, vendar tudi tu še vedno prevladujejo vlaganja v primarno proizvodnjo. Skrbi pa jih, da investicije v predelavo ne potekajo tako, kot so načrtovali, saj je med večjimi tovrstnimi investicijami le modernizacija perutninske klavnice v soboškem Agromerkurju, kjer so z deli začeli v lanskem letu.

Ob vlaganjih v pomursko kmetijstvo pa ABC Pomurka dobršen del sredstev sovlaga tudi na druga območja v Jugoslaviji. Tako so v nekatere sisteme na drugih območjih že vložili okrog 250 milijonov dinarjev ter si tako dolgoročno zagotovili oskrbo z reprodukcijskim materialom, sovlagajo pa tudi v oskrbo s koruzo. S kmetijskim sistemom v Sremski Mitrovici so sklenili sporazum o sovlaganju v višini 100 milijonov dinarjev ter si tako dolgoročno zagotovili dobavo 5 tisoč ton koruze letno, na podoben način pa si zagotavljajo tudi nekatere druge kmetijske proizvode.

Likvidnostne težave, ki se v zadnjem času vse bolj zaostrujejo, seveda niso obšle tudi ABC Pomurke, prav pri premoščanju teh problemov pa je pomembno vlogo odigrala interna banka. V SOZD ABC Pomurka so imeli lani samo v zalogah vezanih več kot 5 milijard dinarjev obratnih sredstev, ki so jih nadomeščali z reeskontnimi krediti, kar 2,2 milijarde potrebnih sredstev za ta namen pa so zagotavljali z združevanjem prostih sredstev vseh članic sestavljene organizacije. Prav tu je interna banka odigrala pomembno vlogo, saj so dosegli, da so vse temeljne organizacije tu združevala prosta sredstva. Drug problem, ki ob zalogah še poslabšuje likvidnostno situacijo, je avansiranje nabave reprodukcijskega materiala. Tako so imeli v začetku leta vezanih v avanskih že več kot 500 milijonov dinarjev, posebej problematično ob tem pa je, da dobavitelji zahtevajo v glavnem brezobrestne avanse. Če si bodo hoteli še naprej zagotoviti oskrbo z reprodukcijskim materialom, bodo morali v takšne dogovore iti tudi v prihodnje, kaj ob vse dražjih sredstvih to pomeni, pa ni treba posebej omenjati. To dovolj zgovorno pove že podatek, da so lani samo za obresti za obratna sredstva, ki so jih najeli v poslovnih bankah, plačali 329 milijonov dinarjev, za kredite, ki so jih odobravali v okviru interne banke pa 138 milijonov dinarjev. Predvidevajo, da bodo ob povečanih obrestnih merah v letošnjem letu te obveznosti narasle že na blizu 950 milijonov dinarjev.

L. Kovač

DO ELEMENT n. sol. o.
TOZD GRADBENI IZDELKI
GORNJA RADGONA, Ljutomerska c. 6

razpisuje

javno dražbo

za prodajo

karamboliranega dostavnega vozila kombi Zastava 850, letnik 1981, izklicna cena 58.069,00.
Dražba bo v petek, dne 22. 6. 1984, ob 12. uri na dvorišču DO ELEMENT, Ljutomerska c. 6.

Udeleženci morajo pred dražbo plačati 10-odstotno varščino od izklicne cene. Ogled avtomobila je možen vsak dan, razen nedelje, do 14. ure.

Prometni davek plača kupec v skladu z zakonskimi predpisi.

NAVODILO PRIDELOVALCEM KORUZE IN PŠENICE

Nizke temperature konec aprila in v začetku maja so povzročile določene nenormalnosti na posevkih koruze. Vznik koruze je bil počasnejši, koruza je zbledela in močno zaostala v rasti. Ob slabšem razvoju rastlin pa sta običajno pospešena razvoj in delovanje nekaterih bolezni. Znaki pojava bolezni so rumenenje in sušenje spodnjih, pozneje pa tudi zgornjih listov oziroma cele rastline do takšne mere, da v celoti zaostane v rasti in celo propade. Pojav je očitnejši na slabih posevkih in pri manj odpornih sortah. V letošnjem letu je teh pojavov nenormalno dosti, tako da bo potrebno nekaj posevkov preorati oziroma presejati. Presajevanje priporočamo, ko ostane manj kot 3 do 3,5 rastline na kvadratni meter. V tem času priporočamo setev sort koruze iz razreda 100, to so BC 188, BC 191 ali ZPTK 196. Možna je tudi setev prosa ali nekaterih drugih rastlin.

Ker so nekatere površine močno zaskorjene, priporočamo medvrstno okopavanje — kultiviranje. Če pred setvijo niso bila potrošena vsa gnojila, je potrebno koruzo tudi dognojiti s potrebnimi količinami dušičnih gnojil.

Posevki pšenice so tudi potrebni določenih agrotehničnih ukrepov. Med temi je tretje dognojevanje pšenice, ki pomembno vpliva na kakovost zrnja.

Močneje so se začeli pojavljati pepelasta plesen, nekatere rje, listni strgači in listne uši. Proti boleznim škropimo takoj s sredstvom Bayleton WP 25 0,5 kg/ha. Proti listnim ušem uporabimo sredstva Lebaycid v 0,15% koncentraciji, Metasystox 0,1% koncentracija (1 dcl/100 l vode), Basudin 20 v 0,2% koncentraciji ali Ultracid 40 EC 0,6%. Sredstva lahko uporabimo tudi proti listnim strgačem.

Geza DŽUBAN, kmet. ing.

VREME PO KOLJČICKEM

Priljubljeni beograjski vremenoslovec je kot že tolikokrat doslej zopet tvegal in napovedal, kakšno bo vreme do konca avgusta. Za natančneže objavljamo grafikon, kdor ne ljubi strmeti v krivulje in označbe, pa naj prebere našo razlago.

V prihodnjih dneh pričakujemo poslabšanje vremena z dežjem in meglo ob jutrih z možnim padcem dnevnih temperatur. Kulminacija naj bi nastopila šele po dvajsetem juniju, ampak vreme bo še vedno nestalno in občasno bodo nevihte. Tudi neurja z nevarnostjo toče niso izključena. Na prehodu v julij bo nekoliko topleje, vendar le kratek čas, v prvem tednu bo vreme zelo slabo. Sele sedmega in osmega julija se lahko nadejamo trajnejšega izboljšanja in močnega skoka temperature. To bo čas za dopustnike in kopalce. Žal se bo vreme kmalu po 15. juliju poslabšalo. Močno spremenljivo bo vse do 22. julija, potem pa bo nastopilo suho obdobje s temperaturami vse do 33 stopinj. Tako bi naj bilo vse do začetka avgusta, ko bo kar nekaj dni trajala ohladitev s padavinami. Ponovno lepo obdobje naj bi nastopilo okrog 10. avgusta s temperaturami kot v sredini julija. V tem času se bo živo srebro večkrat povzpelo tudi do 35 stopinj C. Že kakšen dan pred 20. avgustom bo vročina popustila, mesec pa se bo končal z valovi neviht.

Naj vas na koncu vprašamo, ste zadovoljni z napovedjo? Nikar se ne žalostite, če ne ustreza vašim načrtom. Vreme tako ali tako največkrat ne uboga vremenoslovcev, sicer pa Koljčicki opazuje in napoveduje vreme v Beogradu, zato njegove napovedi najbolj veljajo za ožjo in širšo Srbijo.

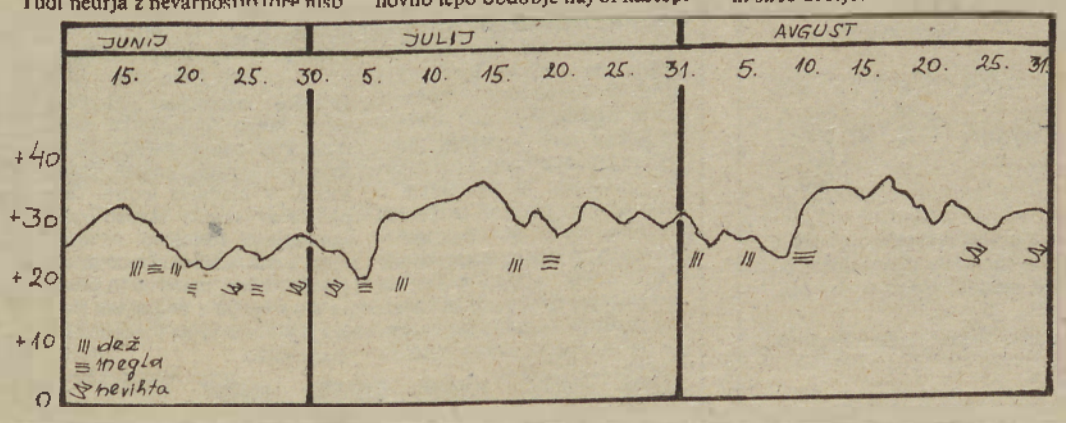

Ljubečna Celje
hlevit
tlak za hleve
telefon (063) 33-421, 31-865

DRUŠTVO KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV PREKMURJA

POSEBNA SKRB STROKOVNOSTI

Kot večina strokovnih delavcev iz sorodnih dejavnosti, se tudi strokovni delavci s področja kmetijstva povezujejo v Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Prekmurja. Zaradi njegovih nalog in pomembnosti na področju organiziranja ter pridelovanja hrane želim v kratkem opisati njegove naloge.

DKIT Prekmurja je samoupravna društvena organizacija s prostovoljnim članstvom kmetijskih inženirjev in tehnikov z območja občin Murska Sobota in Lendava, ki se v njej združujejo, da bi zadovoljili svoje interese ter potrebe, ter da bi z organiziranim delom omogočili hitrejši napredek in tekoče spremljali vse novosti in odkritja na področju kmetijskih tehničnih znanosti. Do leta 1976 sta društvi občin Lendava in Murska Sobota delovali samostojno, danes so naloge skupne in trenutno združuje 185 članov. Takoj moram poudariti, da je lahko član društva vsak, ki ima formalno izobrazbo in plačuje članarino ter je pripravljen občasno sodelovati na kateremkoli področju. Za sodelovanje štejemo tudi že udeležbo na predavanjih, ekskurzijah in podobnih manifestacijah. Po društvenih pravilih je to sicer določeno nekoliko drugače, toda zaradi različnosti področij dela članov je dopustno.

Dejavnost članstva v preteklih obdobjih je bila različna, vendar plodna. Programi, ki so bili zastavljeni, so bili v glavnem izvedeni.

Vsakoletna naloga društva je organizacija predavanj za kmečke proizvajalce. Znanje in strokovna usposobljenost vsakega proizvajalca sta vedno bolj pomembna. Načini posredovanja znanja v obliki predavanj, seminarjev, ciklusov predavanj so se pokazali kot primerni. Udeležba po posameznih področjih je bila različna, odvisna pa predvsem od dosedanje strokovne usposobljenosti kmetov in tudi pristopa organizatorja. Seveda so tema predavanja, predavatelj in opremljenost s pripomočki zelo pomembni. Tako je bilo v posameznih zimskih sezonah organizirano na področju obeh občin do 500 ur predavanj, katerim je prisostvovalo okrog 2000 kmetov.

Predavanja za člane društva so tudi zelo pomembna, čeprav so glede na številčnost članstva slabo obiskana. Zaradi obremenjenosti posameznikov na delovnih mestih in težjega spremljanja sredstev informiranja imamo ta način za potrebno obliko izobraževanja. Sodelovanje na tem področju je odvisno od odgovornosti posameznikov do dela, ki ga opravljajo, in tudi od odnosa vodilnih delavcev do stroke.

Sodelovanje s Tehniško kmetijsko šolo v Rakičanu poteka v obliki ciklusov predavanj za šolo za kmetovalce in dijake rednega programa šolanja. Predavanja so zajela prenos znanosti iz tekočega programa pospeševalne dejavnosti kmetijske proizvodnje.

Posebna oblika predavanj je izobraževanje vinogradnikov-kletarjev. Na teh predavanjih je gotovo največja udeležba, saj smo imeli primere, ko je bilo na enem predavanju prisotnih od 200 do 300 poslušalcev. Med temi so bili tehnologi družbenih posestev, največ pa manjših vinogradnikov, katerim je delo na tem področju razvedrilo in rekreacija ali pa tudi pomemben del dohodka. Predavanja s tega področja so zajela obnovo vinogradov, vzgojo, rez, zaščito, predelavo in donegovanje vin. Zanimiva je ocena letnika, ki je pokazala, da je tudi na področjih (legah), ki sploh niso znana kot vinogradniška, možno pridelati kakovostna vina.

Sodelovanje v strokovni prilogi Vestnika zajema sicer ožji krog sodelavcev, vendar je ta aktivnost v sprotnih informacijah na področju kmetijskega izobraževanja imela pomembno vlogo. Občasno sta se njena oblika in vsebina spreminjala, danes pa verjetno lahko rečemo, da se je približala zaželjeni obliki. Glede na zelo širok krog bralcev Kmetijske panorame je naloga uredništva in strokovnih sodelavcev, da stran še izpopolnjujejo.

Strokovne ekskurzije so bile vsakoletna obveza upravnega odbora društva tako glede organizacije kot zbiranja sredstev. V zadnjih letih so imele ekskurzije izključno strokovni značaj. Mislim, da moramo omeniti izredno uspele ekskurzije v Kutino in Koprivnico, ogled in dosežke kmetijstva SR Bosne in Hercegovine na območju Neretve, prav tako kmetijstva SR Makedonije. Ogledi mednarodnih kmetijskih sejmov v Riedu, Münchnu in kmetijstva na Madžarskem so imeli pomembno vlogo pri širitvi obzorja kmetijskih strokovnjakov.

Verjetno kaže omeniti tudi dejavnosti na področju organizacije izletov, ki so povezovali seznanjanje z dosežki kmetijstva in oglede kulturno-zgodovinskih znamenitosti, v Španijo, Portugalsko, Grčijo in na Malto.

V tem času začenja z delom novoizvoljeno vodstvo, ki si je zadalo dokaj obširen program dela. Nadaljevati bo potrebno z vsemi dosedanjimi načini dela. K aktivnemu delu bo potrebno pritegniti čimveč članov društva. Manifestacija »Dan proizvajalcev KZ PANONKA« 29. junija bo preizkušnja za vse člane, saj bo potrebno pokazati pripravljenost za skupno delo.

Geza Džuban
kmet. ing.

TURNIŠČE: cene pujskov

Okrog 6. ure, ko so v Turnišču odprli sejmišče, so rejci pretekli četrtek (7. junija) tja pripeljali 215 pujskov, prodali pa so jih le 60. Cene so se gibale od 7.000,00 do 9.500,00 dinarjev za par pujskov. Kdaj bo spet stari milijon?

MURA

Delavski svet v TOZD „Ženski plašči", v Tovarni oblačil in perila „MURA"
RAZPISUJE
naloge in opravila
DIREKTORJA TOZD „ŽENSKI PLAŠČI"
Pogoji:
— visokošolska izobrazba ekonomske, pravne, tekstilno-konfekcijske ali druge ustrezne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj
— višješolska izobrazba ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri in najmanj 8 let delovnih izkušenj
TEHNIČNEGA DIREKTORJA TOZD „ŽENSKI PLAŠČI"
Pogoji:
— visoka izobrazba konfekcijske ali tekstilne smeri in 5 let delovnih izkušenj
— višješolska izobrazba konfekcijske ali tekstilne smeri in 8 let delovnih izkušenj
Kandidati morajo poleg zgornjih pogojev imeti še organizacijske sposobnosti voditi temeljno organizacijo oz. službo ter biti sposobni razvijati socialistične, samoupravne in ekonomske odnose.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite najkasneje do 25. julija v zaprti ovojnici z oznako „za razpisno komisijo" kadrovsko-socialni službi delovne organizacije.

Kje so Šulinci?

Najprej sem mislil, da je to okrog 3 kilometre oddaljena vasica od Gornjih Petrovec. Tam nekje stoji tudi tabla s krajevnim napisom. Toda kdo bi si mislil, da so nekatere šulinske hiše kar sredi Petrovec; tako tudi stavba, v kateri so sedeži pošte, krajevnega urada in temeljne zadružne organizacije, pa še nekaj drugih „pomembnejših" hiš stoji tam. Nekoč so menda nekateri želeli, da bi ta predel spadal h Gornjim Petrovcem, pa Šulinčarji niso pustili. In pravzaprav, zakaj bi bilo treba spreminjati meje katastrskih občin? No, danes okrog tega tudi nihče več ne dela problemov.

Tako, zdaj veste, kje so Šulinci. Največji del vasi leži nekaj kilometrov od Petrovec, v Krajevnem leksikonu Slovenije piše, da je ta oddaljenost 2 kilometra, sicer pa se nekatere hiše „dotikajo" petrovskih domačij. Mene je pot vodila tja dalje. Slišal sem, da se pripravljajo na nekatere akcije in o tem sem se kanil podrobneje informirati.

Res, pred nekdanjim poslopjem osnovne šole že čaka les, ki ga bodo uporabili za obnovo ostrešja, saj ga je že precej načel zob časa. Šolo so namreč zgradili leta 1913. S prostovoljnim delom in vožnjami so pomagali tudi občani. Tako bo tudi pri zdajšnji obnovi. Domačini so že prispevali hlode, ki so jih potem s skupno akcijo odpeljali na žago in tako je les pripravljen. Strešno opeko (rabljeno) nameravajo kupiti na Ivdkovi, ker nove sploh ne morejo dobiti, pa tudi precej dražje bi bilo. V prihodnjih dneh, ko ne bo več toliko del na poljih, pa bodo organizirali prostovoljne delovne akcije. Potrebna finančna sredstva pa so že doslej zbirali z zabavnimi prireditvami. Nekaj pa se nabere v vaški blagajni tudi od samoprispevka. Le-tega bodo delno namenili tudi za novi električni transformator, ki ga prav tako nameravajo postaviti letos. Slaba električna napetost jim namreč zadnja leta, ko je vedno več strojev pri hiši, dela precejšnje probleme.

To je 71-letna bivša stavba osnovne šole v Šulincih. Zdaj že okrog 20 let služi v druge namene, predvsem za kulturne in zabavne prireditve (proslave, veselice . . .). V kratkem ji bodo uredili novo ostrešje in postorili še nekatera nujnejša dela. Les so že zbrali, domačini so ga odstopili zastonj, v kratkem pa nameravajo organizirati tudi prostovoljno delovno akcijo.
(Foto: J. G.)

Pa še eno nalogo nameravajo uresničiti, in sicer bodo na pobudo gasilcev uredili dva gasilna hidranta, s čimer bodo izboljšali varnost pred požari.

Posebej me je še zanimalo, kako so v Šulincih aktivni mladi. Starejši sogovorniki so jih dokaj pohvalili. To velja predvsem za delo v gasilskem društvu, kjer je od 30 članov kar dve tretjini mladincev. Sicer pa se pripravljajo tudi na ustanovitev samostojnega športnega društva. Zaenkrat bo v okviru le-tega deloval nogometni klub, sčasoma pa morda še kakšna druga sekcija; mogoče celo smučarska. Ne smemo namreč pozabiti omeniti, da so minulo zimo v Šulincih zelo uspešno organizirali vaško olimpiado na snegu. Za zimski šport so celo kupili motorno vlečnico.

Kaj več v Šulincih tokrat nisem zvedel. Pa kdaj drugič.

JOŽE GRAJ

ČEZ MEJO DO DOMAČE HIŠE

„Tu, le nekaj metrov naprej, za ovinkom, je Avstrija, tam, za gozdom, pa je že Madžarska", mi je pripovedoval Ignac Klement, predsednik vaškega odbora v Matjaševcih, ko sem se pred dnevi ustavil v tej gorički vasici. Je najmanjša v krajevni skupnosti Kuzma, saj šteje le 67 hišnih številk, nekaj hiš pa je tudi praznih. To je tipična gorička vas, kjer so skupine hiš razmetane po okoliških gričih, zanimivo ob tem pa je, da je nekaterim vaščanom bliže do prvega soseda v Avstriji, kot do tistega na sosednjem griču v vasi. To, da živijo ob meji, jih ne moti, saj meje zanje takorekoč ni. Nanjo jih spominja le zapornica, prav zaradi nje pa se nekateri vaščani tudi najbolj jezijo. Štiri hiše so namreč za prehodom tik ob mednarodni cesti, ki je hkrati tudi meja, in če želijo ti prebivalci Matjaševec v vas ali dalje v notranjost države, se lahko peljejo le čez Avstrijo in čez prehod. To jih sicer ne bi motilo, če bi bil prehod ves čas odprt, ker pa je le štirikrat tedensko in tudi takrat samo podnevi, pa morajo sami dvigati in spuščati zapornico. Pa še odklepati in zaklepati jo je potrebno. Še ne tako dolgo nazaj tod ni bilo zapornice, pa so jo morali postaviti zaradi tihotapcev, ki so odkrili to pot zaradi nepoštenih namenov. To niso bili domačini, pač pa tujci, ki so prihajali tu čez mejo iz oddaljenih krajev.

Sicer pa za Matjaševce lahko zapišemo, da živijo tu delavni in pošteni ljudje. Če so se še pred leti mladi odseljevali iz vasi, je danes v kraju vse več novih in o obnovljenih hiš. Vaščani se sicer zaposlujejo v drugih krajih, mladi pa odhajajo v šole, vendar se vračajo. Pa tudi doma so voljni prijeti za delo, kmetija pa jim tako nudi dodaten zaslužek. Kakšnih 40 vaščanov je že našlo zaposlitev v Murski Soboti in drugih krajih, približno deset pa jih je v tujini in le redke so hiše, ki nimajo niti enega zaposlenega.

Da bi bilo življenje v vasi čim lepše in prijetnejše, je njihova največja želja, zato temu tudi namenjajo največ skrbi. Vaške poti, ki so bile ob malo daljšem deževju neprevozne, so usposobili za promet in danes v kraju ni hiše, kamor se ne bi dalo pripeljati z avtom. Prav urejanju cest so namenili v zadnjih letih največ pozornosti. Tako so lani razširili in navozili gramoz na pet kilometrov cest. Za to so potrebovali okrog 20 starih milijonov, veliko dela pa so opravili prostovoljno.

Zapornico, ki je zdaj na prehodu v Matjaševcih, so morali postaviti zaradi tihotapcev, nadnjo pa se zdaj najbolj razburjajo domačini. Tisti, ki imajo domačije zanjo, jo morajo ob vsakem prihodu odklepati in zaklepati.

Za ureditev te ceste, ki povezuje kakšnih 15 hiš, vodi pa tudi do pokopališča, so vaščani prostovoljno prispevali tretjino potrebnih sredstev, pet milijonov je primaknilo gozdno gospodarstvo, ostalo pa so vzeli iz blagajne krajevne skupnosti. Na podoben način so pred leti uredili tudi cesto, ki vodi do mejnega prehoda, v lanskem letu pa je to cesto prevzela v upravljanje in vzdrževanje občina. Nekaj krajših odsekov cest, ki pa so manj pomembni, saj vodijo do njiv in gozdov, bodo uredili še v prihodnjih letih, medtem ko je vzdrževanje in utrjevanje vsakoletna naloga. Prav to pa jim pobere tudi največ denarja, saj vozijo gramoz tudi iz več kot 35 kilometrov oddaljene gramoznice, samo lani so ga na vaške ceste navozili 550 kubičnih metrov.

Rezultati pa so vidni tudi na drugih področjih. Predlani so uredili en požarnovarnostni vodnjak, zdaj pa gradijo še dva, vsakega za 30 tisoč litrov v vode. Tudi pri teh so večino del opravili prostovoljno, vaščani so za to prispevali 60 tisoč dinarjev, 25 tisoč dinarjev pa je prispevala skupnost za požarno varnost.

Ena največjih pridobitev v zadnjem času pa je napeljava telefonov. Telefonijo so urejali v dveh fazah, v vas pa so tako dobili 8 telefonski priključkov. Naročniki so za telefon prispevali 30 oz. 40 tisoč dinarjev, vsa fizična dela so krajani opravili prostovoljno, sami pa so dali tudi telefonske drogove.

Med pridobitvami ne pozabjo omeniti tudi mrtvaškega voza, za katerega so odšteli 65 tisoč dinarjev, pa nove zbiralnice mleka s hladilnikom, tako da zdaj oddajajo mleko tudi zvečer, v program dela za prihodnje obdobje pa so zapisali veliko nalog. Pred tremi leti so v Matjaševcih že zgradili pomožni transformator, vendar bi potrebovali še enega. Nameravajo pa tudi obnoviti vaško-gasilski dom, ki ga je že načel zob časa, ter urediti fasado. Dom je namreč star že več kot petdeset let, pa tudi dvorano so dogradili pred dobrimi dvajsetimi leti, tako da so popravila zdaj že potrebna.

Nalog in dela je torej veliko in spet bo potrebno složno prijeti za delo. V to pa ne dvomimo, saj so vascani Matjaševec to doslej že večkrat dokazali.

Ludvik Kovač

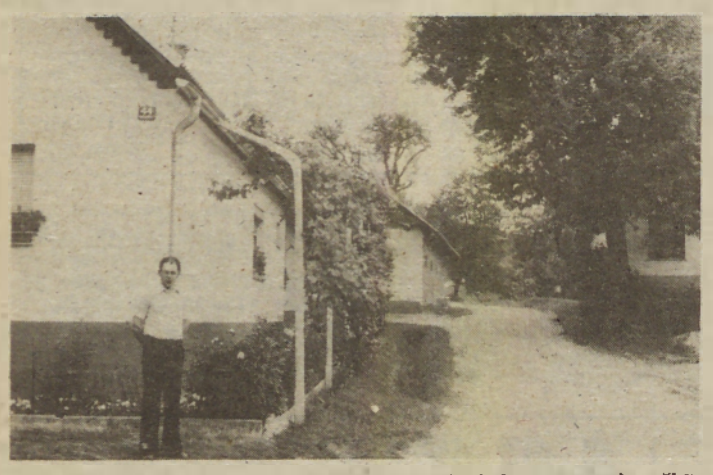

»Največ skrbi v zadnjih letih smo namenili urejanju in vzdrževanju vaških poti«, pravi Ignac Klement iz Matjaševec. »Tudi tole cesto, ki vodi proti mejnemu prehodu, smo sami usposobili, zdaj pa jo je prevzela v upravljanje občina«.

ELKOM TKO PRIMAT n. sol. o. MARIBOR
TOZD SKLADIŠČNA OPREMA n. sol. o. LENDAVA, Kolodvorska 43

Razpisna komisija

OBJAVLJA

prosta dela in naloge s posebnimi pravicami in odgovornostmi (mandat 4 leta).

VODENJE TEHNOLOŠKO RAZVOJNEGA SEKTORJA
Pogoji:
1. Visoka šola strojne smeri
2. Najmanj 3 leta delovnih izkušenj

Rok prijave je 8 dni od objave. Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v roku 30 dni od izbire.

Prijave z dokazili o izpolnjenih pogojih se pošljejo na naslov: PRIMAT — TOZD SKLADIŠČNA OPREMA, 69220 LENDAVA, Kolodvorska 43.

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AVTORADGONA
GORNJA RADGONA n.sol.o.

Delavski svet DSSS DO Avtoradgone razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za naslednja osnovna sredstva:

	letnik	zač. c.
1. telefonska centrala PABX 10/50 ISKRA	1973	500.000,—
2. računski stroj Digitron 1213	—	1.000,—
3. računski stroj Olivetti	—	1.500,—
4. računski stroj RTS ročni	—	500,—

Interesenti morajo pred dražbo položiti varščino v višini 10 odstotkov od izklicne cene. Če kupec v petih dneh po dražbi ne prevzame blaga, varščina zapade, blago pa bo prodano na naslednji dražbi.

Dražba bo na dvorišču Avtoradgone v Gornji Radgoni, Ljutomerska 26, 19. 6. 84. ob 12. uri.

Tudi to nas ne sme presenetiti

NAPOTKI ZA OHRANITEV GLOBOKO ZAMRZNJENEGA MESA IN DRUGIH ŽIVIL OB DALJŠI ALI TRAJNI PREKINITVI Z ELEKTRIČNIM TOKOM

Konzerviranje mesa in drugih živil z globokim zamrzovanjem je brez dvoma postopek, ki najmanj zmanjša hranilno in biološko vrednost živil. Enostaven in hkrati zanesljiv postopek v mirnodobnih razmerah povsem odpove, če zmanjka električnega toka. V zamrzovalnih skrinjah so danes uskladiščene tolikšne količine živil, zlasti mesa, da bi dolgotrajnejše prekinitve električnega toka pomenile velikansko izgubo najboljših živil, oziroma občutno pomanjkanje, če bi se globoko zamrznjena živila pokvarila. O količini uskladiščenih živil v zamrzovalnih skrinjah razumljivo ni nobenih podatkov; po približni oceni pa zaloge zadoščajo vsaj za 6-mesečno oskrbo prebivalstva, predvsem kmečkega, ki v zamrzovalnih skrinjah skladišči lastne pridelke.

Med globoko zamrznjenimi živili prevladujejo razne vrste mesa: svinjsko in goveje ter perutnina, globoko zamrznjena zelenjava in sadje pa sta količinsko in vrednostno manj pomembni del globoko zamrznjenih živil. Sestava zalog je seveda odvisna od možnosti oskrbe in prehrambenih navad posamezne družine.

Ko se danes gospodinji pokvari razmrzovalna skrinja, je običajno v velikih težavah, vendar ji uspe s pomočjo sosedov le rešiti zaloge, ki jih prevzamejo sosedi ali pa reši situacijo serviser, ki posodi svojo skrinjo, dokler pokvarjene ne popravi.

Ob daljši prekinitvi električnega toka pa te možnosti ne bo, saj bodo vse zamrzovalne skrinje naenkrat odpovedale in zaloge se bodo začele topiti. Takrat bo vsaka družina morala sama rešiti svoj problem, saj bodo imeli sosedi enake težave. Po drugi strani pa bo izredno pomembno, da si vsaka družina v kar največji meri sama očuva svoja globoko zamrznjena živila in si na ta način zagotovi zadostno samooskrbo s hrano.

Ob prekinitvi električnega toka, ko vse kaže, da bo dolgotrajna, je treba takoj začeti s konzerviranjem zalog iz skrinje. In ker vse zaloge ne moremo istočasno predelati, moramo skrinjo najprej, kar se le da, dobro izolirati, da se bo notranjost čim počasneje ogrevala in bomo na ta način podaljšali čas, v katerem se zamrznjena živila v skrinji še ne bodo začela topiti in kvariti. V ta namen zamrzovalno skrinjo kar najbolj temeljito pokrijemo z odejami, pernicami ali kakšnim drugim izolacijskim sredstvom, da preprečimo prenaglo prodiranje toplote v skrinjo.

Pri reševanju globoko zamrznjenega mesa, zelenjave in sadja lahko uporabimo le stare, preizkušene načine konzerviranja hrane; načine, ki so jih dobro poznale in uporabljale naše matere.

Vse vrste mesa lahko konzerviramo s soljenjem in prekajevanjem, ali pa s pečenjem ter zalivanjem v mast ali olje. Zelenjavo konzerviramo z vlaganjem v kis za vlaganje in sladkorja. Sploh bi moralo imeti vsako gospodinjstvo ustrezno „železno" zalogo soli, kisa za vlaganje in drugih nujnih gospodinjskih pripomočkov za vsakdanjo rabo, kot npr. sveč itd. Blago iz zaloge bi morali sicer sproti rabiti, toda tudi vedno znova obnavljati.

KONZERVIRANJE GLOBOKO ZAMRZNJENEGA MESA

V običajni sestavi živil v zamrzovalnih skrinjah so razne vrste mesa najdražje živilo in hkrati tisto, ki ga je najtežje uspešno konzervirati. Možnost konzerviranja je močno odvisna od letnega časa. V poletju lahko rešimo globoko zamrznjno meso le s pečenjem in zalivanjem v mast ali olje. Zavedati se namreč moramo, da se globoko zamrznjeno in otopljeno meso hitreje kvari kakor sveže meso, da moramo pri delu z njim še posebej paziti na snago in ga potem, ko je otopljeno, takoj nasoliti, speči in zaliti v mast.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

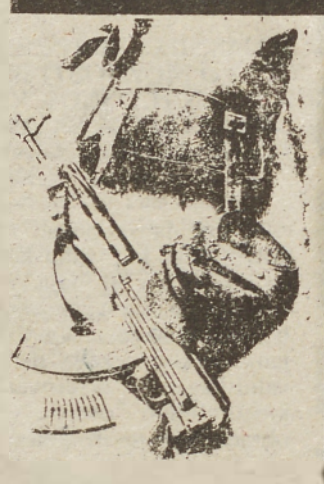

Meso, katerega gospodinje vlagajo v zamrzovalne skrinje, običajno narežejo v zrezke oz. kvečjemu v tako velike kose, kolikor zadošča za en obrok. Kosi mesa so torej raje majhni kot veliki, kar je prav pripravno, če meso konzerviramo s pečenjem. Kosi mesa z vraščenimi kostmi so seveda za pečenje manj primerni, po pečenju kaže kosti odstraniti, saj nimajo hranilne vrednosti in brez koristi zavzemajo prostor v posodi z mastjo. Določeno težavo predstavlja konzerviranje govejega mesa in perutnine. Govejega mesa gospodinje vsaj v večini primerov ne pečejo in ne vlagajo v mast, seveda pa bo treba v tem primeru opustiti navado in meso rešiti, kakor je pač mogoče. Tudi pri perutnini bo treba po pečenju odstraniti meso s kosti in le meso vložiti v mast.

Zasilen in le res v skrajni sili uporaben način konzerviranja mesa v vsakem letnem času, tudi v največji poletni vročini, je konzerviranje mesa z močnim soljenjem. Otopljeno meso vlagamo v leseno, emajlirano ali stekleno posodo in ga pri tem tako močno posolimo, da se v mesnem soku, ki se izloča iz mesa, sol ne topi več, ampak ostaja neraztopljena. Tak način konzerviranja uporabljajo dalmatinski ribiči za konzerviranje rib, tako imenovanih slanih rib, ki so sicer res zelo slane, vendar se ne pokvarijo niti pri visokih temperaturah, ki vladajo poleti pri naši obali. Razumljivo je, da je tako nasoljeno meso zelo slano, zato lahko uporabljamo na ta način soljeno meso ne le za hrano, ampak tudi kot začimbo jedem.

V hladnem letnem času, ko nam vremenske razmere omogočajo normalno soljenje, lahko meso nasolimo in po tem dimimo. Ker so kosi mesa iz zamrzovalne skrinje raje manjši, kot večji, bo soljenje dobro in hitro potekalo in tudi dimljenje številnih malih kosov mesa bo dalo ne le dobro prekajeno, ampak tudi dokaj posušeno meso. Večina kmečkih gospodinjstev že ima prekajevalnice, tisti, ki je nimajo, pa si bodo prekadili meso v sosedovi dimnici ali pa si uredili lastno zasilno prekajevalnico. Dobro nasoljeno in prekajeno ter potem še na zraku posušeno meso je pravzaprav najbolj obstojno.

V hladnem zimskem času je mogoče iz odmrznjenega mesa pripraviti tudi razne klobase. Vendar pa je treba pri pripravi klobas še posebej paziti na snago in klobase porabiti še pred nastopom toplega letnega časa.

KONZERVIRANJE ZELENJAVE IN SADJA

Konzerviranje globoko zamrznjene zelenjave je mogoče z močnim soljenjem ali z vlaganjem v kis. Seveda se mora vsaka gospodinja sama zase odločiti, kaj se ji splača. Brez dvoma ne kaže vlagati v kis kuhane in zmlete šoinače, medtem ko se da npr. blanširani stročji fižol uspešno vložiti v kis. Medtem ko je meso v vsakem letnem času nujno ustrezno rešiti, pa se pri konzerviranju zelenjave in sadja oziroma lahko tudi na letni čas.

Če se to zgodi spomladi, se bomo znatno lažje odpovedali globoko zamrznjeni zelenjavi, saj si lahko na travniku naberemo svež regrat oziroma bo že kmalu v vrtnih gredah polno solate. V hladnem letnem času pa bomo seveda skušali rešiti zamrznjeno zelenjavo z vlaganjem v kis. Globoko zamrznjene jagode, ribez, marelice in breskve ter slive pa z dodatkom sladkorja ali brez njega prekuhamo v marmelado.

mag. Andrej KRALJ

Marija Nagy in Miro Steržaj – državna reprezentanta

Z novimi odličji tudi v Ljubljani

Pomurje je lahko ponosno, da ima dva odlična kegljača svetovnega slovesa. To sta 30-letna marija Nagy iz Dobrovnika v Prekmurju, zaposlena v Tovarni mesnih izdelkov v Murski Soboti in 51-letni Miro Steržaj iz Ljutomera, direktor Mlekoprometa v Ljutomeru. Za seboj imata bogato športno kariero in številna odličja, ki krasijo njune vitrine. Nastopila sta tudi na 15. svetovnem prvenstvu v Ljubljani, kjer je ženska reprezentanca Jugoslavije osvojila srebrno, moška pa bronasto medaljo. K temu uspehu sta veliko pripomogla pomurska junaka.

MARIJA NAGY

S kegljaškim športom se je začela ukvarjati pred sedmimi leti pri KK Čarda v Murski Soboti, vendar se je po enem letu morala preseliti v Maribor, ker je ženska ekipa Čarde razpadla. Najprej je nastopala za Branik, sedaj pa tekmuje za Konstruktor. Za seboj ima 23 nastopov v državni reprezentanci. Njen najboljši klubski rezultat je 466 kegljev, v državnem dresu pa je dosegla najboljši rezultat na dvoboju reprezentanc ČSSR in Jugoslavije v Velikih Zdencih, kjer je podrla 453 kegljev in izenačila rekord kegljišča. V državnem dresu je prvič nastopila leta 1980 v Celju na dvoboju Jugoslavija:Avstrija in podrla 450 kegljev. Prvi vidnejši uspeh je dosegla leta 1975, ko je postala republiška mladinska prvakinja. Tri leta kasneje je osvojila naslov prvakinje Slovenije med članicami. Leta 1981 je na državnem prvenstvu parov osvojila drugo mesto, leto dni kasneje pa tretje. Lansko leto je bila zopet prvakinja Slovenije, na državnem prvenstvu pa je bila druga in ji je le za las ušel naslov državne prvakinje za 5 kegljev. Leta 1982 je bila proglašena za športnico Maribora in prvič je nastopila na svetovnem prvenstvu v Brnu na Češkoslovaškem, kjer je Jugoslavija osvojila prvo mesto. V parih je Marija zasedla šesto, med posameznicami pa sedmo mesto. Na svetovnem prvenstvu v Ljubljani je v parih zasedla šesto mesto, medtem ko se v finale posameznic ni uvrstila. Sicer pa ni najbolj zadovoljna z nastopom v Ljubljani in meni, da je bilo zelo naporno, predvsem zaradi domačih gledalcev in da je tudi trema opravila svoje. Njeni načrti so, da bi ubranila naslov republiške prvakinje in da bi dosegla čim boljši rezultat na državnem prvenstvu. Želi pa si seveda, da bi še dolgo nosila državni dres, ki je dostopen le redkim športnikom in športnicam.

Marija Nagy in Miro Steržaj. Foto: Abraham Albert

MIRO STERŽAJ

Kegljati je začel leta 1952, v državnem dresu pa je prvič nastopil leta 1957 na svetovnem prvenstvu na Dunaju, ko je Jugoslavija osvojila prvo mesto, med posamezniki pa je bil osmi. V 32 letih športnega udejstvovanja ima za seboj nad 130 nastopov v državni reprezentanci in je dosegel vse, kar je mogoče doseči v kegljaškem športu. Na zadnjem svetovnem prvenstvu v Ljubljani je tudi zaprisegel v imenu športnikov in športnic. Bil je sedemkrat državni prvak med posamezniki in šestkrat med pari. Kar 12-krat je sodeloval na svetovnih prvenstvih. Najraje pa se spominja prvega nastopa v državnem dresu na svetovnem prvenstvu na Dunaju, evropskega prvenstva v Budimpešti leta 1964, ko je osvojil tri zlate kolajne in trikrat izboljšal svetovni rekord. Posebej velja omeniti leto 1968, ko je na svetovnem prvenstvu v Linzu osvojil naslov svetovnega prvaka. Za Mira Steržaja pa bo ostal v lepem spominu zadnji nastop na svetovnem prvenstvu v Ljubljani, kjer nastopil kot veteran, star 51 let in se dostojen način poslovil od svetovnega prvenstva. Z nastopom v Ljubljani je Miro zadovoljen, saj je osvojil bronasto kolajno v ekipni konkurenci in se uvrstil v finale med 20 posamezniki, kjer je pristal na 17. mestu. Kaj več, kot sam prvi, pa tudi ni mogel pričakovati. Njegova želja je, da bi še kdaj oblekel državni dres na mednarodnih tekmovanjih, medtem ko bo za klub tekmoval, dokler bo zmogel. Sicer pa si želi, da bi v Pomurju dosegli večjo kakovost v kegljanju ter da bi imeli mladinsko in žensko ekipo. Vesel je tudi, da je Radenska prevzela pokroviteljstvo nad kegljaškim klubom Čarda, kar je garancija, da bodo lahko še naprej uspešno tekmovali.

Feri Maučec

SNL

Rudar(TV): Mura 3:2

V predzadnjem kolu tekmovanja slovenske nogometne lige je Rudar v Titovem Velenju premagal Muro. Gola za Muro sta dosegla Cener in Vršič. V zadnjem kolu igra Mura doma z Mariborom.

ROKOMETNI TURNIR

ZMAGA KROGA

Rokometni klub Bakovci je pripravil 5. tradicionalni rokometni turnir za memorial Branka Novaka. Nastopile so štiri ekipe. Zmagala je ekipa Kroga, ki je v finalu premagala Bakovce 18:16. Za tretje mesto pa so Veterani Bakovec premagali Radgono 20:19. Vrstni red: 1. Krog, 2. Bakovci, 3. Veteran: in 4. Radgona.

SRL — moški

POLET DESETI

Končano je bilo prvenstvo v slovenski moški rokometni ligi, kjer je sodelovalo tudi moštvo Poleta iz Murske Sobote. V spomladanskem delu Sobočani niso ponovili uspeha iz prvega dela, ko so bili celo tretji, saj so zaradi odvzema 4 točk pristali celo na desetem mestu.

Končna lestvica

Usniar Mokerc	21	14	1	6	562:472	29
KIG	21	12	2	7	485:444	26
Ponikve	21	13	0	8	470:409	26
Jekloteh.	21	12	1	8	504:471	25
Peko	21	11	2	8	511:473	24
Sevnica	21	11	1	9	568:563	23
Minerva	21	10	1	10	539:539	21
Rudar	21	10	1	10	531:525	21
Prule	21	7	2	12	498:531	16
Polet(-4)	21	9	1	11	542:513	15
V. Ned.	21	6	3	12	468:546	15
Branik	21	3	1	17	422:524	7

PNL

Rezultati — zadnje kolo

Lipa:Dobrovnik	0:1
Turnišče : Čarda	4:1
Črenšovci : Petišovci	6:5
Bakovci : Ljutomer	3:3
Mostje : Hotiza	3:3

Končna lestvica

Beltinka	22	13	6	3	57:29	32
Turnišče	22	12	3	7	54:30	27
Veržej	22	9	7	6	34:28	25
Črenšovci	22	9	7	6	46:45	25
Hotiza	22	9	7	6	31:36	25
Čarda	22	10	4	8	44:40	24
Dobrovnik	22	8	6	8	40:39	22
Bakovci	22	7	6	9	40:38	20
Lipa	22	7	4	11	28:42	18
Ljutomer	22	6	5	11	34:49	17
Petišovci	22	4	7	11	32:52	15
Mostje	22	5	3	14	30:44	14

I. ONL Lendava

REZULTATI ZADNJEGA KOLA

Mladost: Nafta	5:1
Kobilje:Graničar	7:0
Nedelica:Bistrica	1:1
Renkovci:Panonija	3:1
Odranci:Olimpija	2:2

KONČNA LESTVICA

Odranci	18	11	3	4	49:29	25
Olimpija	18	10	4	4	44:35	24
Mladost	18	10	2	6	40:30	22
Nedelica	18	7	6	5	34:30	20
Renkovci	18	7	5	6	33:27	19
Nafta	18	7	3	8	31:32	17
Bistrica	18	5	6	7	23:22	16
Kobilje	18	7	0	11	36:45	14
Panonija	18	3	8	7	21:32	14
Graničar	18	4	1	13	20:49	9

KVALIFIKACIJE ZA OBMOČNO LIGO

Pobrežje : Beltinka 0:1

Nogometaši Beltinke iz Beltinec — prvaki pomurske nogometne lige — so odigrali prvo kvalifikacijsko tekmo za vstop v območno slovensko nogometno ligo. V Mariboru so z golom Rousa premagali domače Pobrežje. Povratna tekma bo v četrtek v Beltincih. Zmagovalec se bo v nadaljevanju kvalifikacij pomeril z zmagovalcem srečanja Kovinar Štore: Središče.

RADENCI

Tretje igre krajanov

Društvo Partizan Radenci bo v soboto, 16. junija 1984, ob 13.00 uri pred »Ježom« pripravilo tretje igre krajanov Radenec. Namen teh športno-šaljivih iger je predvsem v večjem združevanju in rekreaciji krajanov. Po igrah pa bo družabno srečanje.

NAMIZNI TENIS — PION. PRV. M. SOBOTE

Vsa prva mesta domačinom

15. jubilejno odprto pionirsko prvenstvo Murske Sobote je bilo po udeležbi eno najmnožičnejših, saj je nastopilo v vseh konkurencah nad 200 pionirjev iz 26 jugoslovanskih klubov treh republik — Hrvaške, BiH in Slovenije — pa tudi po kakovosti ni zaostajalo za predhodnimi, saj je bil z redkimi izjemami zbran najboljši jugoslovanski mladi naraščaj. Sobočani — sicer ekipni državni pionirski prvaki — so tudi na tem prvenstvu dokazali, da so letos zares najboljši v državi, saj so osvojili vsa tri prva mesta.

Prvo mesto v ekipni konkurenci je zanesljivo osvojila prva ekipa Sobote (Kuzma, Mekičar), ki je v četrtfinalu premagala ekipo Partizana iz Bjelovara s 3:0, v polfinalu drugo ekipo Sobote in v finalu Slogo iz Doboja obakrat s 3:0. Druga ekipa (Unger, Žitek) je osvojila tretje mesto, ko je v četrtfinalu premagala Viteza s 3:2, vsega skupaj pa je nastopilo 67 ekip. V posamezni konkurenci pionirjev — nastopilo je 140 igralcev — sta se v finalu znašla dva Sobočana, in sicer Ivan Kuzma, ki je v polfinalu premagal klubskega tovariša Ungerja z 2:0, ter Smiljan Mekicar, ki je premagal Mulabdiča (Sloga) prav tako z 2:0. Finalni obračun je bil vrhunec prvenstva in je trajal več kot eno uro, v igri na čas pa je tokrat slavil Mekicar, ki je imel bolj mirne živce pa tudi njegova taktika je bila veliko boljša, saj je drugi in tretji set dobil na razliko, tretjega z 28:26, in tako slavil zmago z 2:1, Kuzmi pa je to edino tekmovanje v letošnji sezoni, kot v Sloveniji med pionirji ni osvojil prvega mesta. Velik in nepričakovan uspeh je tudi tretje mesto Mirka Ungerja, ko je v četrtfinalu premagal drugega igralca Hrvaške Kovača po veliki borbi z 2:1, med najboljšo osmerico pa se je uvrstil tudi Žitek, ki je potem izgubil z Mekicarjem z 0:2. Med mlajšimi pionirji je z izjemo Krkaliča iz Foče nastopila vsa jugoslovanska elita mlajših pionirjev, in zato pomeni prvo mesto Aleša Fridriha veliko presenečenje in doslej njegov največji uspeh. V polfinalu je premagal prvega favorita Prajnkoviča iz Viteza z 2:1, potem ko je rešil izgubljeno partijo, v finalu pa finalista odprtega prvenstva Zagreba Peraka iz Valpovke po izredni igri z 2:0. Uspeh pomeni tudi uvrstitev Gerendaja med osmerico po zmagi nad favoriziranim Lazičem iz Sloge z 2:0 potem pa je izgubil s finalistom Perakom z 1:2.

M. U.

DRŽAVNO IN REPUBLIŠKO PRVENSTVO V MOTOKROSU

Na stezi v Mačkovcih 6 domačinov

V nedeljo, 17. junija, bo v Mačkovcih na progi za motokros spet zelo živahno. Športna komisija AMD Štefan Kovač bo namreč pripravila dirko za državno prvenstvo v razredu 250 ccm ter dirko za slovensko prvenstvo v razredu 125 ccm.

Letošnja sezona doslej ni bila posebno bogata, saj bodo dirkači za državno prvenstvo startali šele na 3. in za slovensko prvenstvo na 2. dirki. Na startu druge dirke za slovensko prvenstvo v razredu do 125 ccm bo tudi šest domačih tekmovalcev, kar bo za gledalce na Goričkem posebej privlačno. Po uspehu na prvi dirki v Črnomlju, kjer sta osvojila prve točke Jože Rogan iz Sotine (6) ter Miha Buček iz Murske Sobote (3), bodo v Mačkovcih startali tudi: Jurij Kozar iz Prosečke vasi, Štefan Černjavič iz Gradišča, Martin Bagari iz Vidonec in Janez Malačič iz Križevec. Domače društvo bo v Mačkovcih prvič zastopano s tako številno ekipo.

Tekmovalci AMD Štefan Kovač iz Murske Sobote so lani dosegli dva pomembna uspeha. Marjan Hajdinjak je v slovenskem prvenstvu osvojil v razredu 125 ccm peto mesto, v državnem prvenstvu pa 33. mesto, Anton Slaček pa je v slovenskem prvenstvu v razredu do 80 ccm osvojil 4. mesto v Sloveniji. Letos pa Hajdinjak nastopa v državnem prvenstvu v kategoriji 500 ccm, Slaček pa je v JLA.

Sicer pa bo v Mačkovcih v nedeljo največje pozornosti deležen Drago Predan iz Orehove vasi, ki je bil v razredu 125 ccm osemkrat državni prvak, letos pa se je prvič poizkusil v razredu 250 ccm in je v prvem nastopu prepričljivo zmagal. Lanski državni prvak Marjan Avbelj je bil šele sedmi. V Mačkovcih pa je Predan nastopil že večkrat in 1410 m dolgo stezo pozna zelo dobro, kar pomeni, da ima v dirki z lanskim državnim prvakom prednost, ker progo bolje pozna.

Urnik v Mačkovcih bo naslednji:

Uradni trening od 10.00 — 11.30 ure.

Začetek dirk ob 14.00, I. vožnja 125 ccm, 14,45, I. vožnja 250 ccm, 16.00, II. vožnja 125 ccm, in 16.45, II. vožnja 250 ccm.

Tonček Gider

— LENDAVA —

NAJBOLJŠI POMURCI

Na letošnjih 16. športnih igrah slovenskih osnovnih šol s prilagojenim programom, bile so v Lendavi, so sodelovale ekipe vseh šol. Po pisani povorki, ki je šla po lendavskih ulicah, so se mladi pomerili v atletiki, rokometu ter malem nogometu. Pokroviteljica letošnjih športnih iger je bila temeljna organizacija združenega dela Opekarna Dolga vas, pri organizaciji pa sta pomagala tudi Radenska in Pomurski tisk. Športnih iger so se udeležili tudi predstavniki zavoda za šolstvo, družbenopolitičnih organizacij občine in predstavniki šolstva iz županije Zala s sosednje Madžarske. V avli osnovne šole Drago Lugarič so pripravili tudi razstavo likovnih del učencev osnovnih šol s prilagojenim programom. Na športnem področju so imeli največ uspeha učenci iz Pomurja, z Goreniskega in mariborske regije.

Jani F.

KOLESARSTVO

VELIK USPEH POMURCEV

Kolesarsko društvo Branik iz Maribora je bilo organizator že tradicionalne kolesarske dirke „Talisov kriterij", katere se je udeležilo nad 80 tekmovalcev iz Slovenije, Hrvaške in Srbije. Pomurski kolesarji so tokrat prijetno presenetili, saj so zmagali v vseh kategorijah, razen v mladinski. Posebej velja omeniti odlično vožnjo bratov Šooš in Kopuna v konkurenci pionirjev. Pri mlajših mladincih sta bila zopet najboljša Jože Škraban in Jože Cigut. Pri mladincih pa se je najbolje odrezal Slavko Čeh.

Rezultati: mladinci — 2. mesto Čeh, 3. Berden, 4. Titan; **ml. mladinci:** 1. Škraban, 2. Cigut, 11. Lipovec; **Pionirji A:** 1. Kopun, 5. Mladenovič, 6. Žnidarič, 7. Konstantinovič, 10. Zrinski; **Pionirji B:** 1. Šooš, 3. Hajdinjak, 6. Časar: **Pionirji C:** 1. Šooš, 2. Horvat, 3. Farič, 4. Brunec, 5. Čagran.

NOGOMETNO MOŠTVO BELTINKE IZ BELTINEC — prvak pomurske nogometne lige. Stojijo od leve: Maučec, M. Tratnjek, Horvat, Baša, Šebja, Gjerek, F. Šaruga, Tivadar, Zver, Čeh in Maučec (trener). Čepijo: Čebar, M. Balažic, Mesarič, Jona, J. Tratnjek, D. Šaruga, J. Balažic in Rous. Foto: Feri Maučec

BALEK IN ŠIFTAR PRVA

V Postojni in Novi Gorici je bilo finalno tekmovanje za Atletski pokal Slovenije, na katerem sta sodelovala tudi člana AK Pomurje iz Murske Sobote Milan Balek in Vito Šiftar in se odlično odrezala. V Postojni je Vito Šiftar v teku na 100 m za mladince z rezultatom 10,7 osvojil prvo mesto in tako še enkrat dokazal, da je odličen šprinter. V Novi Gorici pa je Milan Balek v hitri hoji na 10 km s časom 46:58,7 in brez prave konkurence zmagal, kar je tudi pomurski rekord, hkrati pa najboljši letošnji rezultat v državi.

PARTIZAN V MURSKI SOBOTI — Nogometaši beograjskega Partizana so gostovali v Murski Soboti in v okviru praznovanja 60-letnice nogometa v Pomurju odigrali prijateljsko tekmo z domačo Muro. Srečanje se je končalo z zmago gostov 7:2. Gola za domače moštvo sta dosegla: Mertuk iz enajstmetrovke in Vlaškalič. Pred okrog 2.000 gledalci je sodil Botjak iz Murske Sobote.

Radenska prva

V počastitev praznika ljutomerske občine je šahovska sekcija Ljutomer pripravila hitropotezni turnir, na katerem je sodelovalo 19 šahistov. Ekipno je zmagala Radenska iz Murske Sobote s 14 točkami pred Ljutomerom, prav tako 14 točk, in Radgono s 6 točkami. Med posamezniki je zmagal Danilo Hari (Radenska) z 18 točkami.

ROKOMETNI TURNIR

Zmagala Polana

V okviru praznika lendavske občine je bil rokometni turnir, na katerem so sodelovale tri ženske ekipe. Po pričakovanju so imele največ uspeha rokometašice Polane, drugouvrščena ekipa v vzhodni skupini slovenske lige, in prejele lep pokal. Rezultati: Lenti—Polana 8:16, Lenti—Indip 9:4, Polana—Indip 29:10. Vrstni red: 1. Polana, 2. Lenti (Madžarska) in 3. Indip (Lendava).

Nagyeva ubranila republiški naslov

Na kegljišču Habakuk v Mariboru je bilo republiško kegljaško prvenstvo za članice. Med najboljšimi slovenskimi kegljalkami je nastopila tudi Marija Nagy, članica Konstruktorja iz Maribora sicer pa doma iz Dobrovnika, in se odlično odrezala. Z 858 podrtimi keglji je osvojila prvo mesto in obranila naslov republiške prvakinje.

Pomurje premagalo Litijo

V prvem kolu pokalnega tekmovanja v košarki na območju SRS je ženska ekipa Pomurja premagala Litijo z rezultatom 78:54. Koše za Pomurje so dosegle: Borčeva 26, Šiškova 15, Kardoševa 14, Katančičeva 12, Merklinova 7, Babičeva in Kuharičeva po 2. V naslednjem kolu igra Pomurje doma (20. 6. 84) ob 18.30 z ekipo Marlesa iz Maribora.

ZLATA SELEKCIJA V POMURJU

V soboto in nedeljo je Zlata selekcija Nedeljskega, za katero nastopajo znani jugoslovanski športniki, gostovala v Pomurju. V soboto je bila tekma v malem nogometu med Zlato selekcijo Nedeljskega in pomurskimi novinarji v Murski Soboti, končala pa se je z zmago gostov 5:3. V nedeljo pa je »Zlata selekcija« gostovala v Črenšovcih in zmagala z domačo ekipo 6:3. Obe srečanji sta popestrila plesna skupina iz Ljubljane in popularni Rifle. Izkupiček z obeh tekem so namenili pomurskemu društvu parapiegikov.

Vlom v Ljubljansko banko

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

BRATONCI — Rozalija Vrbnjak iz Bratonec se je peljala z osebnim avtom po lokalni cesti. V križišču z magistralno cesto je spregledala avto, s katerim se je peljal Franc Kolar iz Beltinec, zato sta trčila. Gmotna škoda na vozilih znaša 100.000 dinarjev. Vrbnjakova pa se je hudo poškodovala.

TEŠANOVCI — Ob pol dveh ponoči se je Branko Kocjan iz Ljubljane peljal z osebnim avtom skozi Tešanovce. Vozil naj bi z neprimerno hitrostjo, zato ni uspel izpeljati ovinka in ga je zaneslo v hišo številka 32. Voznik in sopotnika Franc Vrhovec in Bojan Deljšček so se lažje poškodovala. Materialna škoda je 200.000 dinarjev. Voznika so preizkusili z alkoskopom, ki je pozelenel čez polovico.

KRIŽEVCI — Aleksander Kerčmar iz Križevec 212 se je peljal s kolesom z motorjem po vaški cesti. V križišču s prednostno cesto ni upošteval znaka „nimaš prednosti", zato je trčil s traktorjem, s katerim se je pripeljal Ludvik Čahuk iz Križevec. Kerčmar se je hudo oškodoval in so ga prepeljali v bolnico. Škode je za 8.000 dinarjev.

ROGAŠOVCI — Čeprav Milan Unger iz Rogašovec še nima potrdila o poznavanju cestnoprometnih predpisov, že vozi kolo z motorjem. Prejšnji petek je bil zanj usoden, saj je s kolesom z motorjem padel in se hudo poškodoval. Za nesrečo pa je menda kriv tudi alkohol.

KUPŠINCI — Iz Murske Sobote proti Kupšincem se je s kolesom z motorjem peljal Karel Geder iz Ocinja. Pri odcepu ceste za Tropovce je dohitel traktor, ki ga je vozil Franc Železen iz Murske Sobote, in ga prehiteval. Ko je bil skoraj vzporedno z njim, je traktorist nenadoma zavil v levo in tako zaprl pot Gederju, ki je zato padel in se poškodoval. Materialna škoda znaša 5.000 dinarjev.

TURNIŠČE — Voznik kolesa z motorjem Martin Žalik iz Turnišča se je peljal z neprimerno hitrostjo skozi domačo vas, izgubil oblast nad vozilom, padel in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico.

VIDONCI — Zaradi neprimerne hitrosti Marjan Vlaj iz Vidonec, ki se je peljal z motornim kolesom, ni uspel izpeljati desnega nepreglednega ovinka, ampak je zapeljal v levi jarek, vozil po njem 15 metrov, nato pa je na njivi treščil v kup opek. Zaradi poškodb so ga prepeljali v bolnico. Škoda znaša 10.000 dinarjev.

PETIŠOVCI — Franc Kepe iz Petišovec se je peljal z osebnim avtom. Zavoljo neustrezne hitrosti pri hiši številka 90 v Petišovcih ni mogel izpeljati desnega ovinka; zdrsnil je s ceste, vozil nekaj metrov po travniku, nato pa trčil v drevo. Gmotna škoda znaša 100.000 dinarjev, voznik pa se je tudi poškodoval.

GORNJA RADGONA — Na tovornem avtu, ki je dober teden dni stal na parkirišču Avtoradgone, je nekdo odtrgal ključavnico na pokrovu motorja, odvil vodno črpalko in akumulator ter oboje odnesel. Škoda znaša 7.200 dinarjev.

MURSKA SOBOTA — Spet kraja v Dinosu. V noči na 6. junij je nekdo preplezal 2 metra visoko ograjo in z dvorišča Dinosa ukradel 50 kilogramov aluminija. Škoda znaša 5.000 dinarjev.

IŽAKOVCI — Z dvorišča pred gospodarskim poslopjem Antona Horvata iz Ižakovec je ukraden električni motor, ki je bil montiran na stroju za rezanje pese. Škoda znaša 5.000 dinarjev.

MURŠČAK — Neugotovljenega dne je doslej neznani storilec izruval v vinogradu VG Kapela, ki je v Murščaku, 352 sadik vinske trte in s tem povzročil za več kot 25.000 dinarjev škode. Za storilcem poizvedujejo. Pomoč občanov bo vsekakor dobrodošla.

VERŽEJ — Zdaj tudi niso več varna kolesa na obračalnikih za seno, se pritožuje Franc Osterc iz Veržeja. Pred dnevi je njegov kmetijski pripomoček ostal brez „nog". Škoda znaša 15.000 dinarjev.

RAZKRIŽJE — Vlomilec, ki je v prvih dneh junija vlomil v prostore osnovne šole Razkrižju, je odnesel razna živila, med njimi kilogram kave. Očitno se je s zadovoljil s hrano, saj si je med svojim nečednim poslom tudi ocvrl dve jajci. V prostore šole je prišel skozi okno, ki ga je s silo odprl.

DOLNJA BISTRICA — Nepridiprav, ki se je potikal po Bistrici, je imel lažje delo, saj je bilo okno na stanovanju Ane Kohek odprto (stanovanje pa sicer zaklenjeno). Splezal je torej v sobo, iz ročne blagajne je pobral 10.000 dinarjev, iz denarnice, ki je bila v žepu suknjiča, pa je sunil 200 dinarjev. Doslej ga še niso izsledili.

LJUTOMER — Ludvik Slavič iz Ljutomera pogreša električni motor, 15 metrov 4-žilnega kabla in 3 klinaste jermene. Vse to je vredno 35.000 dinarjev. Za tatom poizvedujejo.

STOGOVCI — S kosilnice, spravljene v lopi gospodarskega poslopja Alojza Gruna iz Stogovec, je nekdo odvil vplinjač in oljni filter, s čimer je povzročil 15.000 dinarjev škode.

MURSKA SOBOTA — Ignacu Žaliku iz Murske Sobote ne gre v glavo, kako je mogoče, da je iz zaklenjenega stanovanja izginilo 10.000 dinarjev, ki so bili v suknjiču.

ŠAFARSKO— 9. junija je Stjepan Zadravec iz Čakovca pomagal Jožetu Podgorcu iz Šafarskega pri ometavanju zidov stanovanjske hiše. Med delom se je Zadravcu nenadoma spodrsnilo in je padel z zidarskega odra 5,5 metra globoko. Hudo se je poškodoval, saj si je prelomil vratna vretenca, hrbtenico, zlomil levi kolk in dobil še druge poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico.

BELTINCI — V nedeljo, 10. junija, okrog 19. ure je nekdo vlomil v prostore Ljubljanske banke, poslovna enota Beltinci. Ugotovili so, da je s silo odprl dvoje vrat, preiskal pisalne mize in omare, vendar denarja ni našel. Vlomilec je pobegnil s tem pa ni rečeno, da ga ne bodo izsledili.

MURSKA SOBOTA — V prejšnji številki Vestnika smo poročali o vlomu in požigu vikendov na območju Sebeborec in Martjanec. V teh dneh je bilo vlomljeno še v 5 drugih počitniških hišic, v katerih je nepridiprav po „operaciji" pustil prižgane sveče, in hotel s tem povzročiti požar. Lastniki hišic so najhujše preprečili. Niso pa povsem onemogočili velike gmotne škode v Bodoncih, kjer je v skladišču Kmetijskega gospodarstva Rakičan zgorelo 500 plastičnih in 200 lesenih zabojev ter del strehe. Škoda znaša 250.000 dinarjev. Občani so tisti dan videli, da se je okrog skladišča potikal neznanec. Pozneje so kriminalisti in miličniki (sicer na domu) prijeli 40-letnega Mirka Jana iz Murske Sobote, Kroška ulica 44, in ga utemeljeno osumili vlomov in požigov vikendov in skladišča v Bodoncih ter drugih kaznivih dejanj. Osumljenec je v priporu.

Š. S.

Elektro Maribor, TOZD ELEKTROMONTAŽA LJUTOMER, Postružnikova 3, n. sol. o.

Delavski svet tozd Elektromontaža Ljutomer

OBJAVLJA

prosta dela in naloge

samostojno opravljanje ključavničarskih KV del na EEN

Dela in naloge objavljamo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoj:
KV izobrazba ključavničarske stroke in 12 mesecev delovnih izkušenj.

Kandidate vabimo, da dostavijo pisne vloge z dokazili osebno na gornji naslov v 8 dneh od dneva objave.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po opravljeni izbiri.

DELAVSKI SVET ZGEP „POMURSKI TISK"
MURSKA SOBOTA, n. sol. o. — Lendavska 1

PONOVNO RAZPISUJE

v skladu z 64. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v DO in na podlagi sklepa seje z dne 7. 5. 1984

mesto

glavnega direktorja

delovne organizacije za štiriletno mandatno dobo

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še sledeče posebne pogoje:

— visoka šolska izobrazba in najmanj 3 leta prakse na delih s posebnimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi,
— izkušnje v vodenju delovnih organizacij,
— politična in družbena aktivnost ter neoporečna preteklost.

Kandidati naj svoje prijave opremljene z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo v 15 dneh od objave razpisa v zaprti ovojnici z oznako „za razpisno komisijo" na naslov: ZGEP „Pomurski tisk", Murska Sobota, Lendavska 1.

Prijavljeni bodo o izidu razpisa obveščeni v roku 15 dni po opravljeni izbiri, izbira izmed prijavljenih kandidatov na razpis pa se bo opravila v roku 30 dni po zaključenem razpisu.

Na podlagi 2. člena zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, štev. 3/73) in 37. člena statuta KS Kapela je skupščina KS Kapela na svoji seji dne 4. 6. 1984 sprejela

SKLEP
o razpisu referenduma za uvedbo 2. krajevnega samoprispevka za območje KS Kapela.

1. člen

Referendum se razpiše za uvedbo krajevnega samoprispevka za naselja: Murski vrh, Murščak, Hrašenski, Rački in Turjanski vrh, Spodnji, Zgornji Kocjan in Kocjan, Paričjak, Kapelski in Radenski vrh, Kobilščak, Žrnova in Okoslavci.

Referendum bo 1. 7. 1984 od 7. do 19. ure na običajnih glasovalnih mestih.

2. člen

Zavezanci za plačevanje samoprispevka so občani s stalnim bivališčem na območju KS Kapela in lastniki počitniških hiš na območju KS Kapela, kjer bodo izvajali referendumski program.

Višina samoprispevka znaša:
— 2 % od neto OD iz delovnega razmerja
— 6 % od katastrskega dohodka
— 1 % od neto pokojnin
— 2 % od čistega dohodka obrtnikov
— 2.500,00 din letno lastniki počitniških hiš iz 1. odstavka tega člena
— 2 % od povprečnega OD v občini Gornja Radgona za preteklo leto občani, začasno zaposleni v tujini.

3. člen

Samoprispevek bo v denarju za dobo 5 let, in sicer od 1. 8. 1984 do 31. 7. 1989.

4. člen

S krajevnim samoprispevkom bo predvidoma zbranih 15,000.000,00 din in je namenjen za sofinansiranje posodobitve ter urejanja krajevnih cest in poti v naseljih:

1. Kapelsko—Radenski vrh v dolžini 1.575 m
Peš pot k osnovni šoli 25. maj v dolžini približno 20 m
2. Spodnji Kocjan in Kocjan v dolžini 1.600 m
3. Okoslavci v dolžini 1.000 m
4. Rački vrh v dolžini 410 m
5. Murščak v dolžini 1.400 m
Ostala potrebna sredstva bodo zbrali krajani omenjenih naselij.

5. člen

Plačevanje samoprispevka so oproščeni občani, ki izpolnjujejo določila 8. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku (Ur. list SRS štev. 17/83).

6. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik za vasi iz 1. člena in zaposleni občani, ki še niso vpisani v splošni volilni imenik, imajo pa lastnost delavca v združenem delu.

7. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST
KAPELA

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 1. 7. 1984 o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Kapela za obdobje 5 let od 1. 8. 1984 do 31. 7. 1989 za posodobitev in urejanje krajevnih cest ter poti v naseljih:

1. Kapelsko—Radenski vrh v dolžini 1.575 m
Peš pot k osnovni šoli 25. maj dolgo približno 20 m
2. Spodnji Kocjan in Kocjan v dolžini 1.600 m
3. Okoslavci v dolžini 1.000 m
4. Rački vrh v dolžini 410 m
5. Murščak v dolžini 1.400 m
Samoprispevek bo znašal:
2 % od neto OD iz delovnega razmerja
6 % od katastrskega dohodka
1 % od neto pokojnin
2 % od čistega dohodka obrtnikov
2.500,00 din letno lastniki počitniških hiš iz 4. člena
2 % od povprečnega OD v občini Gornja Radgona za preteklo leto občani, začasno zaposleni v tujini.

GLASUJEM

ZA **PROTI**

volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se z uvedbo samoprispevka strinja, in besedo PROTI, če se z uvedbo samoprispevka ne strinja.

8. člen

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem zbirnem računu KS Kapela štev. 51910-842-008-8820 in razporejala po programu iz 2. člena.

9. člen

Nadzor nad zbiranjem in porabo sredstev bo opravljal svet KS Kapela in o tem vsako leto poročal skupščini delegatov KS Kapela.

10. člen

Ta sklep prične veljati z objavo v Vestniku.

Kapela, dne 4. 6. 1984

Predsednik skupščine KS:
Oton ZAMUDA, l. r.

FERI MAUČEC

22

60 LET NOGOMETA V POMURJU

NK Mura — tradicija in pojem

Medtem ko soboška Mura v prejšnjih tekmovalnih sezonah kot edini predstavnik iz Pomurja v slovenski nogometni ligi ni igrala vidnejše vloge, pomeni sezona 1966/67 prelomnico. Nekoliko spremenjeno moštvo, za katero so igrali: Pihler, Bavčar, Sečko, Tkalčec, Horvat I, Horvat II, Puškarič, Glažar, Kerčmar, Ilič, Koblencer, Kukanja, Maučec, Milošević, Martinuzi, Jandl, Lacko, Slavic, je odlično štartala in po jesenskem delu pristala na tretjem, na koncu sezone pa na drugem mestu z 28 točkami za Ljubljano, ki je kot slovenski prvak zbrala 32 točk. V tem času je torej Mura igrala pomembno vlogo v slovenski ligi, zato ni čudno, da je klub obiskal športni novinar Dela Stane Lipar in v časopisu Delo 3. marca 1967 objavil članek pod naslovom: NK Mura — tradicija in pojem s podnaslovom: Soboški nogometaši na poti k nekdanjemu slovesu in uspehom. Članek objavljamo v celoti.

»Slovenski pregovor pravi, da vsak berač svojo malho hvali, toda ne bi rekli, da to velja tudi za soboške nogometaše, ki se pravzaprav nič ne hvalijo. Ko obračajo strani zajetne klubske knjige, tja nazaj do prvih začetkov pred štiridesetimi leti, ni treba posebej poudarjati bogate tradicije, s kakršno se lahko ponašajo samo ti amaterski športniki v Pomurju. Že jubilej sam po sebi daje nogometu še zmeraj prednost pred vsemi drugimi športi. Da, tradicija v pravem pomenu besede, je lepa stvar, ki vse privržence te igre neprestano opozarja, da jo je treba skrbno negovati in prenašati iz roda v rod. To poslanstvo pa je za vsakogar izmed njih prijetna naloga, saj se nihče ne ubada s problemi »visoke politike«, ki jo terjajo večkrat neznosne okoliščine današnjega nogometa v večjih mestih. Vsakdo je zadovoljen, da ima opravka z množico nadarjene mladine, hvaležne, da jo sploh kdo hoče uvajati v skrivnosti nogometa. Tako zelo jo privlači! Tehnični vodja Mure Ervin Kerčmar s ponosom omenja plejado znanih igralcev, imena kot so Zelko, bratje Norčiči in drugi, ki so ime svojega kluba nosili širom po domovini. Mura — to je že pojem, pa čeprav je pred leti že kazalo, da bo šlo vse po zlu. Najtežji časi so bili pred dobrimi desetimi leti, ko je bilo treba dati celo slovo najvišjemu republiškemu tekmovanju. Kdo ve, zakaj so se tedanji klubski krmarji zatekli k zanje tujim navadam — »uvažali« so igralce od drugod. Morda je bil tega kriv boljši gmotni položaj in nerealni apetit nekaterih? Tuja praksa je bila kmalu obsojena na propad.

Pomurska tla zanjo niso bila ugodna. Trezni so se prepričali, da v Pomurju uspeva le tisto, kar zraste doma, kar je resnično njihovo. Žal se je kratkovidnost otepala še več let pozneje, kajti zapravljenega premoženja se res ne da obnoviti tako hitro. Sicer pa o tem neslavnem intermezzu nihče ne govori rad. Je pa še zmeraj tiho in resno opozorilo, da velja korakati le po svojih uhojenih stezah. Osemnajst registriranih igralcev, kolikor jih danes združuje Mura, je deležno redne strokovne vadbe, pri čemer ne gre pozabiti da že nekaj let spet teče pionirska šola, vsi pa so v rokah treh kvalificiranih amaterskih trenerjev, med katerimi je najvidnejši in najbolj priljubljeni napadalec in nekoč strah in trepet vseh vratarjev Feri Maučec. Po njegovi zaslugi dobiva Mura spet sloves kvalitetne in udarne enajsterice, vendar se bodo sadovi sistematičnega dela poznali šele čez nekaj let, ko bo v celoti izpolnjena vrzel iz prejšnjih let. V ospredje čedalje bolj sili nadarjeni ter izšolani mladi rod, ki ima ta čas v moštvu samo pet zastopnikov. Za zdaj je to še zmeraj posrečena kombinacija starejših in mladih, kakor je dejal Kerčmar — pod spretnim vodstvom predsednika kluba Ernesta Hojerja in preudarnega dirigenta v igri — Maučeca. Kljub letom za aktivni nogomet je slednji še vedno eden najboljših strelcev v slovenski ligi in bo letos, če pojde vse po sreči, praznoval redek jubilej — 500 odigranih tekem. Nič čudnega torej ni, da uživa ta napadalec v Pomurju sloves odličnega nogometaša, dobrega trenerja in spretnega pedagoga obenem in da bi ga številni tamkajšnji športniki, predvsem pa seveda ljubitelji nogometa, radi videli vsaj letos, ob tem njegovem velikem prazniku, spet na vrhu seznama najbolj učinkovitih napadalcev republiške lige.« To je le eden od številnih prispevkov, ki sta jih objavljala ugledna slovenska časopisa Delo in Večer o uspehih nogometašev Mure.

(nadaljevanje)

MIRKO BABIČ — dolgoletni nogometaš Mure in še vedno aktiven funkcionar kluba

Nogometno moštvo Mure, ki je leta 1967 osvojilo drugo mesto v slovenski ligi. Stojijo od leve: Puškarič, Kerčmar, Pihler, Kukanja, Horvat; klečijo: Milošević, Sečko, Tkalčec, Martinuzi, Maučec in Koblencer.

Radijski in televizijski spored od 15. do 21. junija

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Pet najboljših ta teden, 16.30 Aktualno v petek, 15. junija (mladinska oddaja, Kam konec tedna), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.35 Poročila, 17.40 Rock portret: Pepel in kri, oddaja TV Novi Sad, 18.10 Modro poletje, španska mladinska nanizanka, 18.40 Prometna vzgoja in prva pomoč, oddaja TV Skopje, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Modrost telesa, angleška dokumentarna serija, 20.50 Propagandna oddaja, 20.55 Ne prezrite, 21.10 Ura z Agatho Christie, angleška nanizanka, 22.05 TV dnevnik II, 22.20 Vrnitev v Marseille, francoski film.

TV ZAGREB

17.40 Poročila, 17.45 Majske igre, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika reških občin, 18.45 Šola zelenega načrta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 V tretjem Reichu, 22.55 Zabavnoglasbena oddaja, 21.40 Dnevnik, 21.55 V petek ob 22 uri.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Nepomembna ženska, 11.45 Usmeritev, 12.15 Raport z vzhoda, 13.00 Poročila, 13.05 EP v nogometu, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Don Kihot, 17.55 Spanček Zaspanček 18.00 Pan-optikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Avstrijski kviz, 22.15 Šport

Drugi program
15.15 Papež v Švici, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Risanke, 19.00 Mednarodno tekmovanje dirigentov, 21.15 Čas v sliki, 22.15 Maščevalci (film)

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

10.00 Banda Črne Mačke, pon. sovjetske kriminalke, 16.35 Še enkrat za otroke: Šola za badminton; Nekje in nekoč, 11. del, 17.25 Črno mesto, 3. del madžarske nadaljevanke, 18.30 Okno, reportaže, 20.00 TV dnevnik, 22.30 Sodnik; TV variacija Artjinjanove drame, 21.45 Še pol ni res, kviz, 22.15 Samostojni večer Gy. Kalmana, 23.15 TV dnevnik.

TV KOPER

12.15 Posnetki nogometnih tekem: Zahod. Nemčija—Portugalska, Romunija—Španija, 14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Odprta meja — informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.30 Tv poročila, 17.35 Lovec — serijski film, 18.25 Ameriška fauna — dokumentarec iz serije Čudeži narave, 19.05 Princeska Zaffiro — Risanke, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Aktualna tema, 20.20 Dolga noč — film — Igrajo: Henry Fonda, Barbara Bel Geddess. Režija: Anatole Litvak, 21.50 Turistični atlas, 22.10 TVD vse danes, 22.20 Visok pritisk — glasbena oddaja, 23.00 Zeit in bild — čas v sliki

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 Aktualno v soboto, 16. junija (sobotna reportaža, iz društvene dejavnosti, Naš nasvet), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

7.45—10.25 Teletekst RTV Ljubljana, 8.00 Poročila, 8.05 Zgodbe o Poluhcu: Poluhec in bradata nevesta, 8.20 Ciciban, dober dan: Med ribiči, 8.35 Zgodbe iz Nepričave, otroška serija TV Beograd, 9.05 Skrivnostni svet Arthurja Clarka: Starodavna modrost, angleška dokumentarna serija, 9.30 Modrost telesa, angleška dokumentarna serija, 10.20 Poročila (do 10.25), 15.05—10/00.20 Teletekst RTV Ljubljana, 15.20 Poročila, 15.25 Mladost Petra velikega, sovjetska nadaljevanka, 16.35 Čudeži narave: Grizli, kanadska poljudnoznanstvena serija, 17.00 Nantes: EP v nogometu — Francija:Belgija, prenos EVR, v odmoru propagandna oddaja, 19.00/19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Animirani film, 20.15 Lyon: EP v nogometu — Danska-Jugoslavija, prenos v v odmoru propagandna oddaja, 22.15/22.25 Propagandna oddaja, 22.20/22.30 Zrcalo tedna, 22.40/22.50 Zakonske skrivnosti, angleški film, 00.10/00.20 Poročila.

TV ZAGREB

15.50 Poročila, 15.55 TV koledar, 16.05 Dok. serija, 17.00 EP v nogometu, 19.10 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 EP v nogometu, 22.30 Tri leta (TV film).

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Kapitan Fracasse (film), 12.10 Apokalipsa — vizija konca, 13.10 Poročila, 14.40 Cirkuški vagabundi (film), 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Poročila, 17.05 Rezljajmo skupaj, 17.30 Skrivnostne globine, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 V soboto zvečer, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Nekdo bo zmagal, 22.05 Kot je bogu všeč.

TV MADŽARSKA

7.55 Ponovitve, 8.20 Spored za otroke, 11.10 Ponovitve, 14.05 Človek z Atlantide, sci-fi serija, 14.55 Mivioni, za najstnike, 15.55 Kuhajmo, TV lonec, 16.30 Pekel nad oblaki, 17.05 Francija—Belgija, z EP v nogometu, 19.00 Družinski krog, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Mr. Jerico, angl. film, 21.55 Festival Yamaha, 22.45 Nana, 3. del, 23.45 TV dnevnik.

TV KOPER

15.45 Dolga noč — film — Igrajo: Henry Fonda, Barbara Bel Gedees. Režija: Anatole Litvak 17.00 Tv poročila, 17.05 Nogomet, Nantes: Francija — Belgija, evropsko prvenstvo, 19.00 Risanka: »La principessa Zaffiro«, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Folk art — pregled prejšnjih oddaj, 20.20 Nogomet, Lyon: Danska—Jugoslavija — evropsko prvenstvo 22.20 TVD vse danes, 22.30 Nočni film ..... Zeit im Bild-Čas v sliki

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldne (Lendavska občina praznuje, kmetijska oddaja, humoristično-satirična priloga), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.35—13.05 Teletekst RTV Ljubljana, 8.50 Poročila, 8.55 Živ žav, otroška matineja, 9.45 Modro poletje, ponovitev španske mladinske nanizanke, 10.15 M. Smoje: Veliko mesto, nadaljevanka TV Zagreb, 11.40 625, oddaja za stik z gledalci, 12.00 Pevski tabor 84, prenos iz Šentvida pri Stični, 13.00 pribl. Poročila (do 13.05), 13.45—22.25 Teletekst RTV Ljubljana, 14.00 Grobničko polje: Motociklistične dirke za VN Jugoslavije, 500 ccm, prenos, 15.05 Čez tri gore: Gorenjevaški oktet, 15.30 Jennyjin portret, ameriški film (ČB), 16.55 Poročila, 17.00 Lens: EP v nogometu — ZRN:Romunija, prenos, v odmoru Propagandna oddaja, 19.00/10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 M. Šečerović: Trojanski konj, drama TV Zagreb, 21.30 Propagandna oddaja.

TV ZAGREB

10.20 Poročila, 10.30 Otroški festival — Šibenik 84, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 O vpisih v šolsko leto 84/85, 14.00 Narodna glasba, 14.30 Planet opic, 15.20 Nočasih v nedeljo, 17.00 EP v nogometu, 19.00 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 EP v nogometu, 22.15 Dnevnik

TV AVSTRIJA

10.30 ER v nogometu (povzetek), 12.00 Tiskovna ura, 13.00 Vzgojna oddaja, 14.55 Pymov potujoči kino (film), 16.30 Tao, Tao (risanka), 16.55 Klub seniorjev, 18.30 Srečanje živali in človeka, 19.30 Čas v sliki, 19.50 Šport: EP v nogometu.

TV MADŽARSKA

8.05 Spored za otroke, 11.30 Stalno omizje, 14.15 Spored prihodnjega tedna, 14.45 Vsi moški so norci, madžarski film, 16.20 Možgansko prvenstvo, 17.05 EP v nogometu: ZR Nemčija —Romunija (Portugalska —Španija ob 20.25 na II. pr.), 19.00 Delta, znanstveni opazovalec, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Istvan Orkeny: Mačja igra, tragikomedija, 23.05 Poročila.

TV KOPER

12.15 Nogomet — Posnetek nogometne tekme, Nantes: Francija—Belgija, Lyon: Danska— Jugoslavija, Evropsko prvenstvo, 14.00 Motociklistične dirke, Grobnik: Velika nagrada Jugoslavije, 16.00 Lucy ima težek dan — Serijski film Lucyin njeni, 16.30 Risanke, 17.05 Nogomet, Lens: Zahodna Nemčija —Romunija, Evropsko prvenstvo, 19.00 Prisluhnimo tišini, Mesečna oddaja za gluhoneme, 19.30 Dolgo iskanje — dokumentarna oddaja, 20.20 Nogomet, Marseille: Portugalska — Španija, Evropsko prvenstvo, 22.20 Atom v vojni — dokumentarec iz serije Nuklearna revolucija, 22.50 Vsi v Poreč — Glasbena oddaja pripravljena v sodelovanju z Riviero v Poreču.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Po domače, 16.30 Aktualno v ponedeljek, 18. junija, (športna oddaja, Najbolj iskane plošče preteklega tedna), 18.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.20—22.25 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila, 17.40 Zgodbe iz Nepričave, otroška serija TV Beograd, 18.10 Radialna Keratotomija in Krio — Pomeni zamrzniti, znanstveno tehnična filma, 18.40 Pet minut za rekreacijo, 18.45 Pop godba: V živo iz Valentina, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 R. Furman: Nevarna leta, sovjetska drama, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 Dokumentarec meseca: Kolizej, 22.10 TV dnevnik II

Oddajniki II. TV mreže:
17.25 TV dnevnik, 17.45 Slovenske ljudske pravljice, oddaja TV Ljubljana, 18.00 Rdeča kapica, lutkovna serija, 18.15 Grafiki BiH, izobraževalna serija, 18.45 Glasbeni album, 19.00 Športna oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.50 Zagrebška panorama, 21.05 Oddaja narodnozabavne glasbe, ponovitev, 21.55 Jenny, norveška nadaljevanka (do 23.15)

TV ZAGREB

17.40 Poročila, 17.45 Slovenske pravljice, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika gospiških občin, 18.45 Zdravo mladi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dve karti za v mesto (TV drama), 21.25 Izbrani trenutek, 21.30 Paralele, 22.00 En avtor, en film? 22.15 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli 10.30 Cirkuški vagabundi (film), 11.45 Risanka, 12.00 Iz parlamenta, 13.00 Poročila, 13.05 EP v nogometu, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Pasje zgodbe, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Hitreje, višje, močneje, 18.30 Družinski magacin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Dol z orožjem (TV film).
Drugi program
17.30 Olimpijci gredo na zahod, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Bonanza, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zlati časi, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Schilling, 22.05 Stric iz Amerike (film).

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

18. junija — ponedeljek: Ni sporeda

TV KOPER

12.15 Nogomet — Posnetek nogometne tekme, Lens: Zahodna Nemčija—Romunija, Marseile: Portugalska—Španija, Evropsko prvenstvo, 14.00 Odprta meja —Informativna oddaja v slovenskem jeziku —Videoteleks, 17.00 Odprta meja—Informativna oddaja v slovenskem jeziku—Videoteleks, 17.05 TV poročila, 17.35 Film — ponovitev, 19.00 Risanka »La principessa Zaffiro«, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Preko vseh morja — Dokumentarna oddaja iz serije Opera narave, 20.20 Lovec — serijski film, 21.20 TVD vse danes, 21.30 Plesni korak, 22.00 Nočni film ..... Zeit im Bild-Čas v sliki

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Vrtiljak popevkarskih novosti, 16.30 Aktualno v torek, 19. junija (gospodarska tema, Iz naših krajevnih skupnosti), 18.00 Sotočje, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.35—22.45 Teletekst RTV Ljubljana, 17.50 Poročila, 17.55 Zgodbe o Poluhcu: Poluhec in začaran vol, lutkovna nanizanka, 18.10 Prijatelji glasbe, oddaja TV Zagreb, 18.40 Pustolovščina, otroška oddaja TV Beograd, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Animirani film, 20.15 St. Etienne: EP v nogometu — Francija:Jugoslavija, prenos, v odmoru Propagandna oddaja, 22.15/25 Propagandna oddaja, 22.20/30 TV dnevnik II

Oddajniki II. TV mreže:
17.25 TV dnevnik, 17.45 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju, otroška oddaja, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Top lista nadrealistov, oddaja narodne glasbe, 20.45 Žrebanje lota, 20.50 Zagrebška panorama, 21.10 Festove premiere: Rdeči zvonovi, sovjetsko-mehiški film (do 23.10)

TV ZAGREB

17.40 Poročila, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika osiječkih občin, 18. 45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 EP v nogometu, 22.15 Dnevnik, 22.35 RP v nogometu

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Zlati časi, 11.20 Šport v ponedeljek, 12.15 Avstrija v sliki, 12.40 Schilling, 13.00 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Oddaja z miško, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Risanka, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 EP v nogometu
Drugi program
17.30 Usmeritve, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Bonanza, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Uganite moj poklic, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Klub 2

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve: Utica; Za menoj, fantje!; Iskalci zlata na Aljaski, 16.35 Za otroke, lutke, 17.00 Skupina Inti Illimani, glasbeni film, 17.30 Studio Pecs, portret, 18.05 Rubens, 3. del 19.00 Ni otročarija! 20.00 TV dnevnik, 20.30 Kariera nekega sleparja, 7. (zadnji) del poljske nadaljevanke, 21.40 Studio 84, kulturni tednik, 22.40 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja—Informativna oddaja v slovenskem jeziku—Videoteleks, 17.00 Odprta meja— Informativna oddaja v slovenskem jeziku—Videoteleks, 17.30 TV poročila, 17.35 Lovec — serijski film, 18.25 Kim & Co — serijski film, 19.05 Risanka »La principessa Zaffiro«, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Obzorja: Atom in vojna — dokumentarna oddaja iz serije, Nuklearna revolucija, 20.20 Nogomet, St. Etienne: Francija —Jugoslavija, Evropsko prvenstvo ..... TVD vse danes, 22.20 Nogomet, Strasburg: Danska — Belgija, Evropsko prvenstvo, 24.00 Zeit im Bild—Čas v sliki

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 Aktualno v sredo, 20. junija (pogovor v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

16.00—23.20 Teletekst RTV Ljubljana, 16.15 Poročila, 16.20 EP v nogometu — Danska:Belgija, posnetek iz Strabourga (tekma prejšnjega dne), v odmoru Propagandna oddaja, 18.10 Pedenjžep, 18.40 Osvajanje morja: Obzorja svobode, potopisna reportaža TV Zagreb 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Annie Hall, ameriški film, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 Kulturne diagonale, 22.10 TV dnevnik II, 22.20 Omizje
Oddajniki II. TV mreže:
17.25 TV dnevnik, 17.45 Gusarji kapitana Kavlja, otroška serija, 18.15 Govorimo o zdravju, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Nekaj domačih popevk, 1. oddaja, 20.15 Pariz : EP v nogometu — ZRN:Španija, prenos (slov. kom)

TV ZAGREB

17.40 Poročila, 7.45 Gusarji kapitana Kljuke, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika bjelovarskih občin, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 EP v nogometu, 22.15 Dnevnik, 22.35 EP v nogometu

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Pymov potujoči kino (film), 12.00 Risanka, 12.15 Dol z orožjem (TV film), 13.00 Poročila, 13.05 EP v nogometu, 17.00 Poročila, 17.05 Lutke, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Pisarniške zgodbe, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ciankalijev koktail (film), 21.40 Frantz Schubert naj bo rojen (TV film), 22.25 EP v nogometu

TV MADŽARSKA

10.05 Ponovitve: Delta; Za menoj, fantje!, Družina Schrammel; Ameriške burleske, 16.45 Kratki film, 17.05 Prometna varnost, 17.20 Pop glasba, 1. del, 18.00 Za naše spokojstvo, 18.30 Javljamo iz parlamenta; poročilo s poletnega zasedanja skupščine, 20.00 TV dnevnik, 20.25 Evropsko nogometno prvenstvo, prenos, 22.20 Tveganje, svetovnogospodarski magazin.

TV KOPER

12.30 Nogomet — Posnetek nogometne tekme, St. Etienne: Francija—Jugoslavia, Evropsko prvenstvo, 14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku—Videoteleks, 15.30 Nogomet — Posnetek nogometne tekme, Strasburg: Danska —Belgija, Evropsko prvenstvo, 17.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku—Videoteleks, 17.30 TVD poročila, 17.35 Film — ponovitev, 19.00 Risanka »La principessa Zaffiro«, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Festival filmov o gorah — »Valboite«, 20.20 Nogomet, Paris: Zahodna Nemčija—Španija, Evropsko prvenstvo med pavzo: Turistični vodič-v sodelovanju s Kompas Hertz TVD vse danes, 22.20 Nogomet, Nantes: Portugalska —Romunija, Evropsko prvenstvo, 24.00 Zeit im bild — čas v sliki

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Glasbena oddaja, 16.30 Aktualno v četrtek, 21. junija (kultura, prispevek s področja SLO in DS), 18.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

15.50—22.05 Teletekst RTV Ljubljana, 16.05 Poročila, 16.10 EP v nogometu — Portugalska:Romunija, posnetek iz Nantesa (tekma prejšnjega dne), v odmoru Propagandna oddaja, 18.00 Igrajmo se gledališče: Je režiser ustvarjalec ali ne?, 18.25 Na sedmi stezi, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 R. Gadney: Kennedy, angleška nadaljevanka, 21.50 TV dnevnik II
Oddajniki II. TV mreže:
17.25 TV dnevnik, 17.45 Pešec v avtomobilu, otroška serija, 18.15 Znanost, 18.45 Rock koncert, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Umetniški večer: N. Ibrišimović: Kara-Beg, predstava Narodnega pozorišta iz Zenice, 22.30 Zagrebška panorama (do 22.40)

TV ZAGREB

17.40 Poročila, 17.45 Pešec v avtomobilu, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika splitskih občin, 18.45 Danes v Saboru, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.05 Vzporedna kamera, 22.05 Dnevnik

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
14.20 Funny girl (film), 16.45 Kraljica za Blondela (film), 17.25 Ofira, 17.55 Čeladek, 18.00 Temni madež ob polni luni, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Beg od miru, 21.15 Fellini, 21.25 Sladko življenje (film),
Drugi program
9.00 Matineja, 13.20 EP v nogometu, 16.45 Kjer pride pomlad pozneje (film), 18.30 Anekdote po notah 19.30 Čas v sliki, 20.15 Velika priložnost, 21.45 Pogled v ljubezen (TV film), 22.30 Poročila, 22.35 Šport, 22.55 Milijonske sanje (film)

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve: Za menoj, fantje!; Iskalci zlata na Aljaski, 16.25 Za naše zdravje; zdravstvena vzgoja, 16.40 Pregovori, pon. 17.30 Pulzus, zabavnoglasbena panorama, 18.20 TV borza, 18.30 Kako bi se odločili vi? Kozért, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Pravni primeri, 21.10 Narodna za orkester, 21.15 Šestinšestdeset; debatni spored, 22.20 TV dnevnik.

TV KOPER

12.15 Nogomet — Posnetek nogometne tekme, Paris: Zahodna Nemčija — Španija, Nantes: Portugalska — Romunija, Evropsko prvenstvo, 14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.30 Tv poročila, 17.35 Ryan — serijski film, 18.25 Slovenski rock — Pankrti, 19.05 Risanka »La principessa Zaffiro«, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Dokumentarna oddaja, 20.20 Lovec — serijski film, 21.20 Turistični vodič — V sodelovanju s Kompas Hertz, 21.30 TVD vse danes, 21.40 Glasbena oddaja, 22.30 Zeit im Bild-Čas v sliki

TEDENSKI KOLEDAR

PETEK, 15. junij — Vid
SOBOTA, 16. junij — Beno
NEDELJA, 17. junij — Lavra
PONEDELJEK, 18. junij — Marko
TOREK, 19. junij — Julijana
SREDA, 20. junij — Silverij
ČETRTEK, 21. junij — Alojz

kino

„PARK" MURSKA SOBOTA

15. junija ob 18. uri francoski film: „GADJE NA POČITNICAH" in ob 20. uri avstralski film: „ABC OD LJUBEZNI DO SEKSA"; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

17. junija ob 16. in 18. uri francoski film: „GADJE NA POČITNICAH" ter ob 20. uri avstralski film: „ABC OD LJUBEZNI DO SEKSA"; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

18. in 19. junija ob 18. in 20. uri ameriški film: „PREVARANT HITREJŠI OD POLICIJE";

20. in 21. junija ob 18. in 20. uri ameriški film: „IZTREBLJEVALEC BLADE BRUNNER."

GORNJA RADGONA

15. junija ob 19. in 21. uri avstralski film: „NENAVADNA KRAJA";

16. junija ob 20. uri angleški film: „PINK FLOYD-ZID";

17. junija ob 18. uri angleški film: „PINK FLOYD-ZID" in ob 20. uri avstralski film: „NENAVADNA KRAJA";

21. junija ob 18. uri ameriški film: „SAMO ZA TVOJE OČI" in ob 20. uri francoski film: „TUDI BANKIRJI IMAJO DUŠO".

prodam

TRSEKE, KOPRIVICE in razne druge sadike rož za grobove prodam. Ivanič, Noršinci 12, p. Martjanci. M-2582

SODOBNO UREJENO STANOVANJSKO HIŠO V MURSKI SOBOTI, na 38-arski parceli, z gradbenimi načrti za gostinski lokal, ali opremljeno stanovanjsko hišo v Dolgovaških goricah pri Lendavi, 12 x 14 m, z vinogradom, 2000 trsov, nov nasad, in vsem inventarjem ter gradbeno parcelo v Turnišču, 80 arov, primerno za gradnjo gostinskega lokala ali kakršnokoli drugo obrt, prodam. Informacije po telefonu 21-505 ali osebno: M. Sobota, Tišinska 14. M-2829

KRAVO, brejo devet mesecev, kontrola A, prodam. Križevci 56, v Prekmurju. M-2785

ZASTAVO 101 PRODAM. Stanislav Flisar, Murska Sobota, Lendavska 19/b. M-2787

KOMBAJN CLAS EVROPA PRODAM. Franc Rituper, Kuštanovci 11. M-2790

MALE PUJSKE PRODAM. Vogrinčič, Gederovci 34. M-2792

ENOOSNO IN DVOOSNO PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE, nerabljeni, prodam Tišina 56. M-2793

MOTORNO KOLO JAWA ČZ 250 PRODAM. Martjanci 22. M-2794

MALE PUJSKE PRODAM. Gederovci 32. M-2795

STROJ ZA LIKANJE PRODAM. Telefon 23-382. M-2799

FORD TAUNUS 12 M, v voznem stanju, prodam. Selo 38, p. Prosenjakovci. M-2801

HIŠO IN GOZD V SELU PRODAM. Ponudbe na upravo lista. M-2813

MOPED TOMOS, s petimi prestavami, nov, še nevožen, prodam. Informacije po telefonu 81-072, interna 24 — od 7.—15. ure — Sever. In—345

tel: 069/73-137
branko
MOJLOR
radenci
avtokleparstvo-avtoličarstvo
ravnalna miza-komora
zaščita vozil-vlečna služba

ENOSTOPENJSKO ČRPALKO Z ENOFAZNIM MOTORJEM PRODAM. Alojz Ganza, Radoslavci 61, p. Bučkovci. In-341

GOLF J, letnik 1977, prodam. Ogled v petek popoldne. Ljutomer, Cankarjeva 4. In-340

VAUXHALL VIVA PRODAM. Ogled možen vsak dan po 15. uri. Naslov v upravi lista. M-2915

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Telefon 71-303. M-2816

DVE KRAVI (ena visoko breja), prodam. Pečarovci 120. M-2818

RENAULT 10 UGODNO PRODAM. Ritonja, Murska Sobota, Štefana Kovača 28. M-2821

KOSO OLT ZA TRAKTOR PRODAM. Štefan Magdič, Nedelica 125, p. Turnišče. M-2822

MONTAŽNE BETONSKE STENE, dimenzije 400 x 50 x 18 cm, primerne za gradnjo garaže ali gospodarskega objekta, ugodno prodam. Informacije pri Štermanu, Murska Sobota, Prešernova 32. M-2823

GLAVO ZA ZASTAVO 750 z ventili in nihajne vzvode prodam. Oškola, Križevci 152 v Prekmurju. M-2825

TOMOS AVTOMATIK 3 MS PRODAM. Gubič, G. Petrovci 2. M-2827

KOMBAJN ZMAJ 780, v dobrem stanju, prodam. Trimlini 23. Le-221

TRIREDNI PLUG ZA OSIPAVANJE IN RAHLJANJE, nov, prodam. Naslov v upravi lista. M-2833

PLUG IMT 755, visok klirens, dvobrazdni, skoraj nov, prodam. Lemerje 29. M-2834

BOROVE DESKE PRODAM. Černelavci 2b, telefon 24-063. M-2748

KOTNO GARNITURO ZA JEDILNICO, dobro ohranjeno, prodam. Ogled popoldne. Banfi, M. Sobota, Miklošičeva 19. M-2763

WALKMAN SCHNEIDER, nov, prodam za 6.000 din. Zvonko Brenčič, Rakičan, Partizanska 12, telefon 24-278. M-2693

ŠTIRI FOTELJE in dvodelno omaro prodam. Informacije po telefonu 23-191. M-2835

MEŠANI GOZD V K. O. ANDREJCI, 1,50 ha, prodam. Naslov v upravi lista. M-2836

FORD, letnik 1971, prodam. Jože Glavač, Bogojina 47. M-2837

OBRAČALNIK ZA KOSILNICO BCS PRODAM. Noršinci 49, p. Martjanci. M-2838

MALE PUJSKE PRODAM. Nemčavci 32. M-2839

Razdalje se krajšajo. Gostilna na Hotizi je blizu.

Sobota, Južna 24, telefon 21-713. M-2849

KRAVO, dobro mlekarico, prodam. Strehovci 75. M-2851

PONY EKSPRES, skoraj nov, prodam. Bojan Kolmanko, Murska Sobota, Vrtna 2. M-2852

MOPED 14 M, s petimi prestavami, star dve leti, prodam. Gančani 178. M-2853

ŠKODO 110 L, letnik 1973, prvič registrirano 1976, nujno prodam za 62.000,00. Drago Kovač, Šafarsko 42a — blok. Ogled vsak dan od 17. do 21. ure. M-2854

Spoštovani bralci!

Sporočam vam, da od 1. junija 1984 sprejemam stranke za opravilo dela in naloge

EKSPRES TAJNICE

Razna prepisovanja, sestavljanje dopisov, prošenj, prepisovanje diplomskih nalog in drugo. Delovni čas vsak dan od 16.—19. ure, razen v soboto in nedeljo. Priporoča se:

Dragica Mitnjek
Murska Sobota, Titova 14
(nad Borovim — vhod na dvorišču)

PLUG BATUJE, 5-brazdni, delovna širina od 1 do 1,80 m, primeren za vinogradništvo, priklop za traktor T. Vinković ali Ferguson, prodam. Franc Krauthaker, Banfi 188, p. Štrigova. M-2855

TRAKTORSKE GUME, 10 x 28, nove, prodam. Neradnovci 28. M-2857

ZASTAVO 1300 prodam po delih. Rudi Potočnik, Vadarci 31. M-2858

KOSILNICO BCS PRODAM. Vaneča 35, p. Puconci. M-2859

ŽETVENO NAPRAVO ZA BCS UGODNO PRODAM. Ignac Berden, Strehovci 39, p. Dobrovnik. M-2860

BARVNI TELEVIZOR SONY, ekran 46 in pralni stroj CANDI prodam. Naslov v upravi lista. M-IT

ZASTAVO 750, letnik 1978, registrirano do junija 1985, prodam. Dušan Petrovič, Murska Sobota, St. Rozmana 6, telefon 24-865. M-2862

okna inles vrata
RIBNICA

TOVORNI AVTO FAP 2220, kasoner, z dvižno karelo, dolžina kasona 6,35 m, paletni, reg. 13,5 t, v odličnem stanju in OPEL ASCONA 12, lepo obnovljena, letnik 1975, naprodaj. Oto Rogač, Serdica 46, telefon 78-618. M-2840

TRAKTOR FAHR, 22 KS s koso, prodam. Simon Gumilar, Radovci 28, p. Grad. M-2841

MOPED 15 SLC IN LADO 1500 SL PRODAM. Peskovci 39. M-2842

OSLA, voznega, po ugodni ceni prodam. Dolič 85. M-2843

NOVO STANOVANJSKO HIŠO V V. GRADBENI FAZI, na prometni točki, takoj prodam. Ugodno za obrtnike, delovne organizacije, turizem. Naslov v upravi lista pod šifro: „ENKRATNA PRILOŽNOST". M-OP

OBRAČALNIK FAHR—PAJEK, na štiri vrtalke, prenosni televizor PHILIPS, ekran 35, dva lesena soda za gnojnico (450 l), in črpalko za gnojnico prodam. Telefon (069) 78-274. M-2845

OPEL KADET, starejši letnik, ter stiskalnico za baliranje krme in slame (nizkotlačna), prodam. Skakovci 70. M-2847

ZASTAVO 101 L, letnik 1977, prodam. Branko Miholič, Murska Sobota, Lendavska 25, stanovanje 126. M-2872

HIŠO V MURSKI SOBOTI, v Razlagovi ulici, prodam. Naslov v upravi lista. M-2863

GRAMOFON TOSCA 20, stereo, prodam. Murska Sobota, Čopova 22. M-2865

30 AŽ PANJEV s čebelami prodam. Miholič, Murska Sobota, Žitna 23. M-2865

MOTOKULTIVATOR F 42 in vlečno frezo, 50 cm, prodam. Fuis, Vrtna 3. Ogled: Vaneča 98 — pri lovskem domu. M-2866

AMI 8 POCENI PRODAM. Velika Polana 133. M-2867

DODATNI KUHINJSKI ŠTEDILNIK PRODAM. Beltinci, Kmečka 4. M-2868

MOTORNO KOLO JAWA PRODAM. Ogled popoldne. Ciglar, Gornja Bistrica 150. M-2869

FORD TAUNUS 17 M, televizor Gorenje, črno-beli, letnik 1983, 6 novih tramov in mešalec za beton prodam. Naslov v upravi lista. M-2870

KOLO MAKSI PONY, skoraj novo, rdeče barve, prodam. Murska Sobota, Lendavska 25, stanovanje 126. M-2872

GUMI VOZ PRODAM. Telefon: 71:349. M-2873

VARILNI APARAT, moped in semensko proso prodam. Geza Fartelj, Bokrači 29. M-2875

KOMBAJN KÖDEL FAVORIT PRODAM. Jože Maruša, Turnišče, 1. majska 10. M-2876

BARVNI TELEVIZOR, velik ekran, prodam. Informacije po telefonu 22-407. M-2878

MOLZNI STROJ (premični) prodam. Radvenci 40, p. Sp. Ivanjci. GR-157

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Informacije po telefonu 78-235. M-2882

CIRKULARKO (namizno), železno, pogon na jermenico, prodam. Karel Gostonj, Murska Sobota, Lendavska cesta 69. M-2883

DVOBRAZDNI PLUG SLAVONAC, 12-colni, in dvoredni okopalnik OLT z dognojevalci prodam. Peter Kreft, Biserjane 17, p. Videm ob Ščavnici. M-OP

ŠKODO 120 L, brezhibno, prodam. Cankova 53. M-MM

KORUZO V ZRNJU PRODAM. Naslov v upravi lista. M-2884

TRAKTOR URSUS PO UGODNI CENI PRODAM. Čentiba 437. Le-229

ŠKODO 120 L, letnik 1979, prevoženih 46.000 km, registrirano do maja 1984, prodam. Avgust Horvat, Šafarsko 41 a, p. Ljutomer. In-M

MLADO KRAVO, brejo, vozno, prodam. Franc Zavratnik, Mekotnjak 7 b p. Ljutomer. In-350

TRAKTOR IMT 558, letnik 1974, in žetveni kombajn ZMAJ 780 SPECIAL, vse v voznem stanju, prodam. Ogled v Krištanovcu 53, 42316 Vratišinec. In-351

MOTOR ZA KOSILNICO, diesel, 10 KM, v dobrem stanju, prodam. Franc Söveges, Čentiba 422. Le-228

MOTORNO GRED Z OJNICO ZA APN 6, novo ali dobro ohranjeno, prodam. Viktor Benko, Sotina 51, p. Rogašovci. M-2286

BARVNI TELEVIZOR, rabljen, prodam. Györfi — nasproti avtobusne postaje. M-2287

kupim

NOVO LADO ali staro do dve leti, kupim. Marko Bedeković, telefon od 6. do 14. ure: (069) 81-414. IN-342

STREŠNO OPEKO FOLC (400 kosov) kupim. Tišina 41. M-2828

AVTOMOBILE, karambolirane ali delno vozne, ter raznovrstne kmetijske stroje odkupujem. Ponudbe s primerno ceno pošljite na naslov: Janko Antolič, Žerovinci 24, 62259 Ivanjkovci. Delovni čas od 11. do 16. ure, telefon (062) 714-113. M-2832

KOSILNICO ALPINA Z ENIM KOLESOM, v dobrem stanju, kupim. Ponudbe s ceno pošljite na naslov: Franc Krauthaker, Banfi 188, p. Štrigova. M-2856

MOPED TMZ kupim za dele. E. Ružič, 21-878 ali 21-259. M-2874

PSA, po možnosti ovčarja, iščem. Venčeslav Huber, Hercegovščak n. h., p. Gornja Radgona. M-2798

zaposlitve

MLAJŠO UPOKOJENKO ZA POMOČ V GOSPODINJSTVU IŠČEM. Nudim stanovanje, hrano in OD po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-2850

KUHARICO-NATAKARICO sprejmemo za nedoločen čas. Ostalo po dogovoru. Gostilna Lovski dom Cankova, telefon 76-624. M-2797

SAMOSTOJNEGA ZIDARJA, SOBOSLIKARJA IN PEČARJA ZAPOSLIMO TAKOJ. Stanovanje, hrana, prevoz na delo in z dela zagotovljeno. OD po dogovoru. Informacije po telefonu: (061) 318-246 od 7. do 8. ure ali (061) 653-123. M-MM

CVETLIČARKO (-ja), izučeno ali priučeno, sprejmem. Vrtnarstvo Györfi, M. Sobota — nasproti avtobusne postaje. M-2287

GOSTILNA NA GORENJSKEM ZAPOSLI KUHARICO z nekaj znanja kuhanja. Nastop službe takoj. Informacije po telefonu: (061) 847-013. IN-853

sobe

SOBO s posebnim vhodom išče mlado dekle. Naslov v upravi lista. M-2784

SOBO s kuhinjo ali samo sobo v Murski Soboti ali v Rakičanu nujno išče mati z otrokom. Naslov v upravi lista. M-2791

STANOVANJE IŠČE MLADI PAR. Naslov v upravi lista. M-2800

GARSONJERO V LJUBLJANI nujno išče študentski par. Informacije po telefonu 21-573. M-2814

GARSONJERO ali sobo s souporabo kopalnice ali sobo s kuhinjo v Murski Soboti ali bližnji okolici išče moški. Ponudbe na upravo lista pod „NUJNO". M-2826

SOBO s posebnim vhodom v Murski Soboti, išče moški. Ponudbe na upravo pod „DO NOVEGA LETA". M-2846

SOSTANOVALKO V OPREMLJENO SOBO S SOUPORABO KUHINJE IN KOPALNICE sprejmem. Naslov v upravi lista. M-2788

razno

V OKOLICI OSNOVNE ŠOLE I je ušel papagaj vrste sivi GABONEC. Velik je kot manjši golob, sive barve z rdečkastim, kratkim repom. Odzove se na ime RIKI. Vse informacije sporočite na naslov: Sinic, Aškerčeva 7b ali telefon 23-522. M-2844

OLIMPIADA SE PRIBLIŽUJE! Zato je še čas, da si uredite TV antene. Ponudbe pošljite pismeno ali po telefonu. Rafael Grah, RTV servis, Grad, telefon 77-604. M-2879

VEČ PSOV ODDAM ZASTONJ. Hari, Selo 79. M-2812

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala o končani osemletki, izdano 30. 6. 1971 na OŠ G. Petrovci. Elemir Kovač, Neradnovci 5. M-2824

IZDELUJEM MARKIZE — SENČILA ZA TERASE, BALKONE IN IZLOŽBE. Telefon: (062) 691-088. M-OP

POPRAVLJAM VSE VRSTE ŠIVALNIH STROJEV VSAK DAN od 7. do 10. ure. Kapca 76. Le-226

OPRAVLJAM STEKLARSKA DELA, UOKVIRJENJE SLIK, POLAGAM TALNE OBLOGE IN DRUGE PODOBNE STORITVE. Delo opravljam dobro in poceni. Jože Gal, Partizanska 15, Lendava. Le-219

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega moža, očeta, starega očeta in pradedka

Franca Horvata

šolskega upravitelja v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence, šopke ali darovali v dobrodelne namene ter nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Lepa hvala za pogrebni obred, še posebno župniku Koudili za ganljive poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.

Prisrčna hvala tudi zdravnikom za nudeno pomoč.

Vsem še enkrat — topla zahvala!

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.
(S. G.)

V SPOMIN

8. junija sta minili dve leti, odkar je nehalo biti plemenito in dobro srce dragega moža, očeta, sina in brata

Franja Makovca

iz Lukavec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta praznina in boleč spomin na tebe, toda v naših srcih še živiš in boš živel do konca naših dni.

Žalujoči: VSI TVOJI

ZAHVALA

29. maja nas je nenadoma, komaj v 51. letu starosti, za vedno zapustil dragi mož, oče in dedek

Ignac Kustec

iz G. Bistrice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, znancem, sorodnikom in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter njegov grob zasuli z venci in cvetjem.

Hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma za poslovilne besede in darovalcem za maše.

Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.

G. Bistrica, 31. maja 1984

Žalujoči: žena Marija, sinek Naci, hčerki Marija in Anica z družinama, brat Slavko in sestra Matilda, oče ter bratje in sestre z družinami iz Kanade

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 19/I — Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Günter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 700,00 din, polletna 350,00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.500,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 900,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176. Cena posamezne številke 20,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

31. maja nas je v 80. letu starosti za vedno zapustila naša sestra in sestrična

Terezija Meslar

iz Lucove

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, prijateljem, sosedom in znancem, pevcem za odpete žalostinke, g. župniku in predstavniku KS Aleksandru Kerčmarju za poslovilne besede.
Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Žalujoči: VSI NJENI

ZAHVALA

27. maja nas je po krajši bolezni v 80. letu starosti za vedno zapustila draga mama, tašča, sestra, teta in sorodnica

Terezija Šinkec

roj. Svetec
iz M. Sobote

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nama pa izrekli sožalje. Posebna zahvala dobrim sorodnikom, Ludviku in Majdi Solarjevima, Mariji Emri in Ludviku Perkiču za vso pomoč v najtežjih trenutkih.
Prisrčna hvala g. duhovniku in pevcem za pogrebni obred.

Žalujoči: hčerka Marija z možem Alojzom, in ostalo sorodstvo

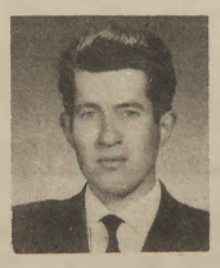

ZAHVALA

15. maja 1984 nas je v 48. letu starosti nenadoma in nepričakovano za vedno zapustil dragi mož, oče, sin, brat in stari oče

Alojz Kutoš

iz Bodonec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, njegov prerani grob zasuli s cvetjem in venci ter nam izrekli sožalje.
Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za poslovilne besede.

Žalujoči: žena Marija, hčerke Silva, Breda in Simona, mama, brat Štefan z družino, sestra Erika s Petro in vnuk Denis

---

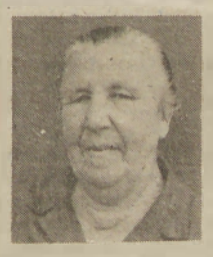

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, sestre in tete

Albine Ritlop

roj. Godina
iz D. Bistrice

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč in izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Jožetu Zadravcu za prijaznost in prizadevanje pri lajšanju trpljenja v času njene dolgotrajne bolezni. Hvala tudi duhovniku za pogrebni obred, govorniku Romanu za ganljive besede ob odprtem grobu ter pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: mož Martin, sestra Cecilija z družino, bratje in vsi, ki so jo spoštovali in imeli radi

---

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je v 65. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in sosed

Franc Panker

iz Pečarovec

Zahvaljujemo se zdravniškemu osebju za lajšanje bolečin, sosedom in sorodnikom za pomoč v najtežjih trenutkih, gasilskemu društvu, pevcem, g. župniku za pogrebni obred, pihalni godbi, govornikom za poslovilne besede in vsem ostalim, ki so ga pospremili k zadnjemu počitku ter mu darovali vence in cvetje.

Pečarovci, 4. junij 1984

Žalujoči: žena Ema, sin Jože z družino, sestra, bratje in ostalo sorodstvo

---

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene biljke zase ni poželo.
Odhajaš sam, na pot neznano,
zapuščaš družino žalostno in samo.

ZAHVALA

Pretreseni ob spoznanju, da nas je za vedno zapustil dragi mož, ljubljeni oče in stari oče

Jože Čontala

s Krajne 28

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili k njegovemu zadnjemu domu, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli izraze globokega sočustvovanja. Posebej se zahvaljujemo govornikoma za poslovilne besede, OOS in sodelavcem: Metalne Maribor, Sobota TOZD Obrtništvo, MI TOZD Predelava in Platana, gasilcem in društvu invalidov na Tišini. Zahvaljujemo se duhovniku za obred in pevcem za odpete žalostinke.

Posebna hvala vsem dobrim sosedom, ki so nam v težkih trenutkih bili v nesebično pomoč.

Krajna, 23. maja 1984

Za njim žalujejo: žena in njegovi otroci z družinami

Končano tvoje je življenje,
veroval v lepše si življenje.
Bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelil jo bo čas.

ZAHVALA

Tiho in mirno, kakor je živel, nas je brez slovesa, komaj v 61. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat in stari oče

Martin Hanc

iz Gomilic

Ostali smo brez tebe, brez tvoje neizmerne dobrote in ljubezni, ki si jo znal dajati. Za teboj so ostali sledovi tvojih pridnih rok in neizbrisan spomin nate. Ostal boš med nami in živel v naših srcih do konca dni.
Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili in dragega očeta v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS tov. Tkalcu za poslovilne besede, delovnim kolektivom Mesna industrija M. Sobota, SCTPU M. Sobota in VVO Lendava, NK Turnišče in OO ZSMS Gomilice.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Globoko žalujoči: žena Marija, sinova Martin in Jože, hčerka Marija z družino, bratje Štefan, Ivan in Jože z družinami ter sestre Marija, Ilonka, Roza, Ana, Treza in Regina z družinami

---

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega najdražjega moža, očeta in starega očeta

Viljema Ozvatiča

iz Ratkovec

ki nas je v 69. letu starosti za vedno zapustil, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu tihemu domu, mu darovali vence in šopke, nam izrekli sožalje ter v najtežjih trenutkih stali ob strani.
Posebna zahvala zdravniškemu osebju Kliničnega centra v Ljubljani ter dr. Perkiču, dr. Mrkšiču in medicinskemu osebju pljučnega oddelka v Rakičanu.
Zahvaljujemo se g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede ter gasilcem za spremstvo na njegovi zadnji poti.
Zelo te pogrešamo, mnogo prerano si nas zapustil. Žalost in praznina sta ostala za teboj, vendar spomin nate in na tvoje pridne roke nikoli ne bo ugasnil.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Ratkovci, 18. maja 1984

Žalujoči: žena Marija, sin Geza z ženo Zorico, vnuka Danica in Gezek, sin Vili z ženo Nado, vnuka Slavko in Bojana ter ostalo sorodstvo

---

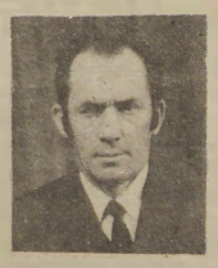

Ak'silni glas bi gromu vzel,
da razodel bi vsem ljudem,
kar sem trpel, saj zase vem,
nihče, nikdar bi ne verjel!
(Gradnik)

ZAHVALA

27. maja nas je v 56. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in sorodnik

Štefan Lovenjak

iz G. Slaveč

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem, znancem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, njegov grob zasuli z venci in šopki ter nam ustno ali pismeno izrekli sožalje.

Iskrena hvala duhovniku Ernišu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS tov. Alojzu Krpiču za poslovilne besede ob odprtem grobu, gasilcem iz G. Slaveč in Kuzme, sodelavcem kolektiva Sobota TOZD Komunala in Diana M. Sobota za darovane vence in spremstvo na poslednji poti.

Posebna zahvala sosedom Pozmanovim, Celečevim, Fartkovim in Anici Horvatovi, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali.

Vsem še enkrat — najtoplejša zahvala!

G. Slaveči, 27. maja 1984

Žalujoči: žena Marija, sin Drago, hčerki Angela z možem Viktorjem, Olga z možem Karlom, vnuki Branko, Dejan in Simona, bratje Rudolf, Franc, Bela, Arpad in Elemer, sestri Irena in Erna z družinami ter ostalo sorodstvo

90 LET GASILSKEGA DRUŠTVA NA HODOŠU

Dostojno proslavili visok jubilej

Preteklo nedeljo je bil na Hodošu pravi krajevni praznik. Ob navzočnosti številnih krajanov, gasilcev in gostov so proslavili visok jubilej — 90 let gasilskega društva. O razvojni poti društva je govoril predsednik Kercsmár Ferenc, v imenu Občinske gasilske zveze Murska Sobota pa poveljnik Franček Gomboc. Poudaril je, da je gasilsko društvo na Hodošu eno najstarejših v soboški občini, ki je odigralo pomembno vlogo pri razvoju gasilstva ne le v kraju, temveč širše, in je kažipot naslednjim generacijam, kako je potrebno delati. Društvo pa ni uspešno delovalo le na področju požarnega varstva, temveč je prispevalo pomemben delež k sožitju dveh narodnosti na tem dvojezičnem območju in k razvoju kraja. V imenu gasilskega društva iz Bajánsenya s sosednje Madžarske pa je udeležence proslave pozdravil predsednik Varga Sándor.

Gasilsko društvo Hodoš je doseglo pomembne uspehe zlasti po osvoboditvi, ko je zgradilo nov gasilski dom ter kupilo avtomobil in motorno brizgalno. Ob tej priliki so pripravili tudi pester kulturni program, v katerem so sodelovali cicibani iz vrtca, učenci osnovne šole in člani kulturno-umetniškega društva s Hodoša. Ob tem visokem jubileju je gasilsko društvo na Hodošu prejelo najvišje republiško priznanje — odlikovanje I. stopnje Gasilske zveze Slovenije, prav tako pa tudi odlikovanje I. stopnje Občinske gasilske zveze Murska Sobota. Odlikovanja so prejeli tudi zaslužni posamezniki.

Tekst: F. Maučec
Foto: Abrahám A.

S POSVETA O PARADI KMEČKIH OBIČAJEV NA RADGONSKEM SEJMU

Novi organizacijski prijemi

Že vrsto let je Parada kmečkih del in običajev kakovostna in originalna popestritev dogajanj na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Zadnja leta pa je dobila vse množičnejši obseg in že skoraj prerasla organizacijske, kadrovske in materialne zmožnosti občinske zveze kulturnih organizacij. Tudi za letos predvidevajo, da se bodo na njej pojavile nove skupine z originalnimi običaji iz širšega slovenskega prostora. Zato je bil nedavni posvet nuja, na njem pa je prevladovalo mnenje, da je potrebno za parado zagotoviti vse pogoje, da bo lahko še kakovostno rastla in se širila.

Lansko leto je bilo okoli 80 udeležencev, približno toliko bi jih naj zaradi težav s sredstvi prikazalo svojo izvirno in originalnost tudi letos. V ZKO pa bodo za to imenovali častni odbor, sestavljen iz družbenopolitičnih in drugih javnih delavcev, zatem pa še pripravljalnega, čeprav še naprej ostaja nosilec prireditve občinska zveza. Pomembni pa so predvsem sklepi, da se za uspešnost parade tesneje povežejo s kmetijskimi zadrugami, turističnimi društvi, sisi za pospeševanje kmetijstva in zainteresiranim združenim delom — p. e. GR pomurski sejem in Radensko. Ker bi želeli kakovost še izboljšati, bo posebej dobrodošla pomoč pospeševalnih delavcev v temeljnih zadružnih organizacijah.

Letos pa pričakujejo ob udeležbi skupin iz pomurskega prostora in sosednjih občin Lenarta, Ptuja in Ormoža, tudi nekaj novih iz ostalih predelov Slovenije, saj je ta najmnožičnejša prireditev v republiki tudi v koledarju folklornih skupin. Prihodnje leto pa bodo pred parado prvič opravili selekcijo.

V. Paveo

Zlata selekcija Nedeljskega in pomurski novinarji na srečanju v Murski Soboti ter znan kolesarski strokovnjak Zvone Zanoškar v vlogi sodnika.

Foto: F. Maučec

GORNJI PETROVCI

Dobili novo strelišče

Strelska družina Tromejnik iz Gornjih Petrovec, ki obstaja šele dve leti in jo vodi predsednik Milan Horvat, je že v tem kratkem času dosegla pomembne uspehe. Največja pridobitev je vsekakor novo strelišče za malokalibrsko puško, ki so ga uredili v zapuščeni gramoznici in predali namenu preteklo nedeljo. Strelišče, ki je drugo te vrste v soboški občini, je veljalo okrog 100.000 dinarjev, poleg tega pa so prizadevni člani opravili okrog 600 prostovoljnih delovnih ur. Pri tem so jim pomagali: Mura, Potrošnik (trgovina G. Petrovci), Turistični dom G. Petrovci ter gostilničarji: Bencik in Horvat (G. Petrovci) ter Cvetec (Šalovci).

V programu imajo, da bodo uredili okolico strelišče (tudi mlako v bližini), postavili strelsko lopo in podaljšali strelske linije, tako da bo mogoče streljati tudi z vojaškim orožjem. Strelišče bodo lahko uporabljali tudi v obrambne namene.

Po slavnostni otvoritvi je bilo tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško, katerega se je udeležilo okrog 30 ekip. Zmagala je ekipa Mure s 473 krogi pred Noršinci 462 in Panonijo 453 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Štefan Balaško (Nor.), ki je s 170 krogi zasedel prvo mesto pred Horvatom (Mura) 165 in Dundkom (Mura) 162 krogov.

F. Maučec

Ne nasedajte igram po pošti

Mogoče se je že tudi vam primerilo, da ste prejeli priporočeno pismo, za katerega ste morali plačati odkupnino, potem pa ste ugotovili, da gre za takšno ali drugačno igro.

Morda ste ji celo nasedli, oziroma ste vse skupaj vzeli zares. Če še niste, pa boste že ugotovili, da gre le za nekakšno potegavščino iznajdljivih posameznikov, ki želijo na lahek način zaslužiti lepe denarce.

Sicer pa ob naslednjem primeru, pismo je prispelo po pošti iz Ljubljane, presodite sami, kaj se skriva za takšnimi »nagradnimi« igrami: »Igro so začeli študentje ekonomske fakultete v Ljubljani in je pokazala dobre rezultate. V roku 3 dni pošlji 20 DIN na naslov prvega igralca na listu, nato ga izpusti z lista, tako da ostale igralce premakneš za mesto navzgor, svoj naslov pa napišeš na peto mesto. To igro napiši v šestih izvodih in jih pošlji na 6 različnih naslovov. V 15 dneh boš dobil 155.520,00 DIN od 7776 prijateljev. Zelo pomembno je, da igre ne prekineš . . .« Verjamete v kaj takega? Mi vam svetujemo, da ne nasedete!

JOG

Novo vodstvo skupnosti pomurskih občin

Sredi tedna je bila v Murski Soboti skupščina skupnosti pomurskih občin. Najprej so imeli posvet o namenski uporabi prostora, ki so se ga udeležili tudi predstavniki zainteresiranih ustanov, organizacij in društev, kot so urbanisti, arhitekti, kmetijci, gozdarji, lovci, ribiči in drugi. V razpravi so se izoblikovali različni pogledi o tem, kdo naj ima prednost pri dokončni ureditvi namembnosti prostora. Zato so imenovali posebno delovno skupino, ki bo do jeseni pripravila usmeritve o tem, kako naj bi v prihodnje koristno izrabili prostor.

V nadaljevanju pa je skupščina pomurskih občin sprejela stališča o nadaljnjem razvoju pravosodja, poročilo o delu dosedanje skupščine pomurskih občin in sprejela program dela za obdobje junij 1984 — junij 1985. Ob tej priložnosti so za novega predsednika skupnosti pomurskih občin za naslednje enoletno mandatno obdobje izvolili Jožeta Kolbla, predsednika skupščine občine Gornja Radgona.

-še

MURSKI PETROVCI

ŠE ŽENSKA GASILSKA DESETINA?

Gasilci v Murskih Petrovcih so vrsto let skrbno zbirali denar za preureditev vaškega gasilskega doma, nakup nove brizgalne in rabljenega čolna za reševanje v vodi. To so še posebej poudarili na nedeljski prireditvi, ko so ob prijetnem kulturnem programu razvili društveni prapor.

Razvitje prapora je nova spodbuda obema desetinama, kot vse kaže, pa bodo v kraju kmalu ustanovili še tretjo — žensko desetino.

F. K.

BOREJCI

Gasilskih petdeset let

V Borejcih v soboški občini so v nedeljo proslavili 50-letnico uspešnega dela gasilskega društva. Prizadevni so bili, zato imajo usposobljeni gasilci precej opreme, največ dela pa jih čaka pri gradnji prizidka k vaško-gasilskemu domu.

F. K.

Razširitev proizvodnih prostorov Agroservisa

Zaradi uvajanja novega proizvodnega programa, ki ga razvija skupno s SOZD TAM iz Maribora, je delovna organizacija Agroservis iz Murske Sobote pobudnik spremembe zazidalnega načrta, sprejetega že leta 1982. Gre za t. im. obrtno-servisno cono pri delovni organizaciji Agroservis, ki obsega območje med Kroško in Tišinsko ulico, razbremenilnim kanalom in potokom Črnec. Nameravano spremembo zazidalnega načrta sta obravnavala in sprejela komite za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve in izvršni svet skupščine občine ter jo posredovala v tridesetdnevno javno razgrnitev. Ker v tem času ni bilo nikakršnih pripomb občanov in organizacij, je odlok o omenjeni spremembi in dopolnitvi zazidalnega načrta na tem območju mesta Murska Sobota sprejet.

Delovna organizacija Agroservis predvideva v prvi fazi dozidavo avtokleparske delavnice za 26 metrov, prizidavo hale v velikosti 90 × 12 metrov, ki bo namenjena obdelavi pločevinastih sklopov, in ureditev lakirnice v velikosti 16 × 50 metrov. Razen tega načrtujejo v prvi fazi še prizidavo skladiščnih prostorov za energetski objekt. V drugi fazi pa naj bi soboški Agroservis opravil razširitev proizvodnih prostorov pri lakirnici na območju južno od potoka Črnec, pri čemer bo potrebno zgraditi tudi novo halo za tehnične preglede.

M. Jerše

ROGASOVCI

Prapor za spodbudo

Poverjeništvo soboškega društva upokojencev v Rogašovcih je na nedeljski slovesnosti ob razvitju prapora spet dokazalo, da je tudi med starejšim rodom dovolj smisla in zavzetosti za družbeno politično delo in kulturno dejavnost. Pritegnili so mladino, gasilce, lovce in druge, najbolj pa so se z ubranim petjem izkazali člani KUD pod vodstvom Štefana Rožmana.

Kar 224 članov društva upokojencev živi na območju rogašovskega poverjeništva. Predsednik Društva upokojencev Murska Sobota — Ivan Ferbežar jim je pred razvitjem prapora, ki sta ga prevzela Alojz Vogrinec in Viljem Kikec, zaželel dosti uspešnih let.

Hkrati je obljubil, da se bo društvo tudi v prihodnjem obdobju zavzemalo zlasti za socialno varnost in zagotavljanje zakonitih pravic v samoupravni socialistični družbi.

-js-

NOGOMET

Ratkai se je poslovil

Pred prijateljsko nogometno tekmo med Partizanom iz Beograda in Muro v Murski Soboti je bila na igrišču Mure majhna slovesnost, na kateri se je od piščalke poslovil dolgoletni nogometni sodnik Ervin Ratkai. Nadaljnje sojenje mu je preprečila bolezen. Ob tej priliki so mu predstavniki sodniške organizacije izročili spominsko darilo.

F. M.

Nižji prispevek OZD za KS

Kot je znano, so se podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana soboške občine za obdobje 1981—1985 dogovorili, da bodo združevali 0,40 odstotka dohodka za izvajanje dodatnih programov in za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti. Podatki iz minulega leta pa jasno kažejo, da je veliko organizacij združenega dela, ki še vedno niso poravnale svojih obveznosti, večina podpisnikov pa je to storila šele lanskega decembra. Zato so se delegati zborov združenega dela in krajevnih skupnosti na skupnem zasedanju v Murski Soboti zavzeli za doslednejše spoštovanje določil dogovora, kajti ni sprejemljivo, da v združenem delu odlašajo z združevanjem sredstev za manj razvite krajevne skupnosti, od koder je tudi precej zaposlenih delavcev. Te obveznosti naj bi čimprej poravnali in sredstva nakazali na prehodni račun pri SDK. Delegati so tudi sprejeli predlog izvršnega sveta, po katerem bodo prispevne stopnje iz dohodka za potrebe krajevnih skupnosti znižali od 0,40 na 0,30 odstotka, izvajalci družbenih dejavnosti pa bi bili oproščeni tega prispevka. Hkrati pa bo izvršni svet pripravil za prihodnje leto predlog kriterijev za uporabo teh sredstev, zlasti še za komunalne in cestne objekte, čigar razdelitev v letošnjem letu — na razpolago bo 6,5 milijona dinarjev — so soglasno podprli.

Zbor združenega dela je sprejel predlog valorizirane bilance sredstev SIS družbenih dejavnosti soboške občine za leto 1984, po katerem se dovoli povečanje sredstev skupne porabe za 40,2 odstotka glede na dovoljeni obseg sredstev v letu 1983. Tako se prispevne stopnje SIS družbenih dejavnosti s 1. julijem letos spremenijo, in sicer se po novem stopnja iz osebnih dohodkov zniža za 0,18 odstotka, stopnja iz dohodka pa ostane nespremenjena. Na ta način bo skupna prispevna stopnja znašala 21,10 odstotka, omenjena sprememba pa je posledica znižane prispevne stopnje pri občinski izobraževalni skupnosti. Ob obravnavi ugotovitev, stališč in smernic za nadaljnji razvoj hišne samouprave v soboški občini pa je nerazumljivo, da ni bilo nobene razprave iz vrst delegatov. Posebej zato, ker se v preteklih dveh letih organizirane skupnosti stanovalcev vseskozi srečujejo s problemom nesklepčnosti. Zdajšnje stanje na tem področju ni ugodno, čeprav je čutiti velika prizadevanja, da bi se v skladu z novo zakonodajo hišna samouprava bolj uveljavila. Dokler stanovalec kot koristnik družbene dobrine ne bo več časa namenil reševanju medsebojnih odnosov v hišni samoupravi in skrbnemu vzdrževanju stanovanja, ki je mnogokdaj z ekonomskega in tudi družbenega vidika precej razvrednoteno, si ne moremo obetati korenitejših premikov.

Milan Jerše

V nedeljo 17. junija ob 14. uri v Mačkovcih

MOTOKROS

državno prvenstvo — 250 ccm in slovensko prvenstvo 125 ccm.

Sodelujejo tudi domačini: Rogan, Buček, Černjavič, Bagari, Malačič in Kozar.

Vabi AMD Štefana Kovača Murska Sobota.

UTOPITEV Z AVTOMOBILOM

V ponedeljek okrog 9.30 ure se je pri gramozni jami na Bakovski cesti v Murski Soboti smrtno ponesrečil voznik osebnega avtomobila R-4 63-letni Dušan CSURDA iz Maribora, delavec VGP Maribor. CSURDA je zaradi neprevidnega obračanja osebnega avtomobila zapeljal na rob gramozne jame, zato je avto zdrknil v gramozno jamo, kjer je okrog 4 metre globoka voda. Kljub takojšnji pomoči občanov, voznika niso uspeli rešiti iz avta, ki se je potopil, v njem pa se je utopil voznik. Vozilo so iz vode potegnili soboški gasilci.

Š. Abraham